

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Moszkvába érkezett az MSZMP küldöttsége

Kádár Jánosnak, az MSZMP Központi Bizottsága első titkárának vezetésével szombaton délután megérkezett Moszkvába a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának küldöttsége, amely részt vesz a Szovjetunió Kommunista Pártjának február 23-án kezdődő XXVI. kongresszusán. A küldöttség tagjai: Lázár György, a Politikai Bizottság tagja, a Minisztertanács elnöke, Gyenes András, a Központi Bizottság titkára, Berecz János, a KB tagja, a Központi Bizottság osztályvezetője és Szűrös Mátyas, a KB tagja, a Magyar Népköztársaság szovjetunióbeli nagykövete, aki Moszkvában csatlakozott a küldöttséghez.

Ugyancsak Moszkvába érkezett szombaton Gáspár Sándor, a Szakszervezeti Világszövetség elnöke, a SZOT főtájkára.

Eszmék és célok harmóniája

Minden kommunista és munkáspárt életében a legnagyobb jelentőségű esemény a párt kongresszusa. A marxista-leninista pártok ezen elemzik eredményeiket, a két kongresszus közötti periódus fejleményeit, s határozzák meg a következő esztendő fő feladatait.

A nemzetközi kommunista mozgalom életére, sőt az egész világhelyzetre kétségtelenül óriási hatást gyakorolnak az SZKP kongresszusai. Ez a Szovjetunió és kommunista pártjának úttörő szerepével, kivételes lehetőségeivel és tekintélyével függ össze.

Az SZKP Központi Bizottsága olyan időszakban határozott a XXVI. kongresszus összehívásáról, amikor már nagy erőfeszítést követelt a nemzetközi helyzet megjavítását, sőt a stabilizálást célzó minden lépés. Ez ma is így van: a szélsőséges imperialista körök igyekeznek nyomást gyakorolni a Szovjetunióra és egészében a szocializmusra, a haladás pozícióira. Próbára akarják tenni a Szovjetuniót, hogy miképp reagál béke- és szocializmusellenes lépéseikre, az újabb hidegháborús tervekre. Washingtonban mind több jel mutat arra, hogy a januárban hatalomra került új kormányzat SALT nélküli atomstratégiára törekszik, az Egyesült Államok elvesztett katonai fölényt szeretné visszaszerezni. Az új szovjetellenes kampány — amelyet a terrorizmus címén és ürügyén indítottak, szándékosan összemossa a terrort s a felszabadító harcot — nemcsak rágalomhadjárat, hanem a szocialista országok és a nemzeti felszabadító mozgalmak összefogása ellen irányuló próbálkozás is. Ilyen körülmények között óriási a jelentősége annak, hogy a Szovjetunió nem hagyja magát eltántorítani a XXIV. és XXV. kongresszuson meghatározott irányvonalától. Egyrészt továbbra is aktívan harcol a béke és a biztonság megszilárdításáért, a nemzetközi együttműködés bővítéséért, másrészt határozottan szembeáll a szélsőséges imperialista körök próbálkozásaival, amelyek a szocializmus, a haladás pozícióinak visszavetésére, a béke és a biztonság aláírására irányulnak. Tükrözik ezt a Szovjetunió vezetőinek külpolitikai jellegű megnyilatkozásai és vezető testületeinek állásfoglalásai.

A XXVI. kongresszus napirendjén szerepel a tizenegyedik ötéves terv, az SZKP „második programja”, amely a kommunizmus építésének újabb, nagy gazdasági feladataira összpontosítja a figyelmet. E stratégia legfőbb célja, hogy szüntelenül növeljék az életszínvonalat, s jobb feltételeket teremtsenek a személyiség sokoldalú fejlődéséhez. E célok megvalósításának alapja: a termelés hatékonyságának további növelése, a munka termelékenységének emelése, a szovjet emberek társadalmi tevékenységének, a munkában tanúsított aktivitásának növekedése. És ez annál jelentősebb, mert a Szovjetunió fejlődésével, gazdasági, tudományos és kulturális sikereivel, politikai, társadalmi, katonai erejének növekedésével izmosodik az egész szocialista közösség, tovább javulnak a béke és a társadalmi haladás esélyei a világon.

Ez a rendkívül átgondolt és megalapozott munkaprogram ezért nemcsak a szovjet kommunistákat, a szovjet népet lelkesíti és mozgósítja, hanem örömmel és bizakodással tölti el a Szovjetunió minden barátját, a szocializmus minden hívét, köztük a magyar kommunistákat, a magyar népet.

Amikor a Magyar Szocialista Munkáspárt küldöttei pártunk legjobb kívánságait tolmácsolják az SZKP XXVI. kongresszusának, akkor nemcsak a párt Központi Bizottsága, hanem valamennyi magyar kommunista, az egész magyar nép érzéseit fejezik ki. Az egész szocializmust építő magyar társadalom nevében kívánnak új, nagy sikereket a szovjet népnek a kommunizmus építésében, eredményes tanácskozást a XXVI. kongresszusnak.

A Központi Statisztikai Hivatal jelentése a népgazdaság fejlődéséről az V. ötéves tervidőszakban

A gazdaságpolitika az V. ötéves terv időszakára, mint legfontosabb feladatot, a társadalmi termelés hatékonyságának gyorsított növelését, a népgazdaság külső és belső egyensúlyi helyzetének javítását jelölte meg. Ezt a világgiacon a hetvenes évek elején kialakult és tartósan bizonyuló árarányváltozások, valamint az intenzív gazdasági fejlődésre való áttérés követelményei indokolták.

A tervidőszak első éveiben a termelés és a felhasználás viszonylag gyors ütemben emelkedett. Különösen erőteljesen nőtt 1977—1978-ban a felhalmozás, amely 1978-ban elérte a belföldi felhasználás 30 százalékát. A gazdasági szabályozók ezekben az években nem segítettek kielégítően az intenzív fejlődést, a változó külső és belső feltételekhez való rugalmas alkalmazkodást. A belföldi felhasználás gyors növekedése a gazdaság egyensúlyának, elsősorban a külső egyensúlyának a romlásával járt. Ez szükségessé tette olyan intézkedések bevezetését, amelyek hatékonyabban segítik elő a fő gazdaságpolitikai célok megvalósítását.

Az 1979. és 1980. évi tervek a gazdasági egyensúly, mindenekelőtt a külső egyensúly javításának adatai elsősorban, annak alakulását tették függővé a növekedés ütemét és az elosztási arányokat. Ezek a tervek a lakosság életszínvonalának megőrzését, az életkörülmények javítását jelölték meg másikkal feladatnak. E két követelményhez igazították hozzá a gazdasági szabályozókat, korszerűsítették a gazdaságirányítást és erősítették ezen belül a normativitást. A bevezetett új termelői ármechanizmus célja, hogy jobban tájékoztassa a gazdálkodó szervezeteket a nemzetközi versenyképesség feltételeiről, az export és import gazdaságosságáról.

1979-ben a tervekben meghatározott fő gazdaságpolitikai célok megvalósultak. A behozatali többlet mindkét évben számottevően mérséklődött, a külkereskedelmi mérleg mind 1979-ben, mind 1980-ban a tervezettnél kedvezőbben alakult. Javult a külgazdasági munka hatékonysága, az export gazdaságossága. A kivitel vállalatoként és termékeként differenciáltan változott, egyes áruk exportjának jelentős növekedése mellett több kedvezőtlen jövedelmességű termék kivitele csökkent, vagy megszűnt. Az újabb jelentős világgiacon áremelkedés ellenére a cserearányok dollár elszámolásban nem romlottak.

Javult az összhang a termelés és a felhasználás között, nagyrészt a belföldi felhasználás csökkenése következtében. A csökkenés a felhalmozás tételeinél következett be. Eredményesek voltak az indokolatlanul nagy készletfelhalmozás csökkentésére, valamint a beruházások tervezett keretek között tartására hozott intézkedések. Kevesebb új

beruházást kezdtek el és az eszközöket a folyamatban lévő beruházásokra összpontosították. Mindezek eredményeként a felhalmozás aránya a belföldi felhasználáson belül 1980-ban 22 százalékra mérséklődött.

Kedvező irányú változás kezdődött a munkaerő-gazdálkodásban, a munkaerő hatékonyabb kihasználásában. Javult az összhang a munkahelyek száma és a rendelkezésre álló munkaerő létszáma között. Egyes esetekben sor került a korszerű munkaszervezés folytatásáról szabaduló munkaerő átcsoportosítására.

Az életszínvonal megőrzésére vonatkozó célkitűzés is megvalósult. A vásárlóerő és az áruhalmozás összességében egyensúlyban volt. A lakosság fogyasztása 1979—1980-ban szerény mértékben tovább emelkedett. Az életkörülményeket javította a lakosság ellátását szolgáló intézmények bővítése. Nőtték a lakosság megtakarítá-

sai. A takarékbetétállomány 1980. év végén 145 milliárd forint volt, 64 milliárd forinttal több, mint 1975. végén.

Fejlődött a termelés műszaki-tudományos bázisa. Tudományos kutatásra öt év alatt több mint 90 milliárd forintot fordítottak, évente átlagosan a nemzeti jövedelem 3,6 százalékát.

A fő gazdaságpolitikai célok a termelés és a nemzeti jövedelem előirányoztnál mérsékeltébb növekedése mellett valósultak meg. A nemzeti jövedelem 1980-ban 584 milliárd forint volt, 17 százalékkal több az 1975. évinél.

A termelés és felhasználás 1980. évi színvonala, a tervidőszak folyamán szükségessé vált döntések következtében nem érte el az ötéves tervben eredetileg előirányozottat. Az V. ötéves tervidőszak egésze azonban, összehasonlítva a IV. ötéves tervidőszakkal, mind a termelés, mind a felhasználás számotvetően növekedést mutatja.

A GAZDASÁG FŐBB MUTATÓI AZ V. ÖTÉVES TERVIDŐSZAKBAN

	1980. év 1975. év		1976—1980.	
	terv	százalékában	1971—1975.	százalékában
Nemzeti jövedelem	130—132	117	127	
Nemzeti jövedelem belföldi felhasználása	123—125	109	123	
Ipari termelés	133—135	118	129	
Építő-szerelési tevékenység	130—133	110	125	
Mezőgazdasági termékek termelése	116—118 (a)	112	115	
Egy lakosra jutó reáljövedelem	118—120	108	117	
A lakosság össz. fogyasztása	121—123	113,5	120	

	1976—1980. években	
	terv	tény
Szocialista szövetek beruházása, milliárd Ft	870	135
Lakásépítés, 1000 db	430—440	453

a) 1976—1980. évek az előző öt év százalékában.

Ipar

A SZOCIALISTA IPAR TERMELESE ÁGAZATONKÉNT

	1980. évi termelés az 1975. évi százalékában		a termelés szerkezete	
	1975	1980	1975	1980
Bányászat	105	4,2	3,7	
Villamosenergia-ipar	132	3,1	3,5	
Kohászat	108	10,0	9,1	
Gépipar	118	27,0	26,8	
Építőanyag-ipar	123	3,1	3,2	
Vegyipar	139	14,5	17,1	
Könnnyűipar	111	17,4	16,3	
Egyéb ipar	124	1,6	1,6	
Élelmiszeripar	117	19,1	18,7	
Szocialista ipar összesen:	118	100,0	100,0	

Az ipari termelés 1980-ban 18 százalékkal több volt az öt évvel azelőttinél. A szocialista iparban foglalkoztatottak száma folyamatosan csökkent és 1980-ban 89 000 fővel, 5,4 százalékkal kevesebb volt, mint 1975-ben. Az egy foglalkoztatottra jutó termelés öt év alatt 25 százalékkal emelkedett.

A termelés szerkezetével foglalkozó határozat elírta, hogy a szelektív fejlesztés

során a hazai adottságoknak megfelelő, a versenyképesen termelő ágazatok számottevően fejlődjenek.

Ugyanakkor egyes korszerűtlen, vagy kevésbé gazdaságosnak előállítható termékek előállítását ágazati szinten indokolt esetben meg kell szüntetni. Az ipar termelési szerkezetének átalakítása differenciált fejlődéssel járt, mind az ágazatok, mind a vállalatok, mind

pedig a termékek tekintetében. Az ipar fő ágazatai közül öt év alatt a vegyipar és a villamosenergia-ipar növelte a legnagyobb mértékben termelését. Meghaladta az átlagot az építőanyag-ipar termelésének növekedése is. A gépipar és az élelmiszeripar termelése az ipari átlaghoz hasonló mértékben nőtt. A bányászat, a kohászat és a könnyűipar termelése mérsékelt mértékben emelkedett.

Az ipari termékek értékesítése öt év alatt 18 százalékkal nőtt. Az értékesítés összetétele a célkitűzéseknek megfelelően változott. Az exportra kerülő termékek volumene 45 százalékkal, a nagy- és kiskereskedelemnek eladott termékmennyiség 16 százalékkal, a beruházási célú értékesítés 26 százalékkal nőtt.

1980-ban a népgazdaság energiafelhasználása — fűtőértékben — 20 százalékkal haladta meg az 1975. évet. Ez a növekedés az első három évben következett be, 1979—1980. években a jobb energiagazdálkodás eredményeként az energiafelhasználás nem változott. A hazai földgáztermelés 18 százalékos növekedése mellett nagymértékben fokozódott az import, amit főleg a KGST-országok közös beruházásában épült orenburgi gázvezeték üzembeállítása tett lehetővé.

Az energiahordozó források között a földgáz aránya az 1975. évi 19,3 százalékról 1980-ban 27 százalékra nőtt, a kőolajé 38,2 százalékról 35,1 százalékra csökkent. A széntermelés valamelyest nőtt, átlagos fűtőértéke csökkent. A villamosenergia-termelés 17 százalékkal, a behozatal 82 százalékkal emelkedett. Az import aránya a rendelkezésre álló villamos energián belül 1980-ban elérte a 23,9 százalékot. A villamosenergia-behozatal bővülését lehetővé tette, hogy megépült a KGST-tagországok közös beruházásában 750 kV-os távvezeték.

A nyersacél-termelés kis mértékben haladta meg az 1975. évit. A vaskohászatban a tervidőszak folyamán elsősorban a hengerdeli kapacitás bővült, a hengerelt acél termelése nőtt. A magasabb feldolgozottságú másod- és harmadtermékek aránya nem emelkedett.

A bauxit-, a timföld- és a kohóaluminium-termelés mérsékelt növekedése mellett az alumínium-félgyártmányok termelése 14 százalékkal nőtt. A termelés összetétele korszerűsödött: a keresett alumíniumfólia-termelés meglehetősen megnövekedett, és dinamikusabban nőtt az alumíniumtárca előállítása is.

A gépiparon belül a viszonylag kisebb anyag- és energiaigényű hűradás- és vákuumtechnikai ipar, valamint a műszeripar növelte legnagyobb mértékben termelését, öt év alatt 46, ill. 40 százalékkal. Meghaladta az átlagos ütemet a villamosgépipar termelésének növekedése is. A gép- és gépberendezés-ipar termelése mérsékelt mértékben nőtt, a fémtö-

(Folytatás a 2. oldalon)

A KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL JELENTÉSE A NÉPGAZDASÁG FEJLŐDÉSÉRŐL AZ V. ÖTÉVES TERVIDŐSZAKBAN

(Folytatás az 1. oldalról)

megcikkipar a tervidőszak végén kevesebbet termelt, mint öt évvel azelőtt.

Az ipari termelés szerkezetének korszerűsödését jelző a következő adatok: a közúti járművek termelése közül autóbüszből 1980-ban 12 400 darabot termeltek, 15,5 százalékkal többet az 1975. évinél. A szerszám-gépipari termékek közül az átlagosnál gyorsabban nőtt a korszerű, nagy teljesítményű, számítógévezérelt gépek gyártása. A mezőgazdaságigépgyártáson belül az állattenyésztő és terménybetakarító gépek termelése

nőtt. Dinamikusan emelkedett a fűvelő eszközök és a villamos fényforrások termelése, az elektroncsövek gyártása mérséklődött. A tervidőszakban gyors volt a számítástechnikai eszközök gyártásának növekedése. Lényegesen fokozódott az orvosműszer-gyártás, a távbeszélőközpontok, az átviteli-technikai berendezések termelése. A gépipari tartós fogyasztási cikkek közül előtérbe került a színes televízió, a magnetofon, a mosógép — köztük az automata mosógép — termelése. A hűtőszekrények típusai korszerűsödtek, ezek jelentős részét exportálták.

változott: a metrón utazók száma 63 százalékkal, az autóbüszon utazóké 2 százalékkal nőtt, a villamoson utazók száma 19 százalékkal csökkent. A vidéki települések tömegközlekedésének utasforgalma öt év alatt 33 százalékkal nőtt.

A tervidőszakban 1722 km-en végeztek vasúti pályakorszerűsítést, 314 km-en vonalvillamosítást. A korszerű vonatok aránya 96

százalékkal emelkedett. Több nagy forgalmú csomópont és határállomás fejlesztésére is sor került.

A közúti közlekedési vállalatok teherszállító gépjárműállománya öt év alatt 7 százalékkal nőtt. Az autóbüszállomány bővülése révén javultak az utazás feltételei. A villamoskocsi-állomány csökkent, a trolibusz-állomány jelentősen nőtt. Budapestén a metróhálózat 8,5 km-rel hosszabbodott.

Külkereskedelem

1980-ban a behozott áruk mennyisége 21 százalékkal, a kivitt áruké 40 százalékkal volt több az 1975. évinél. 1977—1978-ban a behozatal, elsősorban a nem rubel elszámolt import volumene erőteljesen emelkedett és meghaladta a kivitel növekedési ütemét, a külkereskedelmi forgalom egyenlege negatívumra romlott. A külkereskedelmi egyensúly javítására hozott intézkedések eredményeként 1979-ben és 1980-ban a behozatal mérséklődött, a kivitel nőtt, a behozatali többlet jelentősen csökkent.

A tervidőszak folyamán folytatódott a KGST-országokkal a tervszerű együttműködés. A műszaki-tudományos kapcsolatok kedvezően fejlődtek, hazánk több közös beruházás megvalósításában vett részt, amelyeknek nagy szerepe volt az ország kiegyensúlyozott energiaellátásában. Az áruforgalomban nőtt a szakosított termékek aránya. 1980-ban a KGST-országokba irányuló gépipari export majdnem felét a szakosított és kooperációs megállapodások alapján szál-

lított termékek tették ki. A külkereskedelmi forgalomnak 1980-ban több mint felét a szocialista országokkal bonyolítottuk le. Legnagyobb külkereskedelmi partnerünk, a Szovjetunió aránya megközelítette az összes forgalom 30 százalékát.

Az V. ötéves tervidőszakban az anyagok, félkésztermékek és alkatrészek, valamint a gépek, berendezések és szállítóeszközök kivitele nőtt a legdinamikusabban, 57, illetve 39 százalékkal. A fogyasztási iparcikkek, valamint a mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékek kivitele 28, illetve 26 százalékkal bővült.

A gépipari termékek közül jelentősen fokozódott az autóbüsz, a közúti járműmotor, az izzólámpa, az orvosi röntgen, a magnetofon, a hűtőszekrény stb. kivitele. Az élelmiszer-ipari alapanyagok és termékek kivitelén belül többek között a vágósertés, a nyershús, a baromfi, a főzelék- és paradicsomkonzerv, a napraforgómag és -olaj exportja növekedett nagymértékben.

Beruházás

A tervidőszakban megvalósított beruházások volumene mintegy 35 százalékkal haladta meg az 1971—1975. éveket. A szocialista szervek beruházásainak 45 százalékát állami, 55 százalékát vállalati döntésű beruházásként valósították meg.

Az ötéves tervidőszak elején a beruházási tevékenység élénkült. Az egyensúly javítása és a beruházási feladatok teljesítése érdekében az 1979—1980. évi tervek korlátozták a felhalmozást, ezen belül a beruházásokat. Az utóbbi két évben a folyamatban levő beruházások száma és költségvetési összege egyaránt csökkent.

A tervidőszakban a termelés fejlesztését és korszerűsítését új beruházások, konstrukciók, bővítések szolgálták. Befejeződött többek között a Tisza II. Hőerőmű, a belpálfalvi cementgyár, az Ózdi Kohászati Üzemekben a kohómű oxigén-

intenzifikálása, a folyamatos acélöntőmű, valamint a rúd- és dróthenger-mű fejlesztése. A vegyipar kapacitását növelte a TVK propilén- és a BVK új pvc-gyára. Befejeződött a dunajvárosi hullámpapír vertikum, a Szikra Lapnyomda. Az élelmiszer-feldolgozás fejlesztésére hűtőszekrény kombinátok épültek, bővült a Szegedi Szalámigyár, elkészült a Hajdúsági Cukorgyár, a Martfűi Növényolaj Gyár. A közlekedés és hírközlés fejlesztése érdekében folytatódott az autópálya-építés, elkészült az inter-szuputnyik földi követő állomás, a 2000 kW-os központi adó. Budapestben és vidéken több új áruházat, bevásárlóközpontot adtak át. Használatba vették a kerepárcsai, a dél-pesti, a kecskeméti megyei kórházat. A beruházások eredményeként a népgazdaság állóeszköz-állománya öt év alatt mintegy 30 százalékkal növekedett.

Népesség, népmozgalom, foglalkoztatottság

1981. január 1-én az ország népessége 10 713 000 fő volt, 150 ezerrel több az 1976. január 1-inél. A népesség számának növekedése az V. ötéves terv folyamán lassult. Az élveszületések száma a szülőképes korú nők számának alakulásával és egyéb tényezőkkel összefüggésben csökkent és 1980-ban ezer lakosra számított 13,9 volt. A halálozások száma, elsősorban az idősebb korosztályok növekvő aránya miatt, az elmúlt öt évben emelkedett, és 1980-ban, ezer lakosra számított 13,6-et tett ki. A csecsemőhalandóság évről évre mér-

séklődött, és 1980-ban ezer élveszülöttről 23 egy éven aluli haláleset jutott az 1975. évi 33-mal szemben.

1981. január 1-én a népesség 47 százaléka, 5 050 000 fő volt aktív kereső. Számuk öt év alatt 43 ezer fővel, 0,8 százalékkal mérséklődött. Az iparban és az építőiparban dolgozók aránya jelentősen, a mezőgazdaságban dolgozóké kisebb mértékben csökkent, a többi ágazat, főleg a nem anyagi ágak, az aktív keresők nagyobb hányadát foglalkoztatták a tervidőszak végén, mint öt évvel korábban.

A lakosság jövedelme és fogyasztása

A tervidőszakban a lakosság jövedelme és fogyasztása tovább emelkedett. A munkások és alkalmazottak egy keresőre jutó havi át-

lagkeresetének és az áremelésekkel kapcsolatos bérkiegészítéseknek az összege 1980-ban több, mint 4400 forint volt, nominálértékben 43

százalékkal több az 1975. évinél, a reálbér 3 százalékkal haladta meg az öt évvel korábbit. A mezőgazdasági szövetkezetekben dolgozók keresetének reálértéke az öt éves tervidőszak egészében az alkalmazásban állók reálbéréhez hasonlóan alakult.

Az egy lakosra jutó pénzbenei társadalmi juttatások összegének reálértéke 1980-ban 34 százalékkal, a természetbeni juttatásoké 22 százalékkal volt nagyobb, mint 1975-ben. Öt év alatt a társadalmi juttatások 29 százalékkal emelkedtek. A munkajövedelmek és a társadalmi juttatásokat együttesen tartalmazó reáljövedelem egy lakosra számítva 1980-ban 8 százalékkal meghaladta az 1975. éviét.

1980. végén a nyugdíjasok száma 2 millió 82 ezer volt, 280 ezerrel több, mint öt évvel korábban. A tervidőszakban a tsz-dolgozók nyugdíjkorhatárát fokozatosan csökkentették és 1980-tól ugyanabban az életkorban jogosultak nyugdíjra, mint a munkások és alkalmazottak. 1980-ban nyugdíjakra 56 milliárd forintot fizettek ki, az 1975. évinél 29 milliárd forinttal többet. Az egy nyugdíjasra jutó átlagos összeg az 1975. évi 1272 forintból 1980-ban 2267 forintra emelkedett. Az átlagnyugdíj az átlagkeresetnek 1975-ben 41 százalékát, 1980-ban 52 százalékát tette ki. A nyugdíjak emelkedéséhez hozzájárult az új nyugdíjasok magasabb nyugdíja mellett az áremelésekkel kapcsolatos kiegészítések is. A kiegészítések az alacsony nyugdíjak esetében biztosították a nyugdíj reálértékének megőrzését.

A családi pótlék összege 1980-ban 13,6 milliárd forint volt, 7,1 milliárd forinttal több az 1975. évinél. A növekedést nagyobb részben az 1976. és 1979. évi fogyasztói árindexek emelkedésének ellensúlyozására fizetett kiegészítés, valamint a 3 és többgyermekesek pótlékának 1980. július 1-i emelése eredményezte.

A gyermekgondozási se-

gélyt igénybe vevők száma az 1977. év végéig emelkedett, azt követően, a születések számának mérséklődésével összefüggésben, folyamatosan csökkent. 1980. decemberében 254 ezer anya volt gyermekgondozási segélyen, az öt évvel azelőttinél 11 ezerrel kevesebb. Gyermekgondozási segélyre 1980-ban 3,9 milliárd forintot fizettek ki, a segélyen levők számának csökkenése ellenére 0,9 milliárd forinttal többet, mint 1975-ben. A növekedés az áremelésekkel kapcsolatos jövedelemkiegészítésekkel adódott.

A lakosság egy főre jutó fogyasztása öt év alatt 12 százalékkal emelkedett. Ezen belül az élelmiszer-fogyasztás mennyisége évek óta kielégítő, összességében az 1975. évi szinten stabilizálódott.

Az elmúlt öt év folyamán több ízben került sor a fogyasztói árak emelésére. A központi árindexekedések közül jelentősebb volt 1976-ban a húsárak, 1978-ban a kávé, az édesipari áruk és az égetett szeszes italok árának, 1979-ben a motorbenzin, a dohányárak, a sör, az újságok árának emelése, valamint a július 23-án végrehajtott áremelés, amely az élelmiszerekre, a fűtésre és háztartási energiára, a bútorokra, a személygépkocsira, egyes építési anyagokra terjedt ki. A fogyasztói árindex 1980-ban 36 százalékkal volt magasabb az 1975. évinél.

A lakosság életkörülményeit javította, hogy öt év alatt felépült 453 ezer lakás, 15 ezerrel több, mint az előző tervidőszakban. A lakások 36 százaléka állami erőforrásból, a többi magánlakás-építés keretében, és nagyrészt állami kölcsön igénybevételével készült. A lakásállomány nagyság szerinti és minőségi összetétele gyorsan javult. Az 1980. évi lakosságszám idopontjában a lakások majdnem fele kétszobás és 24 százaléka három- és több szobás volt. Fürdőszoba vagy mosdófülke a lakások több, mint 60 százalékában található.

Egészségügy, oktatás, művelődés

Az V. ötéves tervidőszak alatt az orvosok száma 3781 fővel nőtt, tízezer lakosra 1980. végén 28,8 orvos jutott, az 1975. évi 25,6-del szemben. Az orvosi alapellátás közel 400 új általános és gyermekorvosi körzet megszervezésével folyamatosan javult. Csökkent a betöltetlen körzeti és gyermekkörzeti orvosi állások száma. 1980. végén a körzeti orvosi állások 4,7 százaléka, a gyermekkörzeti orvosi állások 5,9 százaléka volt betöltetlen, az 1975. évi 6,6, ill. 9,4 százalékkal szemben. 1980. végén egy körzeti és gyermekkörzeti orvosra 2100 lakos jutott, csaknem 200-zal kevesebb, mint öt évvel korábban. A kórházi ágyak száma öt év alatt, a jelentős számú ágy megszünelése vagy szüneteltetések ellenére majdnem 5600-zal nőtt. 1980. végén tízezer lakosra 89,2 működő kórházi ágy jutott, 4 ágyval több, mint 1975. végén.

A bölcsődei helyek száma öt év alatt 14 400 új hellyel bővült. 1980. végén 64 600 bölcsődei hely állt rendelkezésre; ezer bölcsődes korú gyermekre 139 bölcsődei hely jutott, 42-vel több mint öt évvel korábban. 1980-ban a három éven aluli gyermekek 16 százaléka vették fel bölcsődébe, további háromezredéről pedig a gyer-

mekügyi és gyermekgondozási segélyen levő anyák gondoskodtak. Az óvodai helyek száma 1980-ban 385 500-ra emelkedett, ami az 1975. évinél kétszer, 90 ezerrel több. Óvodai ellátásban a 3—5 éves gyermekek 87,6 százaléka részesült az 1975. évi 75,5 százalékkal szemben. Az 1980—81-es tanévben az általános iskolák nappali tagozatain többen, a közép- és felsőfokú intézmények nappali tagozatain valamint kevesebben tanultak mint 1975-ben. Az alsó- és középfokú intézményekben tanulók számának növekedése a megfelelő korsztályok létszámának alakulásával függ össze. A tanulók aránya a megfelelő korúakhoz viszonyítva minden fokon emelkedett.

Az elmúlt öt éves időszakban a kulturálódás közösségi formái közül a mozi és a színház iránt csökkent, a hangversenyek és múzeumok iránt nőtt az érdeklődés. A Budavári Palota felújítása keretében megnyitotta kapuit a Magyar Munkásmozgalmi Múzeum, a Nemzeti Galéria, megkezdte működését a Várszínház. Befejeződött a Vigadó helyreállítása, felépült a győri Kisfaludy Színház.

Idegenforgalom

1980-ban összesen 14 millió külföldi érkezett az országba, 49 százalékkal több, mint 1975-ben. Közülük a turisták száma 9 millió 410 ezer volt, 88 százalékkal több, mint öt évvel korábban. A turisták 87 százaléka a szocialista országokból érkezett. 1980-ban 5,2 millió magyar

állampolgár utazott külföldre, 50 százalékkal több, mint 1975-ben. Az utazások 91 százaléka a szocialista országokba irányult. Budapest, 1981. február 21.

Központi Statisztikai Hivatal

(MTI)

Építőipar

Az építési-szerelési munkák 1980. évi volumene 10 százalékkal volt nagyobb az 1975. évinél. Az építési igények és az építőipari kapacitások összhangja az utóbbi években javult. A kereslet mérséklődött, a feleslegesen enyhültek, amiben szerepe volt az építőipari kapacitások bővülésének, a beruházások mérsékeltebb növekedésének, ill. csökkenésének, valamint az építőipari árak és a költségek emelkedésének.

Az építőipari termelés kb. 60 százalékát a kivitelező építőipar adta. E szervezetek gépparkjának teljesítőképessége öt év alatt több mint 40 százalékkal nőtt. A felhasznált anyagok összetétele korszerűsödött. A gépesítés lehetővé tette, hogy a kivitelezők feladataikat 1980-ban 6 százalékkal kisebb létszámmal oldják meg, mint öt évvel korábban. Javult az építkezések szervezetsége.

Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás

A mezőgazdasági termékek termelése öt év alatt összesen 15 százalékkal nőtt az előző öt évhez viszonyítva. Az állami gazdaságok és a mezőgazdasági termelőszövetkezetek közös gazdaságai együttesen 20 százalékkal, a háztáji és kisegítő gazdaságok 8 százalékkal növelték termelésüket. A tervidőszakban két olyan év volt — 1976 és 1979 — amikor a növénytermelés és ennek hatására az egész mezőgazdasági termelés csökkent az előző évihez képest. A növénytermelés mennyisége öt év alatt 11 százalékkal, az állattenyésztés termelése 20 százalékkal nőtt.

A termelés növekedése a tervidőszakban a mezőgazdasági terület csökkenése mellett következett be. Legnagyobb mértékben, 241 ezer hektárral a szántóterület csökkent, de a gyümölcsös és szőlőterület is kisebb az öt évvel azelőttinél. A kert, valamint a rét és legelőterület nőtt. A mezőgazdasági munkaerő csökkenése az V. ötéves tervidőszakban mérsékeltebb volt, mint a korábbi években, az utóbbi két évben a foglalkoztatottak száma a nagyzemekben kismértékben emel-

kedett. Az elmúlt öt évben számottevően bővült a mezőgazdaság technikai bázisa. Az összes gépi vonóerő 1980-ban mintegy 30 százalékkal haladta meg az 1975. év végéit. Öt év alatt több mint 2 millió tonna termény elhelyezésére alkalmas gabonás és magtár épült. 1980-ban 1,4 millió tonna műtrágyát használtak fel, valamivel kevesebbet, mint 1975-ben. A műtrágyák hasznosítása azonban hatékonyabb volt, ezt a növénytermelési eredményeinek javulása jelzi.

Az V. ötéves tervidőszakban évi átlagban 12,5 millió tonna gabona termelt, 11 százalékkal több, mint 1971—1975. éveken. A búza évi átlagos termésmennyisége 5,2 millió tonna, a kukoricaé 6,3 millió tonna volt, 20, illetve 7 százalékkal több, mint az előző öt évben. A termésmennyiség növekedése a hozamok emelkedéséből adódott, a vetésterület csökkent az előző öt évhez képest. A búza hektáronkénti hozama öt év átlagában 4060 kg, a kukoricaé 4860 kg volt, mintegy 700—700 kg-mal nagyobb az előző öt évinél.

Vizgazdálkodás

A tervidőszakban a közüzemi vízművek napi átlagos termelési kapacitása 1 millió köbméterrel nőtt és kb. 7000 km ivóvízhálózatot helyeztek üzembe. 1980-ban a lakosság 75 százaléka részesült közműves vízellátásban. Öt évvel korábban ez az arány 66 százalék volt. 1980 végéig további 190 községveszélyeztetett település ivóvízellátása megoldódott.

A szennyvíztisztító telepek és a csatornahálózat jelentősen bővült. A szennyvíztisztító kapacitáson belül a mechanikai és a biológiai tisztító kapacitás több mint kétszeresére növekedett. Csatornázott településen a tervidőszak végén a lakosság 37 százaléka élt.

Fejlődött az árvízmentesítés hatékonysága, a védekezési szervezet és eszközök színvonala.

Szállítás, hírközlés

A közlekedési vállalatok 1980-ban 388 millió tonna árut szállítottak, 12 százalékkal többet az 1975. évinél. A szállítási távolságot is figyelembe véve az árutonnaméter teljesítmény 22 százalékkal, ezen belül vasúton 4 százalékkal, közúton 38 százalékkal, vízi úton 88 százalékkal, csővezetékben 50 százalékkal nőtt. A vasút aránya az áruszállításban mérséklődött, az 1980. évi teljesítménynek 57 százalékát adta. A közlekedési vállalatok teljesítményének több, mint fele a nemzetközi forgalomhoz kapcsolódott, ami öt év alatt 31 százalékkal nőtt. A belföldi forgalom 11 százalékkal bővült.

1980-ban a távolsági tömegközlekedés járművein 1187 millió utast szállítottak. 7 százalékkal többet, mint öt évvel korábban. Csökkent a vasúton és a helyiérdekű vasúton utazók száma, az autóbüszon utazóké tovább nőtt. A távolsági tömegközlekedés utasforgalmából 1980-ban — utaskilométer alapján — a vasúti közlekedés és az autóbüszközlekedés aránya nagyjából azonos volt.

A helyi tömegközlekedésben 1980-ban közel 2600 millió utast szállítottak, 11 százalékkal többet, mint 1975-ben. A budapesti tömegközlekedés utasforgalma öt év alatt összességében kissé csökkent, és összetétele is

Lakásépítés, lakásgazdálkodás Debrecenben

BESZÉLGETÉS DR. ÁCS ISTVÁNNAL, A VÁROSI TANÁCS ELNÖKÉVEL

A közelmúltban több fontos rendelkezés született azzal a céllal, hogy a lakásgazdálkodás hatatosabban segítse lakáspolitikai céljainak megvalósítását. Ezt szolgálja az a miniszteri rendelet is, amelynek értelmében az idén a tanácsoknak felül kell vizsgálniuk a nyilvántartott lakásigényléseket. A lakáskérelmek megújítása fontos állomása ennek a munkának.

Ahogy már hírt adtunk róla, Debrecenben március 2. és április 15. között nyílik lehetőségek a megyeszékhely lakásigénylőinek, hogy kérelmüket — amely egyébként illetékmentes — megújítsák.

A lakásigénylések megújításával és a lakáspolitikai elvekkel kapcsolatos tudnivalók összegzését dr. Ács Istvánt, a Debrecen megyei városi Tanács elnökét kérjük meg.

Kiindulási alapként kérjük ismertesze Debrecen jelenlegi lakáshelyzetét.

A megyeszékhely lakáshelyzetét néhány jellemző mutatóval lehet legjobban értékelni. Az 1970-es népszámlálás adatai szerint 46 852 volt a lakások száma, száz lakásra 346 fő jutott. Tíz évvel később — ez szintén népszámlálási adat — az állomány 60 969 darab lakásra nőtt, a száz lakásra eső lakosok száma 315. A növekedés mutatja, hogy a város lakáshelyzete javult, de ez nem jelentésként a lakásigénylők csökkenésében. Jelenleg több mint húszezer igénylőt tartunk nyilván, ez arányaiban megegyezik a többi város igénylőinek számával.

Lakáshelyzet, lakásigénylők

Az elmúlt öt éves tervben mintegy 11 ezer lakás épült fel Debrecenben, nagyobbik hányada állami erőből. A mostani tervidőszak koncepciója mintegy 10 és félszer lakás megépítésével számol. A lakáshelyzet alakulásával kapcsolatban azonban figyelembe kell vennünk a lakosság növekedését is. A két említett népszámlálás között 162 313 főről 192 494 főre emelkedett a debreceni lakosok száma. A növekedés több mint fele beköltözésből adódik.

A lakosság számának alakulását is beszámítva az elmúlt időszakban a legsúlyosabb gondokat sikerült enyhítenünk, főként a nagycsaládoknál, ahol három vagy ennél több gyerek van.

Az előrelépés ellenére a lakásügyi osztály — mint említett — több mint húszezer igénylőt tart nyilván és közismert, hogy általában 5-6 évet kell várakozni a lakásigénylőnek az új otthonra. Az elmúlt tíz év jelentős mértékű lakásépítése ellenére tehát városunkban a legnagyobb társadalmi gond változatlanul a lakáshiány.

Lakáspolitikával foglalkozó szakemberek általában nem tartják realitásnak a lakásigénylők magas számát. Mi a helyzet Debrecenben? Beszélhetünk-e valóban húszezernél több jogos igénylőről?

Mint ismeretes legutóbb 1971-ben kellett megújítani a lakásigényléseket. A tapasztalat nálunk is azt mutatja, hogy időközben jó néhány lakásprobléma megoldódott, de ezek egy részét nem jelentették be, így ezek továbbra is igényként szerepelnek. Az a véleményünk, hogy a valóban jogos, élő lakásigény kisebb mértékű. A lakásigénylés megújításának egyik célja éppen az, hogy pontos képet kapjunk a valós helyzetről.

Ismertes, hogy a VI. ötéves tervben Debrecenben 10 500 lakás építését tervezzük. Ez lényegében azonos az előző ötéves terv adataival. Jelentős változás azonban, hogy a jövőben jobban kell támaszkodnunk az állampolgárok anyagi eszközeire, a magánérv bevonására. Kifejezésre jut a megváltozott helyzet abban is, hogy a tanácsi beruházásban épülő tanácsi bér és tanácsi értékesítésű úgynevezett szövetkezeti lakás 4700, az V.

öt éves terv 7250 ilyen jellegű lakásával szemben. A többi különböző építési formában, de a lakosság anyagi eszközeire alapozva épül. Ilyen körülmények között újból át kell gondolni a lakásgazdálkodás, a lakáselosztás elveit. A lakásigények megújítása során sok olyan adat birtokába jutunk, ami segít bennünket a kérdések eldöntésében.

Március 2.—április 15.

A legaktuálisabb kérdés — s nyilván a lakásra várókat is ez érdekli leginkább — az, hogyan szervezzük a lakásigény megújítását, kinek kell megújítania a kérelmet?

A jogszabály előírása szerint a lakásigényeket 1981. május 31-ig lehet megújítani. Ezen belül a tanácsok maguk határozhatják meg a munka megkezdésének idejét. Figyelemmel a szükséges előkészítő munkálatokra Debrecenben a lakásigényeket március 2-től április 15-ig lehet megújítani.

Kérjük tehát mindazokat, akiknek a lakásügye időközben nem oldódott meg és lakásigényüket továbbra is fenn kívánják tartani, hogy igényüket március 2. és április 15. között a városi tanács által forgalomba hozott kérdőív kiállításával újítsák meg. Nem kell megújítani a lakásigénylést azoknak, akik az 1981. évi közszemlére kitett lakásjuttatási névjegyzékben szerepelnek.

— Ön két befejezési határidőt is említett. Nem tévedés ez?

— Nem. Ugy gondoljuk, hogy megfelelő szervezéssel márfél hónap alatt ezt a munkát be lehet fejezni, s hamarabb hozzákezdhetünk az adatok feldolgozásához. A jogszabály a május 31-et mint végső határidőt állapítja meg. Elképzelhető, hogy valaki a legjobb szándékkal sem tudja betartani az április 15-i határidőt. Ennek még nincs jogi következménye, csak a városi tanács munkáját hátráltatja. Aki viszont május 31-ig nem újítja meg az igénylést, azt olyannak tekintjük, mint aki korábbi igénylésétől elállt. Ebből az is következik, hogy aki május 31. előtt megújítja kérelmét, azt a legelső lakásigény benyújtásának időpontjától számítva folyamatos igénylőnek tekintjük.

A lakásigénylési kérdőív meglehetősen sok adat iránt érdeklődik, nem okoz-e gondot ennek a kiállítása?

A kérdésekre kapott válaszokkal — mint már utaltam rá — az elosztás társadalmi igazságosságát szeretnénk az eddigieknél még jobban megalapozni. Ezért van szükségünk a személyi adatokon és a jelenlegi lakásvizonyok jellemzésén túl olyan adatokra is, amelyből választ kaphatunk az igénylő jövedelmi, vagyoni helyzetére, a munkában való helytállásra, a természetben elfoglalt helyére, szerepére, az együtt lakó családok lakásvizonyaira.

Az igénylő lap kitöltését útmutatóval, tájékoztatóval is segítjük. Ezen túlmenően az üzemi jogsegélyszolgálatok vezetőit is felkérjük a munka segítésére, akik készséggel állnak a dolgozók rendelkezésére. Ennek módjáról az üzemekben lehet bővebb információt kapni.

Nyugdíjasok háza

Külön kérjük, hogy az igénylők az adatokat valóságának megfelelően, pontosan közöljék. A valótlan adatok beírása a hatóság félrevezetését jelenti, aminek súlyos következményei lehetnek. Többek között az esetleges megtévesztés alapján kiutalt lakás visszavonása.

Az igénylőlapokat két példányban kell kiállítani és a régi igénylőlapokkal együtt a városi tanács Vb Hivatala Kossuth utca 12—14. szám alatti ügyfélszolgálati irodájában személyesen leadni.

— Az igényelhető lakások között szerepel a nyugdíjasok háza is. Megtudhatnánk többet is erről az új formáról? Kik igényelhetnek ilyen lakást?

— A Thomas Mann—Bolyai—Mikszáth utcák által határolt részen egy 90 lakásos nyugdíjasok házat építünk. Várhatóan 1983-ban lehet beköltözni. Ez a lakástípus az idősekről való gondoskodás egyik formája lehet. Emellett azonban jelentős lakáspolitikai szerepe is van. Olyan személyek igényelhetnek ilyen lakást, akik legalább komfortos lakással rendelkeznek és azt újra elosztásra adják a tanácsnak. Természetesen, hogy ezeken belül is elsősorban azokra a nyugdíjasokra gondolunk, akik jelenlegi nagyobb lakásukat már nem tudják, vagy nem kívánják fenntartani. A tervezett lakásszám is jelzi, hogy egy új lakásformáról van szó, amiben még nincsenek tapasztalataink, nem tudjuk mennyi a reális igény az ilyen lakások iránt. Ezért a kérdésnek felmérésjellege is van.

— Hol lehet lakásigénylő lapokat vásárolni? Mikor, hol kell azokat beadni?

— A városi tanács és dolgozói az ügy jelentőségének megfelelően messzemenő készséggel állnak mindenki rendelkezésére a feladat sikeres elvégzése érdekében. Meg vagyunk győződve róla, számíthatunk arra, hogy az igénylők az általunk javasolt időben felkeresik a vb-hivatalt az igények megújítása érdekében. Végső soron a köz ügye mellett ez elsősorban mégis az érdekelt személyes érdeke. Újra hangsúlyozom, munkánkat segíti az, aki az általunk javasolt április 15-ig újítja meg a kérelmét. Ha valaki jó szándéka mellett sem tudja ennek eleget tenni, az május 31-ig még pótolhatja mulasztását. Ismételtelen aláhúdom, hogy aki május 31-ig nem újítja meg igényét, azt úgy tekintjük, hogy igénylésétől elállt, töröljük nyilvántartásainkból.

A lakásigény-megújítási nyomtatványt a tanácsi hivatal ügyfélszolgálati irodájában, a városi tanácsnál, és a Beloiannisz u. 2. sz. alatt be lehet kérni. Ezen túlmenően nagyobb vállalatoknál és jogsegélyszolgálatoknál is lehet igénylőlapot kapni.

A városban és kertészekben néhány helyen trafikokban is lehet igénylőlapot vásárolni. (Erről lapunk más helyen külön tájékoztatást közlünk.)

A lakásigényléseket megújítani — 1981. március 1-től április 15-ig a városi tanács vb-hivatal — Kossuth u. 12—14. sz. alatti ügyfélszolgálati irodájában lehet, naponta 8—16 óra között, keddi napokon 8—18 óráig, szombaton pedig 8—12 óra között.

Azért, hogy a lakásigénylések megújítása rendezett és zökkenőmentes legyen, az igénylők átvétele utemelés szerint, a vezetőknél kezdőbetűjének rendszerében történik.

Az elosztás elve, gyakorlata

— Említette, hogy a lakásigények megújítása a lakáselosztás elveit tükrözteti, továbbfejlesztését is szolgálják.

— Mindenekelőtt szeretném megállapítani, hogy a lakáselosztás jelenlegi elvei kiállt a próbát, jól szolgálták és szolgálják a társadalmi igazságosság mind teljesebb megvalósulását. Az elosztást széles körű társadalmi bizottság készíti elő és kikérjük a munkahelyek állami és társadalmi szervei vezetőinek véleményét.

A társadalom fejlődésében bekövetkezett változásoknak azonban tükröződniük kell az elosztás elvében, gyakorlatában is. Az MSZMP Központi Bizottsága 1980. november 13-i határozatában meghatározta a lakásgazdálkodás és az elosztás alapelveit. Ennek lényege, hogy a gazdasági lehetőségekkel összhangban kiegyenlítettébbé váljanak a lakáshoz jutás esélyei, csökkenjenek a különböző lakáselosztási formákhoz kapcsolódó családi kiadások indokolatlan különbségei, legyenek

arányosabbak az állam és a lakosság terhei. A megyei pártbizottság és a közelmúltban foglalkozott, a városi pártbizottság pedig a közeljövőben foglalkozik a kérdéssel. Ennek nem szeretnék elébe vágni, de bizonyos tendenciák jelzésére vállalkozhatom, már csak azért is, mert ezzel esetleg segítem az igénylők orientálását.

A VI. ötéves terv során előtérbe került, hogy a nagy városok fejlesztése mellett nagyobb figyelmet kell fordítani a vidék népességmegtartó képességének fokozására, hogy ezzel is csökkentjük az indokolatlan városba áramlást. A városba költözés bizonyos esetekben szükségszerű. Vannak azonban olyan tapasztalataink, hogy az elmúlt években a beköltözés ezt a szükségszerű keretet meghaladta. Elég sok esetben a könnyebb lakáshoz jutás reményében hagyták ott vidéki lakásukat. Azt tervezzük, hogy a jövőben nagyobb hangsúlyt teszünk az eredeti, vagy hosszú ideje debreceni lakosok, a ténylegesen Debrecenben dolgozók igényének kielégítésére a vidékről beköltözőkkel szemben.

Az említett határozat végrehajtásaként tanácsi bérletet elsősorban a legalacsonyabb keresetű, vagyontalan családoknak, 70—75 százalékban fizikai dolgozóknak kívánunk kiutalni. Az átlagos jövedelemmel rendelkező családok lakásellátásának fő formája a tanácsi értékesítésű, a lakásépítő szövetkezeti, vagy más személyi tulajdonú teletszertű formában épített lakás lesz. Ennek nagyságrendjét jelzi, hogy a már említett 10 500 lakáson belül 4900 ilyen lakás épül, aminek 70 százalékára a tanács jelöli ki a bevét. Ezen belül 10 százalékát a lejárt ifjúsági takarékbetéttel rendelkezők kapják, 30 százalékát pedig az OTP értékesíti.

A fokozatosság elve

Mintegy 1400 hagyományos családi, csoportos korszerű családi és kistársasház építésére is számítunk. A magánérv igénybevételenek hangsúlyozása mellett szólni kell arról a sokoldalú anyagi támogatásról, ösztönzésről, amivel államunk ezeket az építési formákat támogatja.

A tervezett 10 500 lakás felépítése sokat fog enyhíteni a gondokon, de azt látni kell, hogy a tanács által elosztható lakások száma csökkeni fog. A lakásigény megújításának egyik célja éppen a csökkenő lakásmennyiség igazságos elosztásának elősegítése.

Látható tehát, hogy a VI. ötéves tervben sem lesz lehetőség valamennyi jogos lakásigény kielégítésére. Éppen ezért alkalmazzuk a fokozatosság elvét, ami gyakorlatilag azt jelenti, hogy a család nagyságának növekedésével összhangban több lépcsőben jusson az igénylő végül is a jogos igényt kielégítő lakáshoz. Ez a gyakorlat egyrészt méltányos, másrészt növeli a megoldható lakásügyek számát.

Fenn kívánjuk tartani a három és többgyermekes családok megkülönböztetett támogatását. Erre is vonatkozik természetesen az eredeti vagy hosszabb ideje debreceni lakással rendelkezők előnyben részesítése.

Végül meg kívánom említeni, hogy fokozni kell az állampolgári felelősséget. Határozottabban kell fellépni a törvényt nem tisztelő önkényes beköltözőkkel, a lakbérhátralékosokkal szemben.

Befejezésül szeretném hangsúlyozni, hogy a lakáspolitikai elveknek csak a jelzésére vállalkozhattam. Erre a későbbiek során még lesz lehetőségünk részletesen visszatérni. Most a nagy társadalompolitikai kihatású lakásigény-megújítás feladataira kell a figyelmet összpontosítani. Ehhez kérem az érdekelteket a közreműködésükért, a köz és saját érdekükben egyaránt.

— Köszönjük a tájékoztatást.

T. Szűcs József

A főiskola oktató-nevelő tevékenysége, tudományos kutató munkája

Az oktatási struktúrát alapvetően meghatározó képzési cél: a kivitelező építőipari ágazat részére olyan elméletileg megalapozott, gyakorlati, üzemeltetői feladatokat ellátó üzemtechnológusok képzése, akik a mintegy 40 milliárd forint értékű építőgéppark hatékony üzemeltetésének és értékmegeővő karbantartásának feladatát egyaránt képesek ellátni.

A képzési cél megvalósításának alapját moszkvai, leningrádi és kijevi építőmérnöki egyetemek és a Buda-

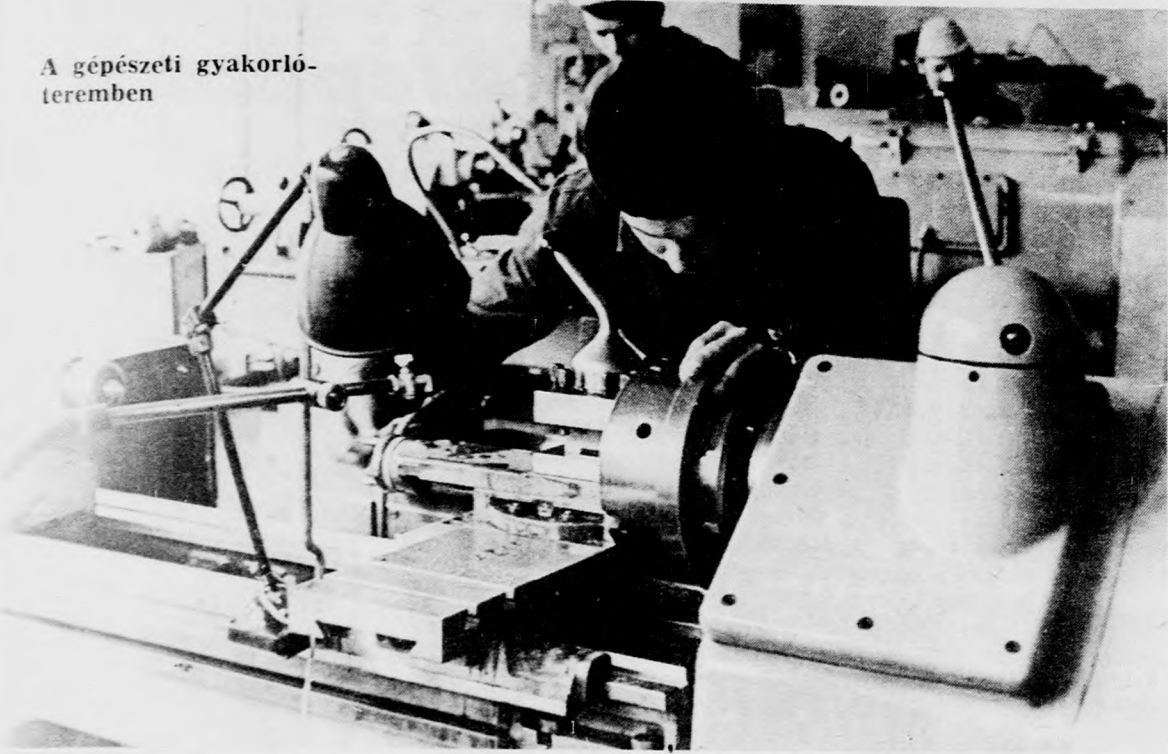
Az építőipari nagyvállalataink visszajelzése szerint (1979-es adat) végzett építő-gépész üzemtechnológus szakmai és politikai felkészültségével a válaszadók 96,8 százaléka elégedett. Emberi, munkatársi magatartásukkal és a mozgalmi munkába való beilleszkedésükkel ugyanilyen mértékű elégedettségről kaptunk visszajelzést. Végzett hallgatóink 29 százaléka párttag, 83 százaléka KISZ-tag, 72 százalék végző valamilyen mozgalmi tevékenységet.

Képzési célunk és képzési

zó különféle feladatok megoldására, kidolgozására.

Az elmúlt időszakban több hasznos és eredményes külföldi tanulmányútunk vett részt a karok oktatói. Igen hasznosnak ítélték a Moszkvai Építőmérnöki Egyetemen töltött tanulmányutakat. A szerzett tapasztalatokat a kutatómunkánkban már hasznosítjuk. A Wismari Műszaki Főiskolával közös kutatási téma kidolgozása van folyamatban. Az építőgéppark tipizálásával foglalkozó tudományos kutatás beindítása — a

A gépészeti gyakorlóteremben

tisztele-
25 kilo-
át ren-

és terv-
szert az
k öt éves
ob mint
ob vege-

Kulun-

és terv-

szert az

k öt éves

ob mint

ob vege-

Kulun-

és terv-

szert az

k öt éves

ob mint

ob vege-

Kulun-

és terv-

szert az

k öt éves

ob mint

ob vege-

Kulun-

és terv-

szert az

k öt éves

ob mint

ob vege-

Kulun-

és terv-

szert az

k öt éves

ob mint

ob vege-

Kulun-

és terv-

szert az

k öt éves

ob mint

ob vege-

Kulun-

és terv-

szert az

k öt éves

ob mint

ob vege-

Kulun-

és terv-

szert az

k öt éves

ob mint

ob vege-

Kulun-

pesti Műszaki Egyetem Közlekedésmérnöki Kar tanterveinek és oktatási tapasztalatainak a saját viszonyainkra való adaptálásával készült tantervek képezték. Kontrollként az építőipari nagyvállalatok — mint végzettjeinket alkalmazók — októ-nevelő munkánkról kifejtett véleménye szolgált. A hároméves képzési idő lehetővé tette a jelzett és megalapozott vállalati igényekhez való rugalmas alkalmazkodást.

Tanterveink tagoltságát a képzési feladat összetettsége határozza meg. A társadalomtudományi, nyelvi, honvédelmi képzésen túl alapvető, műszaki alapot és szakmai-gazdasági ismeretanyag elsajátítása teszi lehetővé a jelzett és megalapozott vállalati igényekhez való rugalmas alkalmazkodást.

A mérce a gyakorlat

Nevelő munkánk alapvető bázisai a tanszékek. Hallgatóink hivatástudatának, erkölcsi, politikai arculatának formálása, fejlesztése minden oktatónk feladata. Nevelő munkánk koordinálását elősegíti az 1976 óta érvényes Főiskolai Nevelési Terv és az 1977-ben elkészült Nevelési Intézkedési Terv. Ezek foglalják egységes keretbe oktatóink, csoportpatronáló és évfolyamfelelős tanáraink, KISZ-szervezetünk és diákokonkunk emberformáló nevelési tevékenységét.

Oktató-nevelő munkánk hatékonyságának mérceként mindig a végzettjeinket alkalmazó vállalatok személyzeti és gépészeti osztályvezetőinek kérdőíves felmérésünkre adott válaszait tekintettük elsődlegesnek. Az ő megítélésük döntheti el, hogy főiskolánk mennyiben felel meg annak a népgazdasági igénynek, amit hivatásunkra kell kielégíteni, az innen kikerült üzemtechnológusok mennyiben felelnek meg a velük szemben támasztott szakmai és társadalmi elvárásoknak.

struktúránk összhangjára vall, hogy válaszadóink 78,1 százaléka tizenkét hónap gyakorlati idő után a végzettségének megfelelő, felelős munkahelyen tudja végzettjeinket alkalmazni. Üzemtechnológusok körében végzett felmérésünk szerint munkahelyi közérzetük jó, elért beosztásukkal elégedettek, s 86 százaléuk nem kíván munkahelyet változtatni.

Oktatás-kutatás összhangja

Az Ybl Miklós Építőipari Műszaki Főiskola alapvető feladata és célja magas szakmai képzettségű, szocialista szakemberek képzése. Kutató tevékenységünket is ezzel összefüggésben célszerű vizsgálni, elemezni. Ez irányú feladataink megvalósításakor arra törekszünk, hogy oktatóink benne éljenek saját tudományterületük időszaki feladataiban, aktívan működjenek közre tudományterületüknek megfelelő időszakos feladatok kidolgozásában.

Célunk, hogy oktatóink kutatómunkájuk sok ponton kapcsolódjon az általuk végzett oktatómunkához, hogy a kettő egymástól ne legyen szétválasztható. Az oktatást-kutatást ugyanazon egységek — tanszékek, oktatók — végzik, ezért a tanszékek egyben kutatóhelyek, az oktatók pedig kutatók is. Így az oktatás-kutatás valóban szétválaszthatatlan egységképzés.

További és nem másodlagos törekvésünk, hogy a kutatók az általuk megismert és használt tudományos módszereket a hallgatóknak továbbadva azokat is alkotómunka végzésére serkentsek.

Kutatási tevékenységünk főbb jellemzői a következők:

Kutatóhelyeink a tanszékek, s ezek létszámmalomban önálló kutatói státusuk nincsenek. A karok oktatási tevékenysége — üzemtechnológusok képzése — a kivitelező építőiparhoz kapcsolódik, ezért elsősorban gyakorlati jellegű. Ez érezteti hatását a kutatómunkában is. Alapvetően nem foglalkozunk különös gondot fordítva azonban a termeléshez közvetlenül kapcsolódó, alkalmazott, illetve fejlesztési kutatások csoportjába tartozó

Moszkvai Építőmérnöki Egyetem közreműködésével — 1981-ben várható.

Kétirányú munka

Az utóbbi 1-2 évtől a műszerállomány gyarapodásának mértéke számottevő. Ma már belátható egy-egy területen olyan komplett műszerszalad kialakítása, melyekkel magasabb műszaki színvonalú mérések lefolytatása is lehetséges.

A gépészeti karon három, az építőipari karon egy kutatóhely (tanszék) működik. A tanszékeken folyó kutatómunkák kétirányúak. Az első csoportba tartoznak a vállalati, kutatóintézeti megbízások, amelyek alapján tanszékeink szerződéses munkákat formájában vesznek részt az iparág különböző jellegű kisebb-nagyobb feladatainak megoldásában.

A gépészeti kar ez irányú tevékenységét — speciálisan az építőgéppésszel kapcsolatban — szinte az egész országra kiterjedően végzi. A megbízások teljesítésének érdekében a kutatók, esetleg tervezési munkát, mellyel a beruházást, fejlesztést lebonyolító vállalatoknak, valamint a népgazdaságnak is hasznos feladatokat oldunk meg.

A második csoport keretében tanszékeink az ipari fejlesztési feladatokból választott témájukat készítik elő, dolgozzák ki és publikálják, törekedve arra, hogy mindez egybeessen a gyakorlat által igényelt feladatokkal. A tanszékek középtávú kutatási terve tartalmazza az ilyen irányú kutatási tevékenységét. A karok középtávú kutatási tervében szereplő témákat az Oktatási Minisztérium tudományszervezési és számítástechnikai fősztálya elfogadta, kidolgozásukat jóváhagyta.

Fenti jellemzők hatásának, munkánkat befolyásoló szerepének figyelembevétele mellett arra törekszünk — és a jövőben is ez a célunk —, hogy az építőipari fejlesztési feladataihoz mind nagyobb segítséget nyújtsunk.

Dr. Baróczy Mihály igazgató
Vágó László igazgatóhelyettes

Képességfejlesztés, személyiséggazdagítás

Szakköri munka az általános iskolában

A város 33 általános iskolájában 389 szakkör működik. Ezek többsége saját költségvetésből szervezett, azaz a szakkörök ellátmányát, a vezetőket orádját az iskola fedezi. 21 olyan szakkör van, ahol egyéb forrásból származnak a szükségesek, így például különböző üzemek adják azt. Az utóbbi időben „divatosak” lettek az iskolákba kihelyezett vagy az üzemben megtartott szakkörök.

Ezek gyakorlati hasznossága rendkívül figyelemre méltó. A szakkörök alapvető feladata a képességfejlesztés, a képességgondozás. Az órán kívüli nevelés fontos eszköze a pedagógus kezében. A szakkörök több mint fele elméleti jellegű, bizonyos tantárgyakhoz kötődik. A cél az, hogy a tanuló olyan ismereteket kapjon, amelyek megszerzésében maga is közreműködik.

Ilyenre ad majd lehetőséget a meginduló szakkör, ahol a népi hagyományok élesztésével hasznos nevelési célkitűzések valósíthatók meg. A zömmel lakótelepi gyerekek kisközössége egy kultúrkörből, s ahhoz, hogy a népművészet szellemét magukévé tegyék — s ne csak másolják azt — az iskolában kell indítást kapniuk. Tervbe vették a zömmel indítását is. Természetesen ezen túl a nem képzőművészeti érdeklődésű tanulóknak is rendkívül széles — más iskolában lényegében megvalósíthatatlan — skálát kínál a Nevelési Központ.

Pályfő Dénés szakkörigyelelővel a vidéki szakkörök helyzetéről is beszéltünk. Ahol a személyi feltételek megvannak — itt elsősorban a pedagógus kezdeményező szerepére gondolunk — ott utat törnek és megvalósulnak a tárgyi feltételek is.

Külön kiemelendő a fogyatékos gyermekekkel való foglalkozás fontossága. A Gyengénlátók Általános Iskolájában például hallatlan eredményekkel dicsekedhet a rajztanítás és a szakköri tevékenység is. A Siketek Általános Iskolájában is hasonló a helyzet. Itt a szakköri munka túllép funkcionális feladatokon, a formáló hatás, személyiségfejlesztés, munkára nevelés. Elmenty ad a tanulóknak, hogy ugyanolyan értékű embernek tekintsek magukat, mint egészséges társaik, ezáltal pedig pályaválasztásukban is segít.

Vissza a hallók világába

Pályfő Dénés kalauzolásával ellátogatunk a Siketek Általános Iskolájába, ahol a Tóth Pálné vezette szakkör munkáját értük tetten. Két éve szönek a gyerekek, előbb csak két szövel szék állt rendelkezésre, februártól már 12. Terítők, faliszőnyegek, párnák, tarisznyák kerülnek ki a kezük alól. Ezeket elsősorban az internátus, a hálóterem és közös helyiségek dekorációjára használják. Munkájuk eredménye a nemrég elnyert nívódíj. Szeretnék közös vállalkozással tenni a szakkört, azaz a siket gyerekek mellett hallókat is járnának ide más általános iskolából.

A siket tanuló későbbi beilleszkedését megkönnyítené, ha a szakkör segítségével kiléphetnének abból a zárt világból, amelyet az iskola befejezése után egyébként is elhagynak. Később a tanárnok szeretné beindítani a koronázást, börmunkát is. Ennek jelentősége elsősorban a gyerekek pályaválasztásának irányítása és megkönnyítése, kikérülve az intézetből szövel, bördíszművesek, keramikusok lehetnek. Manuális készségük, esztétikai érzékük

és a munkában megvalósuló kitartó szorgalmuk úgy tűnik, pótolja számukra azt, hogy nem hallanak. Így nem okoz majd olyan törest a társadalomba, a hallók világába való beilleszkedés sem. Ezenkívül Kántor Gyula vezetésével megindult — próbaképpen — a gépi famegmunkálási szakkör, ahol szintén a jó manuális készségre építenek és a fiúk számára adnak indítást a későbbi pályaválasztáshoz. A három iskolában tett látogatás alapján összegezve a tapasztalatokat, elmondhatjuk, hogy a szakköri tevékenység kevésbé kötött, így lehetőséget ad egyfajta pedagógiai kísérletezésre is. Ezek eredménye aztán visszakerül a tanórákra, s így a szakkörökön a 20–25 gyermekkel végzett sikeres szakmai kísérletek a mindennapi pedagógiai gyakorlatot gazdagítják. Másik jelentősége a szakköri munkának a gyerekek szeretőgőz érdeklődésének kielégítése, az órán kívüli szabad idő hasznos eltöltése. Ezzel pedig a tanuló személyisége válik gazdagabbá.

D. Karádi Katalin

Olyan mint az igazi...

A vasútmodellezés nemcsak a fiatalok hobbija, de úgy tartják, nem árt minél korábban elkezdni az apró modellek, terepasztalok elkészítését. A Marcibányi téri úttörőház vasútmodell-lező szakkörében sok fiatal tölti hasznosan szabad idejét a sajátmaguk készített terepasztal „társaságában”.

(MTI-fotó: Pintér Márta felvétele — KS)

Kié a traktor, ha erős?

A rendelet nem tud mindenre megoldást

Butuza Györgyöt nehéz otthon találni. Szerencsénk van, másodszorra sikerül.

— Karcagon meg Szoboszlón voltam délelőtt, kettőkor indulok Pestre, a Bosnyákra. Muszáj, ha az ember meg akarja tartani a vevőkörét.

Kabán, a Béke útja elején áll az üzlet, ahol a környékbeliek vásárolják a zöldséget, gyümölcsöt. A kuncsaftok tudnak megmondani, javult-e a választék az utóbbi hetekben. Mert a beszerzés módja alaposan megváltozott.

— Enyém volt az egyes sorszám, február 3-án kaptam meg az ARO teherautót. Azelőtt Zsigulival fuvaroztam, de a változás leírhatatlan. Erre többet lehet rakni, azonnal el tudom hozni az árut, nem kell szaladgálni Volán kocsiján. És olcsóbb is így sokkal.

Butuza György, az egykori szakács hetvenhétől üzi a zöldségkereskedői mesterséget. Annyit autózik, hogy az egy hivatásos gépkocsivevőnek is dicsőségére válna. „A FÜSZÉRT-ben nem nagyon lehet bízni. Azt mondják: a

tanácsi engedély birtokában — meggyőződésem, hogy jóhiszeműen — közülettől vásároltak teherautót. Rendszámot viszont csak az kaphat, aki a kijelölt vállalatnál AUTO-KER és az Autójavító Ipari Szövetkezet) szerezte be a gépkocsit. Tudomásom szerint erről a kérdéstről még folynak a tárgyalások. A másik probléma: jó néhányan

Nem szabályos megoldás

Lénárd Béla, a KPM megyei Autófelügyeletének vezetője.

— Az idevonatkozó utasítások, rendeletek alapján csak az a tehergépkocsi kaphat rendszámot, amelyet az eladóra kijelölt közülettől vásároltak. Sőt, ezután már csak az AUTOKER-nél lehet teherautót beszerezni — újat és használtat egyaránt.

— Mi lesz azokkal, akik már megvették az autót?

— Nem adhatunk rendszámot, a járművet nem vizsgálhatjuk le.

saját földjük művelésére — meggyőződésem, hogy jóhiszeműen — közülettől vásároltak teherautót. Rendszámot viszont csak az kaphat, aki a kijelölt vállalatnál AUTO-KER és az Autójavító Ipari Szövetkezet) szerezte be a gépkocsit. Tudomásom szerint erről a kérdéstről még folynak a tárgyalások. A másik probléma: jó néhányan

a traktorral végezzen bér-munkát a tagoknak. A feladatokat persze rangsorolni kell: az elsőbbség mindig a tulajdonost illeti.

Nem állítom, hogy jogban járatos ember vagyok, de az az érzésem, hogy fából vas-karika. Szakszervezeteket mindig bizonyos célok érdekében alakítanak. Úgy gondolom, itt egyetlen cél: a paragrafus megkerülése.

A kérdés újra csak az: miért nem lehet találni egyszerűbb és főként szabályosabb megoldást?

Mikor járnak jobban?

Dr. Orbán Sándor, a megyei tsz-szövetség jogásza. Neki van javaslat.

— Mi messzemenően egyetértek a szakszervezet alakításával, csak azzal nem, ha ezen a módon néhányan a törvényt próbálják kijátszani. Megoldás lehetne például, hogy a szakszervezet fenn-tartó, működtető szövetkezet megvásárolná a gépeket, és használatra átengedné a csoportnak. Csakhogy a tulajdonosok ebbe nem akarnak belemenni, jobban járnak, ha formálisan bérbe adják a gépet és maguk végeznek bér-munkát.

— Tegyük fel, hogy valaki valóban saját céljaira használta ki évekként elzölt a lehetőséget: megvette a leseleztezt, ötven lóerős MTZ-t. O most hátrányba került, holott a rendelet éppen könnyíteni akar.

— A gyakorlat azt mutatja, hogy legtöbbször bér-munka vállalására használták ezeket a traktorokat. A szakszervezetekre visszatérve: mi érdekei a szakszervezetnek, és szeretnénk övni a szövetkezeteket, hogy belemenjenek ilyen ügyekbe.

— Ha mégis megteszik, az milyen következménnyel járhat?

— Ha a revízió felfedi a szabálytalanságot, megszünik a szakszervezet. Inkább politikai, erkölcsi kár keletkezhet.

Telefonon hívom Illyés Sándort, a debreceni Kinizsi Termelőszövetkezet elnökét.

— Önök foglalkoztak a géphasznosítási szakszervezet megalkotásával, de ismerik a tsz-szövetség jogaszának az álláspontját is. Hogyan döntöttek?

— Huszonhatodikán délelőtt tíz órakor tartjuk az értekezést, ott lesznek az érdekeltek és ott leszünk mi is, meg a tanács képviselői.

— És a jogi ellenvetések?

— Nekünk a megyei tanács a felügyeleti szervünk, ott az illetékesekkel tisztáztuk a dolgot, ők támogatják a szakszervezet megalkotását. Körülbelül harminc tagja lesz.

Összegzés? Talán annyit jegyezzünk meg: egy jogszabály akkor jó, ha minden lehetséges esetre ad megoldást, és senki nem kerül hátrányos helyzetbe azért, mert korábban a jogalkotók nem tartották fontosnak a rendezést.

És még valamit. En traktort, teherautót se nem vettem el, se el nem adtam, de nem is fogok. Pártatlanul kérdezhetem tehát: annak a termelőszövetkezetnek, amely magánszemélynek eladta a traktort, vagy annak a közületnek, amelyik árulta a teherautót, miért nem kell viselni a következményeket — az anyagi és erkölcsi terhet?

Görömbölyi László

Butuza György, a kabai zöldségkereskedő Budapestre, a Bosnyák téri piacra indul. Már lassan felelti a sok utánajárást, a levelezést, kérvényezést, engedélyezést — örül a munkáját könnyítő teherautónak

maszek meg akar gazdagodni. Csak akkor hoznak árut, ha az állami és szövetkezeti boltoknak már nem kell” — mondja, nem panaszkodva, csak éppen a helyzetet jellemelve. Annyi bizonyos, hogy rajta sokat segített az a rendelet, amely megengedi a teherautók vásárlását.

Ki kaphat rendszámot?

— Annyi bajom még soha nem volt, mint ezzel a rendelettel — kezdi a beszélgetést Máté Tóth István, a megyei tanács főelőadója.

1980. február 6-án látott napvilágot a jogszabály, amely alkalmazásban álló magánszemélyek részére megengedi a másfél tonnánál nem nagyobb teherbírási teherautó, illetve a harminc (használt esetben harmincöt) lóerőnél nem nagyobb teljesítményű traktor vásárlását.

Főként a kiskereskedők, a kisiparosok és a kisgazdaságok tulajdonosainak a munkáját hivatott könnyíteni, segíteni a rendelet. Persze, ahhoz, hogy valaki vásárolhasson ilyen járművet, a helyi tanács javaslata szükséges.

— Az igényeket nekünk kellett rangsorolni, úgy továbbítottuk a minisztériumba. Először novemberben küldtük el a listát, huszonhét névvel.

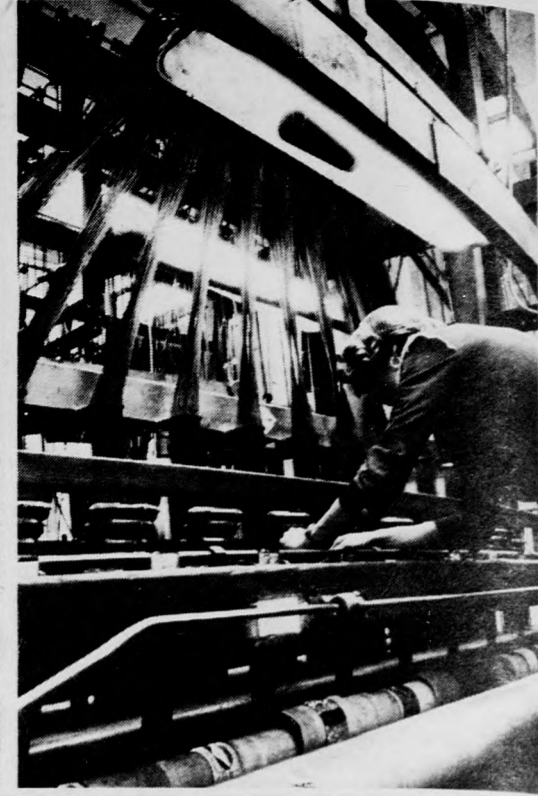
Az országban sok volt az igénylő, kevés az eladható teherkocsi — ezért kellett a rangsor. Ma már — a valóságban persze millió tárgyalás, egyeztetés után — egyszerűsödött a mechanizmus: a helyi tanács javaslata alapján egyszerűen be kell adni az igénylést az AUTOKER-hez, majd bizonyos várakozási idő után megérkezik a kiutalás.

— Ezek szerint, ha eleinte voltak is zökkenők a végrehajtásban, mára már rendezték a vitás kérdéseket, elülték a viharok — zárnam le a beszélgetést.

— Nem egészen. Néhányan

Tokai Tünde hagyományos gépen vetülék-orsót cserél

Asztalos Ferencné ellenőrzi a minták helyességét a jacquard szövőgépen

A lámpabéltől a tépőzárig

NÖVELTE EXPORTJÁT A SZALAGGYÁR

Nehéz lenne behatárolni a különböző színű, mintázatú, méretű szalagok, zsinórok felhasználási körét, hisz az öltözködéstől a világításig mindenütt találkozhatunk a Szalag- és Zsinórgyár debreceni szalaggyárának termékeivel — országhatáron kívül is. Ugyanis a több mint háromszázféle árut készítő, s három műszakban háromszáz dolgozót foglalkoztató gyáregység készítményeit Európától Dél-Amerikáig szinte minden kontinensen forgalmazzák.

Az üzem tőkés exportja 40 százalékos növekedésének köszönhetően közel 153 millió árbevételrel, s előzetes becslések szerint több mint 25 millió forintos nyereséggel zárta az elmúlt esztendő. E várakozást felülmúló eredményt az illetékesek az 1980-ban megkezdett — s egyidejűleg Debrecenben folytatott — bársonyszalaggyártásnak is köszönhetik. A napi közel félmillió méter szalag készítését 70 százalékban a világ jelenlegi legkorszerűbb gépein végzik itt.

Legújabb termékek a cipzárakat, patentokat stb. helyettesítő, gyermeköltöztetéstől a függönyfelrakásig sok helyen alkalmazható tépőzár.

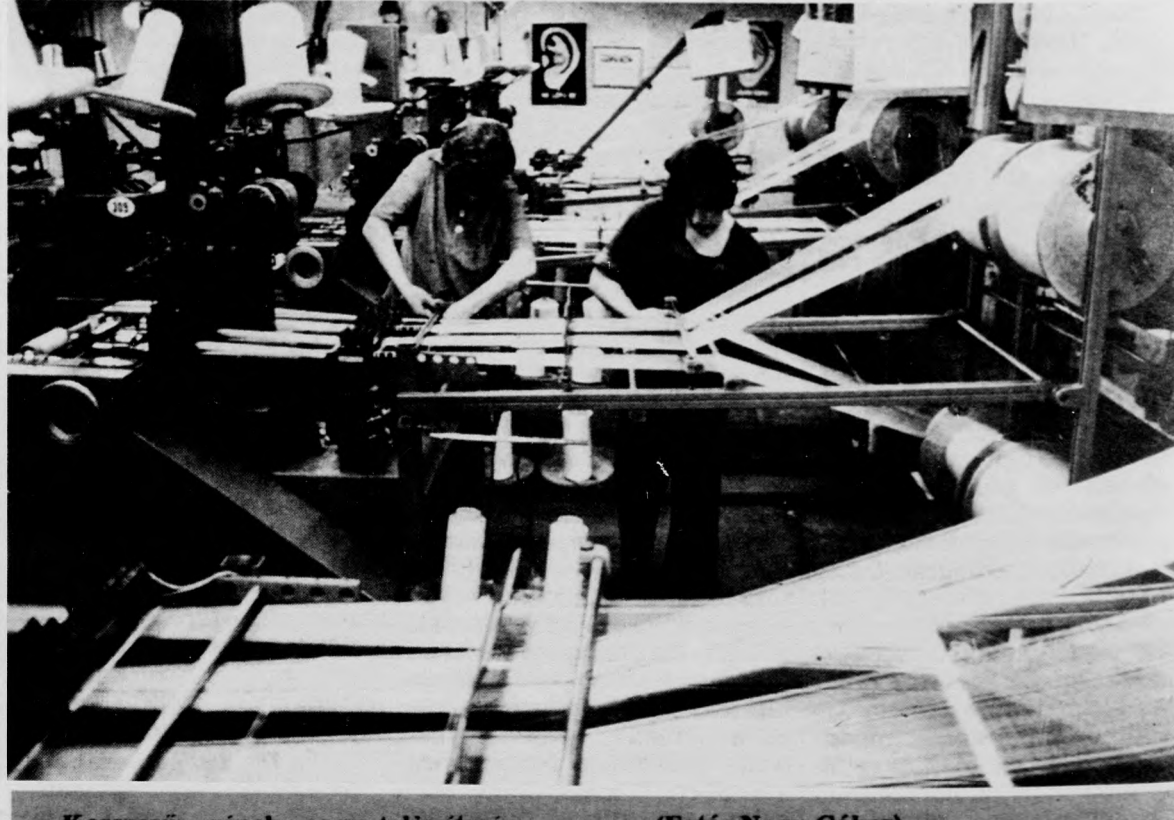
A hetvenöt éves fennállását jövőre ünneplő, de vevőkörét már idén is bővíteni szándékozó üzemben Répási Balázs gyáregységvezető és Gál Barnabás főművezető kalauzolásával tekintetük meg a közelmúltban a gyáregység pamut, selyem és jacquard szövődjét.

Tóth Miklósné minőséget ellenőríz

Kovács Lászlóné szövőnéi nemzeti szalagokat készít, Porsin Karolyne üzemi irnok feljegyzi teljesítményét

Korszerű gépek, nagy teljesítmény (Fotó: Nagy Gábor)

Események januártól decemberig

Bartók szellemi arculatát felmutatni

BESZÉLGETÉS DR. KISS KÁLMÁNNAL

Január 3-án a New York-i Carnegie Hallban Bartók- és Dohnányi-művek álló koncerttel megkezdődött a Bartók-centenárium külföldi rendezvényeinek sorozata. Az ENSZ — elsősorban az UNESCO — kezdeményezésére emléktrendezvények zajlanak le az idén világszerte. A Magyarországon megalakult Bartók Emlékbizottság Külügyi Albizottságánál pedig 29 ország jelezte: megünnepeli a jubileumot; mindenüvé magyar előadóművészeket, tudósokat hívtak meg. Emlékbizottság alakult a Szovjetunióban is a száz esztendője született zeneköltő méltó megünneplésére; márciusban nagyszabású koncert, Bartók-emlékkiállítás, szobráinak felavatása. A Melogija Hanglemezkiadó számos művét adja ki, a szovjet rádió és televízió több műsört szentel munkásságának. Szófiában is lezajlott az eseménysorozat első estje: a Gyermekeknek című ciklus, és a Második vonósnyegves hangzott el. Mint egy rádióportból értesülhettünk — még Honolulu-ban is Bartók emlékének áldoz az ottani szimfonikus zenekar.

Az idehaza a múlt év derekán megalakult Bartók Emlékbizottság elnöksége: a magyar kulturális élet kiválóságai; elnöke Losonczy Pál, elnökhelyettese Pozsgay Imre, titkára dr. Tóth Dezső. Tagjai sorában B. Pásztor Ditta, ifj. Bartók Béla, Boldizsár Iván, Borsos Miklós, Denis Dille Bartók-kutató zenetudós és számtalan prominens művész és tudós foglal helyet. A centenárium eseményeinek lebonyolításában a társadalom legkülönbözőbb rétegei vesznek részt.

Az Emlékbizottság Tájékoztatói és Propaganda Albizottságának vezetője dr. Kiss Kálmán, a Magyar Rádió elnökhelyettese.

Századunk legnagyobb magyar zenei génijének napjainkban már világnagyság, akinek alkotó egyénisége, tudományos tevékenysége, hitvallása, emberi tisztasága — szellemi arculatának egésze: a zenét értő, szerető világ példaképe. Ezt a sokrétű arcát kell felmutatnunk, oly módon, hogy maradandó emléket hagyjon a legkülönbözőbb korú, érdeklődési körű emberek sokaságában.

Kérem, vázolja mindenképp szűkebb pályájának, a rádióknak részvételét a centenárium programban.

Önálló rádiós és tévés műsorok mellett számos nyilvános koncert közvetítésével, programok rögzítésével kapcsolódunk az eseményekhez. Az egész évről szóló program annyira átfogó, gazdag, hogy részletezését meg sem kíséreltem. Két csúspontja lesz: Bartók születésnapján, március 25-én és szeptember 26-án, halálának 35. évfordulóján. A rádió bevezetőként sugározza az Így láttam Bartókot című sorozatot, amelyet ifj. Bartók Béla nyitott meg. Hatalmas közönségsiker a Somfai László zenetudós és Kocsis Zoltán zongoraművész Bartókot értelmező, a tévé nyilvánossága előtt lezajló, elemző dialógusa. A Kossuth adó januártól decemberig 26 alkalommal sugározza a Népdalgyűjtő-úton Bartók nyomában című sorozatot. Tíz műsorban hallhatják Bartók összes zongorafelvételeit, októbertől december végéig, s ugyanakkor az év végén közvetítjük Szabolcsi Bence professzor hatrészes előadását. Miért szeretem Bartókot? E kérdésre az első válaszoló Ferencsik János volt, majd Doráti Antal, Yehudi Menuhin, Mihály András, Solti György, Pierre Boulez, Leonard Bernstein, Ránki Dezső, Jevgenyij Nyeszterenko, Witold Lutoslawski s a Bartók Vonósnyegves tagjai fejtik ki a zeneköltőhöz

fűződő kapcsolatuk titkait. Sorra kerülnek Bartók-művek legszebb felvételei, női és gyermekkórusművei, kamaras- és szimfonikus zenéje, zenekari művei, zongoraszóli, Bartók emberi-művészi értékének sajátosságait tárják elénk tizenkét részletes dokumentumműsorunk fejezetei. Februárban nyolc alkalommal hallható a harmadik műsorban a Dupla, vagy semmi; szintén népszerű-népszerűsítő program a Kocsis Zoltán szerkesztette Gyermekeknek sorozat is.

A március 25-i eseményekről is ejtsen néhány szót.

18-án avatják fel Bartók utolsó hazajárási otthonát, a II. Csalán utca 29-ben — ahol 1932-től 1940-ig élt — a Bartók Emlékházat és Varga Imre Bartók-szobrát. A több szintes villában rekonstruálják a zeneköltő egykori dolgozószobáját, itt kapnak helyet felbecsülhetetlen értékű kéziratok, könyvtára, maga gyűjtötte népi hangszerei, használati tárgyai; a nyolcvan személyes koncertteremben pedig Bartók-kamarazenei, ifjúsági és közművelődési előadásokat tartanak a jövőben. 25-én felavatják Somogyi József Bartók-szobrát a budai Bartók Béla úton. Az ünnepi hangversenyen, a Zeneakadémián Ferencsik János vezényli a Magyar Állami Hangversenyzenekart; a szólisták: Kocsis Zoltán és Ránki Dezső. A műsört természetesen közvetíti a rádió és a televízió.

Az egyéb programokról is szeretnénk informálni az olvasókat.

Talán valamit arról, hogy milyen széles spektrumú az a program, amely ezt az esztendőt átfogja — s hogy mennyire mindent felölelő a Bartók-életmű. Ezenél többen jelentkeztek a nem hivatásos fiatalokat toborzó — s a Kulturális Minisztérium, a Magyar Rádió és Televízió, valamint a KISZ által meghirdetett — nem hivatásos országos népdaléneklési versenyre. Június végére tervezi a Hajdú-Bihar megyei Tanács — hazai és külföldi, meghívott énekkarok részvételével — a két-napos Bartók kórusfesztivált. Szeptemberben „Pro Musica” nemzetközi rádiós műsorverseny színhelye lesz a stúdió, e hó végén tartják meg a nemzetközi Bartók szimpoziumot is a Magyar Tudományos Akadémia Zene-tudományi Intézetének rendezésében, a budai Vár kongresszusi központjában. Az előadógárda fele külföldi, a cél pedig a Bartók-életmű gondozásának, interpretálásának eredményei s a további kutatások és egyéb feladatok jövőbeni meghatározása.

Végül egy személyes kérdés: szereti ön Bartókot?

Bartók népzene-feldolgozásain nőttem föl — és eljutottam oda, hogy a nehéznek tartott művei állnak szívemhez legközelebb; legkedveltebbek a Szonáta két zongorára és ütőhangszerre és a Zene húros- és ütőhangszerekre és cselesztára. Kedvelem az ilyen koordináló munkát is.

A felsorolhatatlanul sok és sokféle megemlékezés fókuszsa: a március 25-i születésnap rendezvények, az októberi zenei világhét, a júniusi debreceni Bartók kórusfesztivál, a pécsi nyár, s a szeptemberben induló Liszt-Bartók nemzetközi zongoraverseny lesz (amelyre 400 érdeklődő jelentkezett a világon minden tájról). Mindez híven tükrözi azt a tényét, hogy az emigrációba kényszerült magyar génusz végére igazán hazatalált.

Pérel Gabriella

„A képeimről ismerjenek meg”

Látogatás Madarász Gyula festőművésznél

Néhány éve még több megyei településen éltek képzőművészek, mára azonban ez a „térkép” összezsugorodott, a decentralizációs folyamat ezen a téren megtorpant. 1977-ben Madarász Gyula is elhagyta Hajdúnánást, Debrecenbe költözött, docensként sorolódott a Tanítóképző Főiskola művészeti tanszékének vezetőjévé lett. Nem szívesen emlékeztetem Hajdúnánásra, hiszen a helyében talán mindenki megette volna ezt a lépést, de meggyőződésem, hogy Hajdúnánás nem közömbös Madarász Gyula számára.

Természetesen nem volt könnyű elszakadni Nánástól, ahol tizenhét évet töltötte. Ott lettem festő, ott volt az első kiállításom, ott teremttem egzisztenciát. Számos barátom volt a városban. Szeretet és megbecsülés vett körül családotul, hiszen a feleségemmel együtt vezettük a nánási képzőművészeti szakiskolát, amely szép eredményeket ért el. Sokan még mindig Nánásra irnák nekem. Igazán nem „nyűzsögtem” annak érdekében, hogy elkezdjem Hajdúnánásról, de amikor a Tanítóképző Főiskola vezetői felkérték rá, hogy pályázzam meg a meghirdetett állást, ráálltam. Amikor az ember elmúlt negyvenéves, már sok tapasztalatot összegyűjt és arra törekszik, hogy átadhassa őket. Úgy gondoltam, a főiskolán ehhez meglesznek a lehetőségek. Nem csalódtam. Minden adottságunk megvan ahhoz,

hogy a hallgatókat munkatársaimmal együtt a rajztanítás mesterségére műhelyszerűen megtanítsuk. Hogy mást ne említsék, olyan rajztermünk van (az épület felújítása során visszaállították eredeti formájába), amilyen talán a Képzőművészeti Főiskolánál sincs.

A tanítás, a pedagógia annyira vonzotta, érdekelt Madarász Gyulát, hogy főiskolai tanárként beiratkozott az egyetemre és elvégezte a pedagógia szakot.

— Senki sem kényszerített rá, hiszen volt elég gyakorlati tapasztalatom. Tanítottam általános és középiskolásoknak, a képzőművészeti körben felnőtteket is. Am úgy gondoltam, aki pedagógusképzéssel foglalkozik, annak illő értenie a pedagógiához egy kicsit elméletileg is, s nem árt, ha tapasztalatait szembesíti a tudományi eredményeivel. Elvezetett tanultam, mert az ismeretek valóban megerősítettek sok mindenben, noha a negyvenes éveimet tapostam, s a tempo eléggé feszes volt. De kárpótolt, hogy átlettem azt a pedagógiai igazságot, hogy a tanítás kétfoldalú folyamat, s akkor van haszna, értelme igazán, ha a tanuló is aktív, nemcsak befogadóként ül szemben a tanárral. A legfontosabb az, hogy megtanítsuk a gyereket tevékenykedni. Ki kell fejlesztenie benne — divatos szóval — a kreativitást. Vagyis a vizuális esztétikai nevelésnek is az a próbaköve, hogy tudja-e a ta-

nuló, a tanárjelölt a tanultakat új helyzetben is alkalmazni.

Elvezetett hallgatóm Madarász Gyula pedagógiai fejtegetéseit, de szeretném a beszélgetést lassacskán a művészetére terelni. Ö egy-két gondolat erejéig még elidőz legfrissebb pedagógiai elményeinél, aztán „megadja” magát. Az előbbi témát azzal zárja le, hogy művészeti munkája számtalanszor megerősítette tanári tevékenységében. A tanítást és a művészetet csak együtt tudja elképzelni, egymással kölcsönhatásban.

— „Kétfoldalú” vagyok én is, mint a festőművészek többsége. En folyamatosan végzem mindkét vállalkozásom, a festést egy-két hétre sem tudom abbahagyni, manuális értelem sem. Amúgy, a tudat alatt pedig minden percben munkál valami az emberben. Igaz, nem vagyok túlságosan termékeny, sok időt fordítok a felkészülésre, de szerencsére megtehetem. Úgy gondolom, hogy a kép valóban készen van, csak meg kell találni, azaz meg kell festeni. Folyamatosan dolgozom, de azért a nyári hónapokban jutok el a csúcusra, amikor hatvan napon át jörszerint csak az alkotás köt le. A nyári lendületből őszre is marad mindig. Mégsem tudok alkalomra festeni, például úgy, hogy elhatározom: most pedig festeni fogok a műcsarnoki vásárlásra. Ez nem azért van, mert a tanítás leköt. Ilyen az alkatom. Ha „szabadúszó” festőművész

lennék, bizonyára akkor sem festnék többet.

A nyár egy részét, legalább egy hónapját Madarász Gyula Hajdúböszörményben tölti a nemzetközi művésztalépen. Ahogy kimondom a város nevét, azonnal megszólal.

— Engem Hajdúböszörmény old fel. Hajdúböszörmény meghatározó élményem. Alapítótagja vagyok a nemzetközi művésztalépnak, tizennyolc év óta minden nyárból eltöltök ott egy hónapot, s ha összeszámolom, ez másfél év az életemből. Azonban döntő másfél esztendő! Különösen azokat az éveket tartom fontosnak, amikor Csohány Kálmán volt a telep művészeti vezetője. Ő formálta meg azt a közösséget, amely az alföldi festészet továbbfejlesztését tűzte ki programjává. E kollektívának az Alföld, a Hajdúság, a Hortobágy, egyáltalán a paraszti hagyomány és a mai falusi környezet a legfőbb élménye. A közös élmény és egységes szemlélet vagy öt év óta létre tudta hívni a közös műhelyt is, amelyre oly sokat törekedtünk. A külföldi művészek mindig más és más szintet adnak a telephez, a magot, az egységes vonulatot azonban a már említett pikatúra képviseli.

Csakugyan, Madarász Gyula festésze makacsul őrzi meghatározó személyes élményét. A paraszti indítást, a falusi világ megannyi jellegzetes tartozékát és tárgyát, amit voltaképpen a valóságban nem is vélünk festői témának. Madarász Gyula képein azonban a művészi alkotás megteremtésének misztériumában festői rangot nyernek a paraszti házak, domboldalak, kerítések, a csendőző boglyák. Vagyis Madarász Gyulának is van látáto, teremtő képessége. Újabb felfedezte a Hortobágyot, amely a művésztörténet során először Csontváry képein kapott igazi művészi kifejezést, s amelynek egyik legnagyobb krónikása, képrője Káplár Miklós volt.

— Nem vagyok híve a stílusváltogatásnak — mondja tárgyilagosan —, azaz nem vagyok kísérletező ember. Néha elmarasztalólag említi, hogy csak akvarellista vagyok. Nem tagadva, sőt tisztelvével a nyugtalan kísérletezést, én egy műfajban, egy kifejezésben szeretnék kiteljesedni úgy, hogy különbözők másoktól. Az én művészetemnek ez a vállalása. Boldog lennék, ha célokat el tudnám érni, ha ebben az egyetlen stílusban jól, netán értékálló tudnék csinálni. A céloim mindenesetre az, hogy a képeimről ismerjenek meg.

Bakó Endre

FILMNAPLÓ

Hal Ashby: Isten hozta, Mr...

Nem szerencsés dolog a közönség megtevésése, még akkor sem, ha feltételezhető, hogy a szándék mögött mindössze az a gondolat húzódhatott meg, hogy nem feltétlen fontos a pontos műfaji meghatározás, ha egy határesetről van szó. A komikus ábrázolás különböző fajtái kétségtelenül közel állnak egymáshoz — s az is tény, hogy a köztudatban a vígjáték, mint műfaji meghatározás a legismertebb és egyben a legkeresettebb is. Sajnos azonban csatlódní fog az, aki az előzetes tájékoztatások alapján vígjátéki szituációt, sorozatosan kacagató helyzeteket keres az „Isten hozta, Mr...” című filmben. Ha egy néző vígjátékra számítva és arra éhesen ül be a moziba, lassan bosszankodni fog az elmaradt komikus jelenetek miatt, s közben nem veszi észre a finomabb humorral fűszerezett jelenetek komikumát. S ez jelen esetben gyakran megfigyelhető a film vetítésében.

Kétségtelenül nehezen lehetne meghatározni Hal Ashby filmjének pontos műfaját. Található benne egy kis humor, némi szatíra, s a befejező jelenetek még a groteszk lehetőségére is utal-

nak — de igazi vígjátéki helyzet szinte egy sem akad benne. Az alapvető komikum magában a történetben rejlik, amely az amerikai politikai és pénzügyi körök hizsékesységét gúnyolja ki. Mindennapos jelenség, hogy egy-egy zseninek kikiáltott ember minden szavát mélyértelmű bölcsességgé emlegetik s nem ritka dolog, hogy a hódolóknak halvány fogalmuk sincs az elhangzott mondatok jelentéséről. Megszokott dolog, hogy ha nem értünk valamit, s közben úgy érezzük, hogy valami nagyon okos dologról van szó — kényelemből vagy hiúságból — bölcsen és egyetértően mosolygunk, ahelyett, hogy visszakerdeznénk a szavak és a mondatok jelentésére. Úgy tűnik, ez általában emberi tulajdonság — elég gyakran alapoztak és alapoznak is rá a szelhamók. Hal Ashby filmje azonban eltér a szokvány történetektől (a forgatókönyvet Jerzy Kosinski írta saját novellájából), ugyanis nála a főszereplő, Washington D. C. Chance nem szelhamó, nem akar senkit becsapni, sem kihasználni — ő mindössze egy alfalbéta, a világ dolgairól keveset tud, kertes, aki tudatlansága birtokában bol-

dogan és elégedetten tengeti napjait. Nem vágyik semmi-re, életét tökéletesen betölti a több csatornán is nézhető televízió.

A film nem elsősorban a televízióhoz kötődő, annak műsorain nevelkedett társadalom gúnyrajza. Chance jellemzésénél ugyanis a tv általános nézése lényeges, de nem alapvető szempont. Ő maga a film folyamán említi, hogy korábban a rádiót hallgatta ilyen nagy lelkesedéssel, de mióta gazdájától, az „Öregtől” kapott egy televíziót, minden idejét a kert ápolásán kívül ez az új készülék köti le. Igaz, történik utalás a televízió véleménybefolyásoló szerepére, a nevezetes nézettség számra, de nem az ő jellemzésénél, hanem a közvélemény alakításánál, történetesen pont az ő személyének megítélésével kapcsolatban. A film közép-pontjában Chance áll, a komikum tárgyát azonban nem elsősorban ő szolgálja, hiszen Chance nem annyira nevezetesség, mint szánalomra méltó. Annál nevetésgébbek viszont új környezetének tagjai, akik a politikai és pénzügyi függőségük közepette megfosztattak minden józan ítélőképességtől, s a nyájszellemnek megfelelően

egyéni vélemény kialakítása nélkül fogadnak, illetve utasítanak el embereket.

Az egyetlen ötletlen alapuló történet mulatságos, de egy másfél órás játékfilmmel kevés. Így sajnos időnként lassúvá, vontatottá vált a cselekmény, a jellemzés egysíkú maradt. Ezeket az üres percekét Peter Sellers kiváló játéka töltötte ki, és egyben felelteti a percmutató lassú járását. Chance mozdulatlan faarca, kiegyensúlyozottsága, megrendíthetetlen nyugalma bizonyítja, hogy igazán boldogok és elégedettek csak a boldogok lehetnek. Olyan nyugodtan közlekedett új környezetében, olyan természetességgel fogadott el minden újabb kedvességet vagy elismerést, amire csak egy széihámos, vagy egy bolond képes. Peter Sellers játéka erősen hangsúlyozta ennek az embernek a naivitását, de mindezt olyan ügyesen tudta megjeleníteni, hogy első pillanattal valóban naivságra s zsenialitással téveszthető össze. A művész egyébként a kertész kiváló alakításáért 1980-ban — halála előtt — Los Angelesben Arany Glóbusz-díjat kapott, mint az év legjobb komikus.

Sümei Anikó

**Magyar könyv
egy lengyel klasszikusról**

**Kovács Endre:
Sienkiewicz**

A világszerte népszerű Henryk Sienkiewicznek számos műve olvasható nyelvünkön. A hazai mozinézők is ismerhetik, hiszen jó néhány regényéből készült film, amelyek többségét vetítették hazánkban. A XIX. századi és a század eleji klasszikusok közül a költő és drámaíró Adam Mickiewicznek, Bolesław Prusnak, A fáraó megalkotójának, Sienkiewicznek és a Parasztok szerzőjének, Władysław Reymontnak van vitathatatlan világirodalmi rangja. Mickiewiczről és Reymontról is volt magyar nyelvű monográfia. Az utóbbit Kovács Endrének köszönhetjük, aki új könyvével ismét hiányt pótol.

A lengyel klasszikus külföldön mint történelmi regények alkotója ismert. Sokszor merített témát nemzeti múltja olyan eseményeiből, amelyek a közép-, kelet-európai történelemben is sorsfordulót jelentettek. Kovács Endrét gyakran éppen ezeknek a népeknek a múltja foglalkoztatja. Igaz, főleg a XIX–XX. századé, amikor Sienkiewicz élete (1846–1916), munkássága esik.

A történelmi közelítés a Gondolat Kiadónál megjelent monográfia egészében dominál, ami azonban nem vonja maga után az esztétikai értékek háttérbe szorítását. A szerző kiemeli a harcos nemzeti múlt hagyományainak a Sienkiewicz családban komoly szerepet játszó ápolását. Végül is — a kezdetektől tekintve — ez bizonyult döntőnek az író történelmi érdeklődésében, nem pedig az ifjúkorában teret hódító nézetek hatása.

A függetlenségét, állami létét a XVIII. század végén elvesztő lengyelországi nemzeti felszabadító harca 1864-ben vereséggel végződött. Magához kellett téríteni az embereket a felkelést követő rémült téletlenségből. „De az új ideológia hirdetői... nem akarták folytatni a hazafias tüntetések hosszú láncolatát, nem kívántak konspirálni a megszálló hatalom ellen; nem, az új ideológia, amely magát a filozófiától és a szociológiától kölcsönként foglalommal pozitívizmussal keverte el, a nemzet feléledésének egyedül útját a kapitalizmus elősegítésében látta” — írja az alapos történelmi-kultúrtörténeti tájékoztatást nyújtó Kovács Endre. Ezek az eszmék éreztették ki a fiatal Sienkiewicz publicisztikájából, első elbeszéléseiből és regényeiből.

A könyv érdeme, hogy tájékoztatja a magyar olvasókat a pozitívizmus, vagyis a 60–80-as évek lengyel irodalmának sajátosságairól. Az új nézetek hívere az irányzatot, didaktikus irodalomért küzdöttek. Úgy gondolták, a művek feladata, hogy agitív eszközei és illusztrációi legyenek a társadalmi programnak: a polgári haladásnak. A fejlődés azonban a realiztikus társadalomábrázolás felé tartott, amely tülemkedett az egyszerű agitáción és szemléltetésen.

A nyolcvanas években Sienkiewicz eltávolodott ettől a társadalmi és irodalmi programtól. Nemcsak „gyökerei” miatt kezdte az előrevívó erőt, erényeket a nemességben látni, hanem úgy vélte, ez az osztály nem gátja a polgári haladásnak. Kovács Endre jó történelmi szemlélettel észreveszi: a korszak lengyel specifikuma, hogy a nemesség és polgárság között nem folyt harc. Így aztán az író „eszményített birodalmat” teremtet, elfordult a jelentől,

mert csalódott a pozitivisták ideológiájában.

Kortársa, Prus ekkor érett igazi kritikai realiztává. Sienkiewicz sem került nagyon messzire a pozitivisták írói céloktól. Ez Kovács Endre könyvéből is kiscseng. A példaadó, nevelő szándék mindvégig megvan Sienkiewicznél. A haladás akaróinak korábbi lelkesedése a nyolcvanas évekre lelohadt, a nemzeti hibák ostromozása kisebbrendűségi érzést váltott ki. Az író ezt szándékozott ellensúlyozni, hogy egészséges, sőt „túlradó” optimizmussal töltse meg a nemzetet.

Igy jött létre a XVII. század közepének ukrán–lengyel viszályát, a lengyel–svéd háborút, valamint a törökök és tatárok elleni küzdelmet bemutató trilógia, a Tűzzel-vassal, az Özönvíz és a Kislovag című regény. A monográfia szerzője hangsúlyozza: a nemzete nevelésére vállalkozó író nagy történelmi metaforák segítségével világossá akarta tenni, hogy szükség van a realitásokat figyelembe vevő ellenállásra, nem a fegyveres harcra, hanem az erkölcsi erő kifejtésére.

A romantikus hagyományok erős hatása Sienkiewicznél a hősök idealizálásában fedezhető fel. Gondolnunk kell azonban arra, hogy a trilógia megalkotója széles társadalmi rétegek igényének megfelelően írt. A tömegeknek a porosz és orosz kormányzat lengyelellenes politikájával szembehelyezkedő hazafisága ilyen szemléletet követelt. Talán arra is érdemes utalni, hogy a kevésbé kifinomult ízlésű olvasóknak szánt művek egyben az ifjúságnak szóltak. Ez a törekvés is jellemzője a kor íróinak, és aligha tévedünk, ha kimondjuk: a Keresztlovagok ezzel a céllal készültek.

Más kérdés, hogy különbséget kell tennünk az író konzervatív társadalmi nézetei és műveinek realizmusa között. Ellentmondásait megfigyelhetők két, korántsem romantikus társadalmi regényben, a Dogma nélkül és a Polaniecki család címűben. Itt gondolnunk kell arra is, hogy a kilencvenes évekkel a lengyel irodalom új fejezete kezdődik. Ezt Kovács Endre inkább csak jelzi. Nem véletlen, hogy egyesek neoromantikának nevezik az I. világháborúig tartó korszakot. A „modernista” törekvések hatottak az idős Sienkiewiczre. Ezt is példázza a Nobel-díjat meghozó Quo vadis. Mint a monográfia szerzője megállapítja: eszmei szempontból nem előrelépés, hiszen történelmi egyszerűsítésekkel a pogány Róma anyagiaságát és a fölötté a szellem erejével diadalmasodó kereszténységet állítja szembe.

Kovács Endre hangsúlyozza, hogy a siker csúcsára érkezett író már nem találta helyét a megújult szellemi életben. Ezt mutatja az 1905-ös forradalom által inspirált, Örvények című regény, de az ifjúságnak szánt Sivatagon és vadonban is.

A monográfia az olvasmányosság és a tudományos igényesség követendő mintája. A szűk szakmán kívüli Kovács Endre szélesebb közönségnek szánta. Ezért indokolt az a módszer, amely az írói életrajznak komoly szerepet juttat a műelemzésben. Talán a Sienkiewicz-regényekből a felszabadulás után készített filmekről sem ártott volna többet mondani.

D. Molnár István

MOHÁCSI REGŐS FERENC RAJZAI

FUCSKÓ MIKLÓS VERSEI

Te tudod csak

Kivántam én: légy a társam az önmagam-árlásban!
Te kibírod — én csak türtem: álomban sem menekültem.
Te tudod csak, hogy még gyáva Judás volnék árulásra.

Egyedül

Hol lehetsz, hol vagy e szörnyszemű éjben?
Arcod dereng a dermedésbe vágott jégvirágos ablakban:
hol bújtat mögötte a lencse-pillanatot?

Láttam már arcod darabokra törni egy régi üveglapon,
virágokat karcolt köréje egy nélküled-hajnalon
jég-tömör egyedülléted a kinti hidegben.

GERŐ JÁNOS:

A jó világ

A lábán telet kukorica élelemmel, takarmánnyal látta el a vidéket. S még valamivel: töménytelen hörcsöggel. A csuhából meleg fészket építettek a szép bundájú tolvajok, a szemből pedig meghordták a magtáiraikat. Meghitzak, kikerkedtek, ragyogott a szőrük, s tavasszal olyan gyorsan szaporodtak, mintha nem emlősállatok, hanem bakteriumok lennének. A szántóföldön póftalanul futkostak s mint az ürge, két lábra állva figyelték a közeledőt, hogy azután a kellő pillanatban eltűnjenek a lyukban. Amíg a tengerből tartotta, nem is mutatkozott baj. Hanem utána, már rágnivaló után kellett kutanni. Bejötték a faluba, a csürökbe, istállókba, még a házakba is.

Ülünk egyszer az egyik tanyahelyen, ahol a szoba földes volt — szép sárga homokkal lehintve —, s halljuk, hogy serceg valami. Mi az, egér lenne? Vagy a macska kotorászik az ágy alatt? Dehogyan! A hörcsög fűrt be az udvarról a házba, élelmet keresve. Vittek és rágtak mindent, ami eléjük került. Ausztráliában a vadnyulak pusztítása lehet ilyen, ha megindulnak. Nem volt mit tenni, az előjáróság kötelezővé tette a hörcsögirtást. Minden családot kötelezték a tarkabundájú haramiák pusztítására. Csalni nem lehetett ám, mert a hörcsög farkát bizonyították gyanánt kellett beszovaltatni. Legalábbis így szólt a rendelkezés. És ahogy az már lenni szokott, egyik ember eleget tett a felszólításnak, a másik nem. Akinek a földjén csúnya tarolást végeztek, az verte, ütötte őket felszólítás nélkül. A dombhákat különösen kedvelték, mert olyan helyen a víz nem csorgott be a fészükbe. Az ilyen magasságban fekvő dűlőket úgy kifűrték, mint a géppuskával lyuggatták volna ki a földet. Az emberek más része tréfára vette a dolgot, legyintett: vadássza őket, aki akarja, majd az esős évszak megteszi a magáét, akkor elpusztulnak. Akadtak olyanok is, akik rájöttek: érdemes kiönteni a hörcsögöt, mert a bundájából első osztályú kucsmát, bekecselt lehet készíteni. Sőt, a felesleget el lehet adni kereskedőknek, akik tovább adják a szűcsöknek, nem is

Külföldiül

Mint számos más európai ország, Magyarország is évek óta nagy turistaforgalmat bonyolít le. Sajnos, az idegen nyelvek tudása nálunk (akárcsak szomszédainknál) nem áll különösebben magas fokon. Ez a tény a külföldieknek szóló feliratok csekély számában és gyenge minőségében is tükröződik.

Csak mellékesen jegyzem meg, hogy Londonban felteszik, hogy a kontinensről érkező turisták egy része nem angol anyanyelvű, és így egyes múzeumokban, emlémlékeken, sőt a világ legrégebbi földalatti villamosainak állomásain a fontos feliratok az angolon kívül franciául és németül is olvashatók. A világhírű yorki székesegyház történetét a szükséges érme bedobása után egy gombnyomással a készüléken meghallgathatja az ember franciául vagy németül, ha nem bízik eléggé angol nyelvtudásában.

Nálunk a szállodai portások és az utazási irodák dolgozói nagyrészt tudnak egy-két idegen nyelven, hasonlóképpen a drágább vendéglők pincérei is, de a külföldieknek szóló többnyelvű felvilágosítók eléggé ritkák az állomásokon, a távolsági autóbuszok végállomásán, a földalatti járatok és múzeumaikban.

A magánkezdemenyezés azonban udvariasabb, mert egyezszik itt-ott kielégíteni a külföldiek tájékoztatását a maga módján. Mivel azonban elég gyenge az általános idegen nyelvi tudás, no meg azt sem lehet elvárni, hogy mindenki tudjon oroszul, angolul, németül, franciául és lengyelül, így sokan azt a megoldást választják, hogy egy „külföldi” kódtelnyelven írják ki a tájékoztatást. Azt talán nem is tudják, vagy nem igaztadják, hogy a kiírás semmilyen nyelven nem jó, mert

magyar helyesírási elemeket kevernek bele, vagy német-francia-angol keverék helyesírást használnak. A Nyugati pályaudvar előtt Budapest nemrég megjelent a taxiállomás feliratát egy *Reservatio* feliratú tábla. A szó nemzetközi, de ha a hosszú magánhangzókat magyar (cseh és szlovák) módjára jelöli, akkor már írhatta volna *rezerváció*-nak is, vagy latinosan *reservatio*-nak, esetleg angolul-németül *Reservation*-nak vagy franciául *réservation*-nak.

Mátraházán az egyik giccs-bódnén a *Souvenir* felirat díszel. A szó francia, de írása *souvenir* és a francia írásmódot használja a német és angol is. A felirat szerkesztőjének úgy rémlett, hogy németül a hosszú *i*-t néha *ie*-vel írják, és így megadta a franciáknak az *ou*-t, a németeknek *ie*-t, hogy egyik se érezze magát meledve.

Se szeri, se száma a *Drink* bár és *Snack-bár* feliratoknak, bár a *bár* angolul csak két idegen nyelven, hasonlóképpen a drágább vendéglők pincérei is, de a külföldieknek szóló többnyelvű felvilágosítók eléggé ritkák az állomásokon, a távolsági autóbuszok végállomásán, a földalatti járatok és múzeumaikban.

A magánkezdemenyezés azonban udvariasabb, mert egyezszik itt-ott kielégíteni a külföldiek tájékoztatását a maga módján. Mivel azonban elég gyenge az általános idegen nyelvi tudás, no meg azt sem lehet elvárni, hogy mindenki tudjon oroszul, angolul, németül, franciául és lengyelül, így sokan azt a megoldást választják, hogy egy „külföldi” kódtelnyelven írják ki a tájékoztatást. Azt talán nem is tudják, vagy nem igaztadják, hogy a kiírás semmilyen nyelven nem jó, mert

Nem azonos jelenség, de egy kissé idetartozik, hogy mikor 1947 körül a budapesti *Esterházy* utcát átkecselték *Puskin* utcának, akkor egy ideig (talán még most is) egyes vendéglők étlapján az egykori *Esterházy-rostélyos* helyén *Puskin rostélyos* volt olvasható.

Kálmán Béla

MOHÁCSI REGŐS FERENC RAJZA

rossz áron. Azok meg bundát varázsolnak belőle. Ment tehát a pusztítás annak rendje-módja szerint.

Ahogy fogyott a hörcsög, úgy jött meg a vadászok kedve. A vadászoké lett a nehezebb munka, mert míg azelőtt bárhol lehetett hörcsögöt ütni-fogni, a hetek múlásával megváltozott a helyzet. Meg kellett keresni a fészüküket és vízzel kiönteni őket. Fialás után egy lyukból nyolc-tíz utód is előmászott, de azok még nagyon vékony bundával rendelkeztek, vagyis nem értek semmit. Ki kellett a föld alól kényyszeríteni az öregebbeket is. Erre használták a vizet. Bele a lyukba egy kannával, vödörrel, aztán jöttek elő. Először a kicsik, utána a nagyok. Egy mogorófa pálcával suhintás a derekukra, azaz kész, lehetett őket összeszedni.

A pénz rohamos értéktelenedése nem hatott kedvezően a termelésre. Bekövetkezett a csere korszaka, amikor terményt terményért adtak. Honnan, honnan nem terjedt el az árfolyam, ki annak a megmondhatója? Tény mégis, hogy az emberek tudták: egy pár csizmáért százhusz kiló búza jár, egy pár tyúkért egy fejkendő, húsz tojásért egy kiló só és így tovább. (A söt nagyon drágán adták, mert messziről, szekérral hozták.) Megszabták az új szekér árát — búzában, tengeriben, hízóban — ugyanígy a ruha, nagykabát árát is. Minden fontos cikknek kialakult az árfolyama. Forgalmában volt a régi pengő, meg az is, amit a Vörös Hadsereg bocsátott ki. Hiába nyomtatták rá, hogy elfogadása mindenki számára kötelező: ezt már senki nem vette komolyan. Pénzért nemigen lehetett kapni lassanként semmit.

A kezdeti időben ezzel is jól jártak az eladósodott szegény emberek. Végre felragyogott egyszer a csillaguk, annyi keresve évszázad után rájuk nézett a szerencse. Az itteni bank abból élt, hogy megszorult parasztnak adott kölcsönt, kamatra. Az üzlet jól ment, mert megszorult paraszt mindig akadt bőven. Az állam által megszabott kamatot fizették az adósokkal, semmi többet. Arról a bank már nem tehetett, hogy sokan még a kamatot is nehezen fizették, a többől törleszteni nem bírtak, azért évtizedeken át adósok maradtak, nyugték a százalékok. Ha nem, akkor árverezett a bank. Ilyen világ volt, így rendezték be, a kapitalizmus törvényei szerint. De most végre ez is jól ütött be. Amíg a pénz még elfogadták, az emberek a piacról egyenesen a bankba mentek. Egy-kétezer pengős adósságukat — egy ház árát! — zsebből fizették ki egyszer és mindenkorra. Mit ért már akkor az a pénz? Huszadrészét az eredetinek, később még szá-

Kell-e anna bizonyíték, hogy ilyen korán, sz megjelensége gyelt fel Sol —, mint az a már 1930-ban Olga Pr megkísérelte a fenséges sorsokat görge Aztán a kísé tódott, ami n szen az 1928- kótetet a köv ben ugyan k dik, de a tová kán késtek: a tatás csak 19 dik pedig 19 az olvasók k nes évek n megicsak fil Donból, még film irodalm jártas nagy Geraszimov, Allami-dijas, népművésze ifjú garda, a Emberek és á író rendezője szület, az í számos konz tött munkáh évig készült Solohovval módosítva, v vésztí ág megfelelően gon, de a regé maximális táásával, az es sának érinte val. Grigorij sorsa, igazsá maga idejéb tette Solohov is inkább, m volt ebben a rúsító tört nek, amely a is meghatáro irodalmi alk tét... A hu szus hozta f hette ezen a film készítő többször is r milyen nagy számára a h több mint sz válogatása, a gédkező töb fi, asszony megoldása, a az eredeti toha viszony is az író tar des Don az dön, Kamen kij vidéken ra.

Grisa Me nya tragikus novék, Aszt ja, a földbr kij familia, elő csendes, káinak eszm ri forradalo

zadrésznyit Takarékpénz bank kezdte Kár, hogy pet. Azt leir dett magyar lenséggel ke hetett belől hús év szer földreform adót hasonló mi igazságté A jó világ Elűnt az ipi ni akart, ne akartak ház közepébe. T többnyire m Agvag volt meg nem ke nevű határ dat, olyan s a hegyét. D az ásót, kap denki az ért lom helyreg Soha nem forgalomba munkások, süket. Eppe Az emberek alatt kialak hamar meg között kétk na, amikor vát. Régi új sokat is me semmi meg akik most Nem volt ség vélemény érdemes tá tok összezo viták is ért

SOLOHOV REGÉNYEPOSZA A KÉPERNYŐN

Kell-e annál beszédesebb bizonyítani, hogy a film milyen korban, szinte a regény megjelenésével egy időben figyelt fel Solohov könyvére — mint az a tény, hogy már 1930-ban Ivan Pravov és Olga Preobrazszkaja megkísérelte feldolgozni ezt a fenségesen hőmpolygó, sorsokat görgető krónikát? Aztán a kísérlet nem folytatódott, ami nem is csoda, hiszen az 1928-ban kiadott első kötetet a következő esztendőben ugyan követte a második, de a továbbiak már jócskán késnek: a harmadik folytatás csak 1933-ban, a negyedik pedig 1940-ben jutott el az olvasók kezébe. Az ötvenes évek második felében megícsacsak film lett a Csendes Donból, méghozzá a szovjet film irodalmi adaptációkban jártas nagy mestere, Szergej Geraszimov, háromszoros Állami-díjas, a Szovjetunió népművésze jóvoltából. Az ifjú gárda, a Falusi orvos, az Emberek és állatok, Az újságíró rendezője hosszas előkészület, az íróval folytatott számos konzultáció után látott munkához. Kerek egy évig készült a forgatókönyv Solohovval egyetértésben módosítva, változtatva a művészeti ág specifikumának megfelelően az óriási anyagot, de a regény szerkezetének maximális tiszteletben tartásával, az epizódok villódzásának érintetlenül hagyásával. Grigorij Meljehov társai sorsa, igazságkeresése már a maga idejében egyedülállóvá tette Solohov regényét, annál is inkább, mert nyoma sem volt ebben annak a leegyszerűsítő történelemszemléletnek, amely akkoriban nagyon is meghatározta az ilyesfajta irodalmi alkotások létrejöttét... A huszadik kongresszus hozta fellelegző segítségét ezen a buktatón át a film készítőit is. Geraszimov többször is nyilatkozta, akkor milyen nagy gondot jelentett számára a hűs főszereplő, a több mint száz epizodista kiválogatása, a forgatásban segédkező több ezer kozák férfi, asszony szerepeltetésének megoldása, nem utolsósorban az eredeti helyszínek mostoha viszonyai között, ugyan is az író tanácsára a Csendes Don az igazi kozák földön, Kamenszk — Sahtyinszkij vidékén került filmszalagra.

Grisa Meljehov és Akszinya tragikus szerelme, Korsunovék, Asztahanovék életútja, a földbirtokos Lisztynickij familia világa, a századelő csendes, eldugott falucskáinak eszmélése, az októberi forradalom pezsdítő hatá-

sa, az első világháború megpróbáltatásai, a régi világ összeomlása, az új születése, emberek, erkölcsök, magatartások változása — mindmind részei, alkotó elemei ennek a méltósággal hőmpolygó eposznak, amely Geraszimov tolmácsolásában sem veszít semmit erejéből, hatóságából, pártoszából. A rendező mindezt igyekezett a látványos tablók, a mozgalmasság cselekményvezetés dinamikájával megtoldani — nagyszerű színészi teljesítményekkel. Jelena Bisztrickaja, Zinadja Kirilenko, P. P. Melehov, D. Ilcsenko és mindenekelőtt az ebben a produkcióban feltűnt, élete első főszerepét alakító Pjotr Glebov csakugyan élethűen, mély realizmussal keltezték életre a solohovi hősokeket. Glebov, akit később többek közt az Új barázdát szánt az eke, s nemrég a monumentális Felszabadítás vezető színészei között láthattunk, Gorkij, Csehov, Gribodejov színművein iskolázott a moszkvai Drámai Színházban, majd miután mint önkéntes részt vett a második világháborúban, a Sztanyiszlavszkij Színház

tagja lett, s innen szólította el Geraszimov meghívása. Saját bevallása szerint Glebov egy percig sem hitte, hogy Grisát vele játszatják el, hiszen szerződése eleinte csak egy villanásnyi kis epizódra szólt, de végül is tíz másik kolléga rovására neki kedvezett a szerencse.

A kozák nép forradalom előtti, alatti és utáni élete, harcai elevenednek meg Geraszimov minden szempontból látványos alkotásában, amely bizonyára a tévé képernyőjén is megőrzi azokat az éretnyket, amelyeket egyébként eddig jónéhány nagy nemzetközi filmes szerelemle zsűrije is elismert. A Csendes Don nem kevesebb, mint hat díjat szerzett: 1958-ban Mexikóban oklevéllel, még ebben az évben Karlovy Varyban nagydíjjal, Brüsszelben pedig a legjobb színés filmnek járó elismeréssel jutalmazták. A moszkvai fesztiválon pedig ugyan csak ebben az évben az első díjat hódította el, V. Rapoport a legjobb operatőr munkáért járó oklevelet, Pjotr Glebov pedig a férfi színészi alakítás díját szerezte meg.

Nemlaha György

MOHÁCSI REGŐS FERENC RAJZA

zadrésznyit se. Tönkre is ment a Biharvármegyei Központi Takarékpénztár végérvényesen. Helyette már majd állami bank kezdte meg a működését a későbbiekben.

Kár, hogy erről az „akcióról” senki nem készített fényképet. Azt leírni egyszerűen lehetetlen. Annyi ragyogó, elégedett magyar arcot még soha nem látott emberfia. Kis hiteléssel kevert mosoly ragyogott a szemekben, olvasni lehetett belőlük: ez is lehetséges?! Ót tyúk árából kifizetni hűsz ér szenvedést? A világ fordulásának valóságát a földreform után ez tette hihetővé. Bankhitel, adó — mert az adót hasonlóképpen fizették ki — így lett elintézve történelmi igazságtételként.

A jó világnak a hátulütője is érződött azonban hamarosan. Eltűnt az iparcikk, üresen tátongtak az üzletek. Aki építkezni akart, nem kapott épületfát, ajtókat, ablakot. Pedig sokan akartak házat húzni a kiosztott házhelyre, vagy a kapott föld közepébe. Téglá meg cseréj nem annyira hiányzott, mert többnyire még vályogból építkeztek és náddal fedték a tetőt. Agyag volt bőven. Péva is akadt szerte az udvarokban, más meg nem kellett a vályoghoz, legfeljebb erős kar. A Karakas nevű határrezs, ez a mélyen fekvő terület teremtette a nádat, olyan szálat, hogy feltartott kézzel se érte el az ember a hegyét. De meszet, szegyet nem lehetett kapni, mint ahogy az ást, kapát, lapátot, kaszát se. Nagyon kívánta már mindenki az értéktelű pénz megjelenését, a kereskedelmi forgalom helyreállítását.

Soha nem felejttem el azt a napot, amikor a forint először forgalomba került. A tisztviselők, tanárok, tanítók, gyári munkások, vasutasok mind egyszerre kapták meg a fizetésüket. Eppen piaci napon, aki tehetett, sietett bevásárolni. Az emberek forgatták, nézegették az új pénzt, s megint órák alatt kialakultak az árak. Az valami csodálatos volt, milyen hamar megbarátkozott az egész falu a forinttal. Nem mutatkozott kétkedés, fenntartás. Hogyan is mutatkozhatott volna, amikor ez a rendszer eddig mindenben tartotta a szavát. Régi újságokat lapozva kitűnik: még a gazdaságpolitikusokat is meglepte ez a gyors, ellenállás nélküli siker. Pedig semmi meglepő nincs benne. A bizalom az oka. A hit, hogy akik most igazgatják az országot, azok jót akarnak.

Nem volt mindenben egyetértés, ez természetes. De a többség véleménye megegyezett abban, hogy a rendszer az övék, érdemes támogatni. Ezen a tényen a baloldali koalíciós pártok összekötésénél sem változtattak. A nép érezte: még a viták is érte folynak. A közös ünnepek is ezt bizonyították.

ták. Szívükből fakadt a kézzelírás, az éneklés, az együttlét. Filmre kínálkozott volna az ezerkilencszáznegyvenhetes május elseje. A hivatalos ünnepség percekig tartott csupán, de utána karonfogva kísértünk a Kiserdőbe. Szinte kivétel nélkül fiatalok: lányok, fiúk. Kommunistaik, parasztpártiak, szociáldemokraták. Ki-ki a párjával. Ez volt az egészben a legszebb, a feledhetetlen. Testvéri egyetértésben, közösen...

A május mindenképpen gyönyörű mifelénk. Zöldbe borulnak az utcák, kicsattannak az orgonák; illatot árasztanak a kiskertekben a kék nárciszok. Kint a határban pedig már hullámszik a búza, ha erősebb szél éri, a cigánybúza beborítja az árokpartokat, elhullajtott magból kelt rozsgagadók egyzál magában a szőlőskertek gerágyakerítésén, a porcsinyfű befutja a gyalogösvényeket: a kertekben bomlik a megmetszett szőlő, hagyományok szárai nyújtózkodnak, sósáksaláták borítják a földeket, ribizlik, pöszméték mutatják zöld gyümölcsüket, biztatva a sárgabarackot, cseresznyét, meggyet. A diófák meg ébredő óriásként emelkednek a házak, kertek pajták fölé, beleszabolnak a mindenségbe: érdemes-e végekképp kibontani koronájukat? Az erdő, az meg külön tikkokat rejt. Apró patakok futnak eszakra délre, borzolódnak a hátuk a legkisebb szélről is. És föld-, meg fűszagot visznek magukkal, és az erdőből hozzák a tavalyi avar illatát, meg a bomló rügyek illatát is. A bodzák, bükkök már buján zöldellnek, a kőköny, kecskerágó meg éppen kitarulkoznak, a galagonya már jól nekindult. Tölgyek, bükkök árnyékot vetnek, de a nap sugarak még átfut koronájuk között. Csak az akác vár bizonytalankodva, igazi jó időt lesve.

Ebben az évben korán jött a tavasz. Május elsejére szinte nyár lett. Csermelyek giettek már apadó vízzel, ibolyák hervadoztak a hirtelen melegben. Mi pedig énekeltünk, kacagtunk a tisztásokon, a zsenge fűben. A már biztos pároknak a lány a fiú ölébe hajította fejét, úgy pihentek. Előkerült egy-két üveg bor is, de inkább csak izlöltek, s még jobb kedvre derítönek. Mint a legendás Paradicsomban. Ennyi jókedv, vidámság sok embernek egy életre nem jut ki.

Azóta sokfelé szálltunk. Egyikből szövetkezeti párttitkár lett otthon, másik megmaradt tagnak vagy brigádvezetőnek, a legjobbak közül valónak, harmadik nagykövet lett, újra másik: állami gazdasági igazgató, kitelt innen tanácselnök, író, gyárigazgató, katonatiszt meg iskolaigazgató, minden, amire az új országnak szüksége lett.

Eppen úgy, mint Magyarország minden sarkából, városokból, falvakból egyaránt...

Pallos alatt

Gonosztevő lett — írja róla Radnóti Miklós —, pedig költő is lehetett volna. Liszti László grófnak nevét azonban — akit írának-hívnak Listinek, Listiusnak, Listyhnek is — a magyar irodalomtörténetben nem annyira a Zrinyi Szigeti veszedelmé mintájára készült Magyar Mars, avagy Mohácsnál

történt veszedelemnek emlékezete című eposza, s rövidebb versei tartották fenn elsősorban, hanem különös, zaklatott, titkokkal, perekkel, bűnökkel teli élete. Mint költő egyike volt a Zrinyi mellett s hatására kialakult ún. főúri költőcsoporthoz, költészete nem túljelentős, inkább csak afféle „udvari költészet”.

alakult közvéleménynek, a vádakkal, perekkel. A másik fél: közvetlen környezetében. A környéken Liszti gonosztevőnek tartják. És ördögöknek, aki rossz szellemekkel cimborál. Misét tart az akasztófa alatt, jajgatnak a várfalak, elszáradnak a cselédei, a háziasszony itala halált okoz. Egy tanú a próbén így vall ördögösségéről: „Megfőzetett egy fekete tyúkot tollastól, egy fekete malacot szőröstől s abból hét tal étket készített, kenyérral és egy korsó borral együtt hét keresztúton ásatja el, s a köpcsényi páter e titokteljes dolgokat úgy magyarázta, hogy a grófnak az ördög azon étkéért egy erszényt ad, melyben valahányszor nyúl, egy aranyat talál.”

Igazi-e a gyerek?

Tudomásunk szerint az egyetlen magyar költő, aki vérpádon végezte, fejét pallos választotta el testétől, számtalan elkövetett bűne közül csupán egyet büntetésen a halállal. Nagyon is közönséges bűnt.

Első pere 1647—48-ban látszólag ugyanolyan birtokper, mint amilyen a korban a legtöbb nemesség körében mindennapos volt, ahogy Balassinál is láttuk. Sibrik István ellen indít pert Liszti, hogy első felesége, Bánffy Hedvig állítólagos birtokait fölé visszaperelje. Igazának bizonyítására pecsétes oklevelet mutat fel, de akkor is, később is rebesgették, hogy pecsét, oklevél hamis volt. Igaz lehetett, mert amikor Moson megye küldöttei az 1659-es országgyűlésen beadvolták, a vádak között szerepelt az oklevélhamisítás is.

Első felesége halála, s Kecskes Évánál való új házassága után válik azonban a köpcsényi vár, Liszti otthona a praktikák, bűnök, kegyetlenségek barlangjává. Igaz, arról is szólt a hír, hogy első felesége is Liszti fajtalanokdásának lett az áldozata, ez a vád azonban sehol sem szerepel bűnlajstromában konkrétan. Azt viszont sokan állították, hogy az új asszony társa lett a kegyetlenségben, talán épp ő volt a bűne hajlamos főúr rossz szelleme.

Tény, hogy első fia születése után, az 1655-ös pozsonyi országgyűlésen nagybátyja, Liszti János bepanaszolja a nádornál: a született gyerekek nem „igazi”, becsempezték a várho, nehogy a család legyen az örökös. A panasz ekkor még szintén afféle vagyoni jogi, birtokszerező áskálódásnak is tűnhetett. Liszti 1656-ban a király előtt bátyja szigorú megbüntetését kérte, s János

el is állott a vádtól. Tán azért is, mert a gyerek meghalt. 1656. szeptember 19-én azonban megszületett a másik fiú, György, s ettől kezdve megindult a rokoni háború, s ez lett az egyik ága a Liszti László körül ki-

Az ördög erszénye

Lidl Ulrik köpcsényi mézszáros azzal vádolta, hogy ökreit lelővette, pajtáját, malmát „tüzes szerszámmal” felgyújtotta, s vizsgálatot is kért az alispántól. Fogler Sebestyén azzal vádolta, hogy szolgáló mostohalányát meggyilkolta. Kerekes Menyhért a vármegye elé is idézi Liszti, s ő, az alispán lesz mindvégig a büntetés szorgalmazója. Liszti azonban ellentámadást indít, 1658. márciusában a pozsonyi káptalannal vizsgálatot indítottatott s ennek során tisztázták.

Igen, főúr volt, családi összeköttetései voltak, s pénze is. Nem tudni honnan. Ugyanis mellőzték, rangot nem kapott, sokat költött, birtokait elzalogosította. Mégis volt pénze. Nem az ördög erszényéből persze. Hanem csinált. Először alkímiaival próbálkozott, majd mással (Megjegyezzük, nagybátyját, Istvánt, alkímia után következő hamis pénzgyártásáért ítélték el Pozsonyban.) Liszti természetudományos műveltsége volt, szerződöttetett hát egy állandó vegyész, Bellin

Leonárdot. Tudatosan terjesztette magáról az ördögösséget, félelmet akart kelteni, feltehetően a nyugodt pénzveréshez. A vegyész mérgeket is készített, s több tanú vallotta, hogy meg akarta mérgezni nagybátyja családját, többek között Miklós mester bécsi hóhérral, aki majd az ő fejét veszi. A környéken már nemcsak ördögöknek s kegyetlennek tartják: gyilkosnak, mérgekeverőnek is. Kerekes Menyhért alispán és Liszti János most már jobban vigyáz: gyűjteni kezdik az adatokat tudatosan Liszti ellen.

Végül a mosoni küldöttek 1659 júliusában a pozsonyi országgyűlésen nyilvánosan a rendek előtt vádolták meg Liszti, bizonyítékokkal támasztván alá vádjukat. A rendek a 112. törvényekben szigorú vizsgálatot rendeltek el. A vizsgálat azonban csak 1666-ban indult, s a pénzhamisítás nem is szerepelt a vádpontok között. Liszti felkészülhetett a védekezésre pénzzel, összeköttetéssel, bűnjelek megsemmisítésével.

A pénzhamisító

A vizsgálatot Madách János vezette, a per töredékesen fennmaradt jegyzőkönyve szerint 14 tanút hallgattak meg, mindenki váárolja, mégsem idézik törvénybe, ítélet sem született. Liszti János azonban ismét támad, s Majláth Miklós koronaügyész a pozsonyi káptalannal új vizsgálatot rendelt el. Most 17 tanút kérdeztek, s hat bűn valódiságára keresték a választ: okirat- és pecséthamisítás, gyűjtogatások, gyilkosságok, együtt idegen gyermek becsempeztésével, mérgezesek, ördögösség, és egyéb más bűnök dolgában. Moró Ignác kanonok és Tersich Péter „udvari ember” alapos munkát végzett: a tanúk alapján a vádat beigazolódottnak látták, ezért fej- és jószágvesztésre ítélték, 1661. május 26-ra törvénybe idézték.

Liszti azonban most merészet lépett: megvesztegette a nádort, elengedte 40 000 forintnyi adósságát. Wesselényi Ferenc hálás volt — s Lipót császártól kieszközölte a per felfüggesztését, az idézés elhalasztását bizonytalan időre. Liszti azonban forrónak érezte itthon a talajt, Ausztriába ment, ahol folytatta a pénzcsinálást. Nem sokáig: 1661 augusztusában elfogták, miután Bécsben tetten érték. 1662. december 22-én pedig mint hamispénz-készítőt pallos általi halálra ítélték. Jelentősebb adalék: a per során a magyarországi vádakat be-

igazolot bűnökét teljesen figyelmen kívül hagyták, az osztrák bíróságot ezek az ügyek nem érdekelték. A következő év elején az akkor 40—42 éves férfit lefejezték. Érdekesség: György nevű „fia” is börtönben halt meg fiatalon, párbaiban véletlenül agyonlőtt egy embert.

S még valami: miután osztrák bíróság ítélezett Liszti ügyében, birtoka a királyra szállt. A magyar rendek aztán amikor az 1662. májusi országgyűlésen a király elé terjesztették sérelmeiket, abban 53. pontként szerepelt a Liszti-ügy is. S lám, végül Liszti János valóban megkapta az annyira sokszor óhajtott birtokokat. 1662 szeptemberében.

Ki volt hát Liszti László? Eletrajzírója, Komáromy András így összegzi véleményét: „Nem volt sem bosszorkánymester, sem örült rajongó, de gonosz indulatú, elvetemedett képmutató ember, határtalanul pénzvágyó, haszonleső, ki előtt nem volt semmi szent, semmi kegyelt, s földelozott volna bármit, hogy aljas vágyait kielégíthesse. Gonosz üzelmel, bűnös szenvedélyei miatt ellentétbe helyezte magát a társadalommal, gyilkolt, mérgezett, ha érdeke úgy hozta magával.”

A nevéhez fűződő legkülönb verset Babits Mihály írta. Róla, Liszti Lászlóról. Íme, zárósorai:

„Későn ugyan bántam, ugyan megsirattam,
hogy a Krisztus igaz útját elhagytam,
Hóhé fene marka fenyeget most engem.
Hóhé kardja küldi Isten elé lelkem:
Az leszen bírója, akinek adósa —
Könyörögj érettem, lybanoni rózsá!”

(Folytatjuk)
Bényei József

Közlekedés a föld alatt

A városiasodás, a városok lélekszámának és területének, a városiak mozgékonyaságának növekedése, a motorizálódás és kísérelési olyan közlekedéspolitikai elvek kialakulását segítették elő a világ nagyvárosaiban, amelyek közül a legfontosabb a teljesítményesség megőrzése, illetve megteremtése és fejlesztése. Ott, ahol az autóbussok, a trolibusok és a villamosvasúti szállítóképessége már elégtelennek bizonyul, a városi gyorsvasutak — a metrók — ígérik megoldást. A metró szinte közelebb hozza egymáshoz az egyes városrészeket, és utasai jelentős időnyereségre tesznek szert gyors és zavartalan munkájára révén. Ahol a metróépítést komplex városformáló feladatnak tekintik, nemcsak a tömegközlekedés szerkezeti változását hajítják végre, hanem korszerűsítik a közúti és a gyalogos közlekedést, a közmű- és a kereskedelmi hálózatot is, általában, fejlődik a város.

Az elmondottakra keresve sem lehet jobb példát találni, mint a Szovjetunió közlekedési politikáját, amely a nagyvárosok tömegközlekedését a föld alá terelte. A moszkvai metró első szakaszát 1935-ben nyitották meg. A föld alatti vonalak hossza ma már 193 kilométernyi a szovjet fővárosban és 115 állomása

van, amelyeken keresztül naponta közel 6 millió utas lép ki vagy be a metróba. Moszkván kívül Leningrádban, Kijevben, Bakuban, Tbilisiben, Harkovban és Taskentben van még metró. Épülőfélben van Jeravában, Gorkijban és Minszben is a földalatti vasút, s tervbe vették a novoszibirszki, szverdlovszki, kuj-

bisevi és más városokbeli metró építését is.

Az egyik legnehezebb feladat a taskenti metró építése volt, ahol a földfelszíni és föld alatti vonalszakaszokat különlegesen erős, a heves földrengéseknek is ellenálló építészeti megoldásokkal kellett készíteni.

Képünkön: egy ilyen vonal építését láthatjuk. (KS)

Gázturbinával a síneken

A gázturбина eredményes alkalmazása a repülésben, majd a hajókon és a csúcs-erőművekben idősebbé tette mozdonyoké. A mozdonyoké a közlekedésben való használatát is. A közel három évtizedes fejlesztés eredményeként kezdenek megjelenni a sínpályákon a gázturbinás mozdonyok. A gázturbiná előnye a vasúti vonatásban elsősorban abban rejlik, hogy a dízel-motorokénál sokkal gyengébb minőségű tüzelőanyaggal is „megelégszik”, ezenkívül nincs szükség vízűtésre, tehát a mozdony kisebb önsúlyú lehet, és így minden korábbinál nagyobb teljesítményre építhető. Ráadásul a gázturbinás olajfogyasztása is kevesebb, mint a dízelmotoré, elsősorban a csapágyak kisebb száma és a dugattyúk teljes elmaradása miatt, ami nem elhanyagolható szempont. A gázturbinás mozdony hátránya viszont a rosszabb hatásfok, továbbá a részterheléses üzemben erősen megnövekvő fajlagos tüzelőanyag-fogyasztás. A gázturbinás repülésben éppen azért váltott be, mert tartósan működhet teljes terheléssel, állandó fordulatszámmal, miközben a környezet hőmérséklete a magasban elég alacsony (minusz 20—40 C fok körüli). A hajókon is elsősorban az újított elnyt, hogy

a tengerjárók főmotorjai hosszú időn át járnak állandó nagy terheléssel. A gázturbinás mozdonyok viszont erősen változó igénybevétellel kénytelenek működni, miközben a környezeti hőmérséklet eléggé széles határok között ingadozik. A gázturbinás mozdony hatásfokának növelésére a leghatékonyabb eszköz a turbina üzemi hőmérsékletének emelése. A turbina forgatómomentuma többszörös áttétel nélkül jut a rendszerint hidromechanikus hajtóművekhez, aminek főként az indításnál van jelentősége. Arról egyelőre szó sincs, hogy a gázturbinás mozdonyok kiszoríthatják elődeiket. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a gázturbinás valamennyi belső-égésű erőgéppünk közül a „legfiatalabb”, hosszú idő távlatában tehát még változhat a helyzet.

Képünkön: egy francia ihletésű, Kanadában készült gázturbinás motorvonatot láthatunk, amelynek 200 km/óra az utazósebessége, de ha kell, 250 km/óra csúcssebességgel is tud száguldan. Építéséhez igen sok alumíniumot használtak fel, amivel jelentős súlymegtakarítást értek el a luxuskényelmű motorvonat tervezői.

(MTI Külföldi Képszolgálat — KS)

Életkor és életmód

Az öregedés az emberiség kínzó élménye, ezt bizonyítja gazdag irodalma is. Az élet titkait kutató ember az ókortól kezdve igyekszik megfejteni, mi okozza az öregedést, de a ma ismert több ezer tudományos feltevelésből még egyik sem vitathatatlan. A legfogadottabb vélemény, hogy az öregedést a sejtekben végbeműködő molekuláris változás, valamint az életfolyamatok idegi és belső elválasztási mirigyektől függő szabályozás befolyásolja. A tudósok szerint az ember akár 115 évet is élhet.

Az élet mulandóságába beletörődni nem akaró ember mindig foglalkozott az életkor meghosszabbításával, a test megfiatalításával, de nem találta meg az örök életet nyújtó, a megfiatalító „élet vizét”. A gerontológusok, akik arra törekednek, hogy az ember hosszú, egészséges, munkaképes életet éljen, azt vallják, hogy az aktív életkor — melyben az egyén megőrzi szellemi és testi képességeit — meghosszabbításának egyetlen járható útja: megelőzni és elkerülni minden káros hatást, amely siettetni a szervezet elöregedését.

A legfontosabb feladat a betegségek megelőzése, gyógykezelése. Az élet során elszünetelt, nem kezelt betegségek siettetik az öregedést, az idős szervezet pedig fogékonyabb a különböző betegségek iránt. Az élet különböző eseményei nyomot hagynak a szervezetben, siettetik vagy késleltetik az öregedést. Az évek előrehaladtával csökken az idegrendszer ellenálló képessége, az ember lelkileg is sérülékenyebbé válik, amihez még hozzájárulhat az öregedéstől való félelem.

Az öregedés folyamatában fontos szerepet játszik a megelőző életmód. A tudósok szerint már 35 éves korban kezdünk öregedni, de a biológiai „elkopás” ütemét befolyásolja a gyermekkor is. Grúz matuzsálemek végzett vizsgálatok igazolják, hogy hosszú életűkhöz az öröklés mellett hozzájárult a tiszta levegőjű környezet, a nyugodt, kilengésektől mentes életmód, a mértékletes táplálkozás — és a fizikai munkával töltött évek.

Képünkön: A legidősebb lappföldi aranyás; hosszú élete nagy részét fizikai munkával, tiszta, nyugodt környezetben töltötte.

(MTI Külföldi Képszolgálat — KS)

Fémek ragasztása

A klasszikus kötési eljárások — a csavarokkal, csapszegekkel való oldhatóság és a szegescseléssel, forrasztással, vagy hegesztéssel készült nem oldható kötések — mellé az utóbbi évtizedben szorosan felzárkózott a fémragasztás is. Korábban ez az eljárás teljesen hiányzott a technológus „kelléktárából”, hiszen az akkor ismert ragasztóanyagok alkalmatlank voltak fémek szilárd és tartós összerakására. Ebből következik, hogy a változást a megfelelő ragasztóanyagok megtalálása hozta meg, amit viszont a műanyagkémia erőteljes fejlődése tett lehetővé.

Az első fémragasztót 1942-ben szabadalmaztatták „Redux” néven került forgalomba. Tulajdonképpen ez az időpont tekinthető a fémragasztás kezdetének. A további ragasztófajtákat a műanyagipar sorra produkálta, így alakulhatott ki az a nagy választék, amely ma már a felhasználók rendelkezésére áll.

Fémragasztók

Az alapanyag elsősorban fenolgyanta, epoxigyanta és kopolimerizátumok. A felületek közé felvitt ragasztóanyag akkor teremt meg a már terhelhető kapcsolatot, ha megszilárdult, vagy — ahogy mondani szokták — kikeményedett. A kikeményedés az a meg nem fordítható kémiai reakció, amely térhálós óriásmolekulákat hoz létre, meleg hatására vagy akár szobahőmérsékleten.

A kikeményedési folyamata alatt a kötőanyagok tulajdonságai megváltoznak. Különös fontosságú az, hogy a kötőanyag mennyire zsugorodik. A zsugorodás időtartamától és mértékétől függ, hogy milyen feszültségek keletkeznek majd a kötésben. A ragasztóanyag megválasztásakor tehát összhangba kell hozni a ragasztandó fém és a kötőanyag hőtágulási tényezőit.

Az ún. meleg ragasztószerek kikeményedése 100—200 C° hőmérsékleten 20 perctől 16 óráig terjedhető időt vehet igénybe. Az idő és a hőmérséklet egymás rovására —

adott hatáskorok belül — változtatható. A hidegragasztó anyagok kétféle összetevőből, a tulajdonképpeni ragasztóanyagból és a keményítőszerből állnak, amelyeket felhasználás előtt meghatározott arányban gondosan össze kell keverni. A polimerizációs idő ezeknél 10—48 óra; a folyamat szobahőmérsékleten játszódik le.

A két csoport közül kétségtelenül az utóbbinak van nagyobb jelentősége, még akkor is, ha a kikeményedési idő tetemesen hosszabb. A melegragasztók használatánál a technológiai költséget ugyanis leggyakrabban a ragasztóanyag költsége határozza meg, mivel a polimerizáció közben keletkezett gáz alakú zárványok eltávolítására a felületeket össze kell szorítani. A hidegragasztók továbbfejlesztését jelentik azok az új, rövid keményedési idejű, egykötős termékumok, amelyeknél 2 perc elteltével már a végső szilárdság 10 százalékát, 5 perc után pedig 25 százalékát lehet elérni. Sorozatgyártásban van ennek különös használata, mivel a ragasztással egyesített szerkezeti egység idővesztés nélkül tovább feldolgozható.

A ragasztók többféle alakban kerülnek forgalomba, oldószer tartalmú vagy oldószer nélküli folyadékok, porok, olvasztható rudak, paszták, fóliák formájában. Ezen belül is egy-, két- vagy többalkotós ragasztóanyagokat ismerünk.

A ragasztás technológiája

Az összekötendő anyagok és a megfelelő ragasztószerek kiválasztásán, valamint az illesztési felületek helyes szerkezeti kialakításán kívül, a kifogástalan ragasztási technológia is döntő fontosságú. Néhány jól alkalmazható műveletet bontható: a felületek előkezelése, a ragasztó előkészítése és felhordása, a ragasztó kikeményítése és a kötés utókezelése.

A ragasztást eddig leginkább a lemezszerkezetekben alkalmazták. Ez korántsem azt jelenti, hogy ez lenne az egyedüli felhasználási területe, hiszen öntvények javításánál éppúgy találkozhatunk vele, mint csövek kötésénél, műszerelemek összerakásánál, keményfém lapkák felerősítésénél stb. A ragasztott kötések leggyakrabban alkalmazó két iparág a repülőgép- és a gépkocsipar. A repülőgépipar érdeklődése a fémragasztás iránt érthető, hiszen vékony lemezek kötésénél a hegesztés, sem a szegecselés nem tekinthető ideális kötésnek. Ragasztáskor a feszültségeloszlás az egész felületen majdnem egyenletes, ami kedvezően hat a kötés terhelési szilárdságára. Fontos érv még a ragasztás mellett a jól kialakítható aerodinamikai vonalvezetés is.

A gépkocsiknál a karrész, az ablakok, a kárpitozás, az acél erősítőbordák stb. rögzítésére alkalmaznak ragasztókat. Francia adatok szerint a futószalagokról legördülő gépkocsi legalább 12 kiló ragasztóanyagot tartalmaz. A ragasztás segítségével megvalósíthatók az ún. méhsejt- és szendvicsszerkezetek rengeteg új lehetőséget nyújtó konstrukciós elemek.

Egyéb anyagok ragasztása

A kötőanyagokat az ember civilizálódása óta használja. Mézgakat, viaszokat, enyvetek, cementeket, habarcsokat és bitumment fedezhetünk fel a történelmi korok ragasztóanyagai között. Ezek jólrosszul ellátták a feladatukat, erről tanúskodnak a ránk maradt építészeti, iparművészeti és képzőművészeti emlékek. Ezek esetében az új, műgyanta bázisú ragasztók legfeljebb javították a kötések minőségét, jobb társításokat tet-

tek lehetővé. A fémek ragasztásának megoldása viszont századunk vívmánya, mely a hagyományos kötőanyagok egyikével sem volt keresztülvihető. Már a bevezetésben is utaltunk rá, hogy a fémragasztás a klasszikus fémkötési eljárások mellé vonult be a technikába. Ebből következik, hogy nem pótolja, hanem csak kiegészíti a hagyományos kötésmódok sorát.

Az új ipari áramlatok, amelyek a gépkocsiparban és a repülőgépiparban a fémek ragasztásának megoldása mellett a műanyagok használatát is elősegítik, a fémek ragasztásának fejlődését elősegítik. Az új ipari áramlatok, amelyek a gépkocsiparban és a repülőgépiparban a fémek ragasztásának megoldása mellett a műanyagok használatát is elősegítik, a fémek ragasztásának fejlődését elősegítik.

— A mag...
Ezt valam...
szony.
— Nagy...
magának...
— Feltét...
val, kedve...
— Kiról...

Cédula...
táblán: „M...
rátságos a...

Kuklák...
ri sportsik...
koy is legy...
egy bajno...
— Hát...
társaság...
— Igen...
folytatja...
ként a fu...
tem le, a...
tásban...

SVETCO

Különleg...
dályt, sem...
érdekes vo...
rab vasat, e...
— Ebből...
amelyet id...
mára meg...
hét levát é...
Azon ny...
fáradtság...
gazdaság...
száztízhen...
menyez.

A gondol...
intézmény...
te alá. M...
dolkodás...
működik e...
és volt am...
lódott be...
kor nyilvá...
zó párbesz...
— Az ess...
igazgató e...
— Csak...
— Alig h...
— Három...
— Az m...
fejlődést e...

Az igazg...
semmit, m...
szerkezet...
szertett pé...
dolati term...
gató a két...
Igy most c...
rá az a bi...
miután sen...
elégedett a...
Az új ipa...
kötötték...
első lett a...
támogatott...
vidáman f...
aki nem tu...

Hallottuk valahol

— A maga macskája felfalta a kanárimat. Ezt valamivel pótolnia kell, szomszédasszony.
— Nagyon szívesen! Minden nap füttyölök magának valamit!

— De remélem, ezt senkinek nem mondta el, szomszédasszony!
— Nem, nem. Igazán senkinek. Ugyanis nem tudtam, hogy ez titok.

— Feltétlenül beszélnem kell már magával, kedves barátom!
— Kíról?

Amikor a fiú már öt éve járt a lánnyal, a lány anyja meglátogatta őt, hogy rábeszélje a házasságkötésre. Mivel azonban minden ilyen kísérlet kudarcot vallott, végül kijelentette:

— Vegye tudomásul, hogy amíg a lányomat nem veszi el, itt maradok magánál, mint tüssz.

Cédula az egyik nyugat-berlini hirdetőtáblán: „Majdnem gyermektelen család barátságos albérltet keres!”

A részeg megállítja a szembejövő járókelet:

Kuklák úr társaságban emlegeti fiatalokri sportsikereit: — Egyszer még egy bajnokot is legyőztem a 10 kilométeres futásban, egy bajnokot pedig asztaliteniszben.

— Hát ez fantasztikus... — áradozik a társaság.

— Igen, ez nagyon óriási dolog volt — folytatja szerényen Kuklák úr. — Egyébként a futóbajnokot asztaliteniszben győztem le, az asztalitenisz-bajnokot pedig futásban...

— Uram, legyen szíves nézze meg, hány dudor van a homlokomon?

— Négy.

— Köszönöm. Ez azt jelenti, hogy már csak két oszlop van hátra, és akkor otthon vagyok...

— A völgyenyem rendkívül intelligens!
— Nem baj kislányom, majd megszokod, az a fontos, hogy ne járjon részegen haza!

Hat évesek a csepregi négyes ikrek. Kovács Adrienn, Zsuzsa, Katalin, Ildikó. Felvételünk az óvodában készült. (MTI-fotó: Pintér Mária felvétele — KS)

NYEPOMNYASCSIJ—JAKUBOVICS:

A véletlen

Vasárnap reggel a feleségem leküldött kenyérért a pékségbe. A sarkon, a kenyérbolt mellett két férfi megállított:

— Próbálgon, kérem, természetes arcot vágni — mondta az egyik, és rám nyitotta a felvevő kamerát.

Erőltetetten mosolyogtam. — Árulja el, kérem — kérte a másik, miközben mikrofont tartott a szám elé — melyik évszak tetszik önnek a legjobban?

— A tél — vágtam rá szinte gondolkodás nélkül, és bementem a pékségbe...

Pontosan egy hét múlva az egyik televíziós adásban megláttam magamat a képernyőn. Előtte is férfiakat mutattak be. Ők is „évszakos” kérdésekre válaszoltak. Az egyiknek a nyár tetszett, a másiknak az ős, a harmadiknak a tavasz. Utánuk mutattak engem. Totálképpen. Mesterkéltén mosolyogtam, és mondtam, hogy a „tél”.

Másnap reggel a feleségem rám fordított:

— Miért nem méltattál annyira, hogy szóljál. Mond-

hatted volna, hogy te leszel az egyes műsor sztárja! Hites feleséged vagyok, nemde?

— Mi nem jut eszedbe, Ljuboska? — dadogtam. — Ez tiszta véletlen. Én magam sem tudtam.

— Az csak természetes, hogy magad sem tudtad! — replikázott tovább. — Te arról sem tudtál, hogy a drágalátos édesanyádnak színes televízióra is telik?!

— Tudtam — mondtam most már kissé ironikusan — és akkor mi van?

— Még hogy mi van?! — fakadt sirva a feleségem. — Anyád, ha meglát a színes televízióján kockás ingben, leszakadt gombbal... Ezt egy életen át nem bocsátja meg nekem! Hallgathatok! Ezt jól megrendezted, az szent igaz! Ismerlek én, mint a tenyeremet. Ezzel jól rám uszítottad az anyádat.

A munkahelyemen az intézet igazgatója kéretett magához.

— No mi van, barátocskám? — mondta sokat sejtetően, miközben valamiféle ügyiratot írt alá. — Láttam önt a televízióban... Én az ön helyében nem állítottam volna magamat szembe munkatársaimmal, az egész kollektívával. Szóltam volna nekik. Van itt sok olyan dolgozó, aki többszörösen is rászolgált a televíziós szereplésre. Nem zavarja az ilyen kirívó viselkedés?!

Ebéd után Zotov a terosztályról jött át hozzám.

— Szerjósza, barátocskám! — Ölelt át nyájkodva. — Van hozzád egy kérés: Adj kölcsön öt ezer rubelt egy fél évre. Nem jött még össze a pénz a kocsimra. Hát mi az neked?! Tudom, mennyit keres egy művész. Odaállsz néhányszor a kamera elé, és dől a pénz! Nekem meg egy életen át kell gürizni ennyi pénzért...

Nem sokkal később a barátom telefonált rám:

— Ezt már nevezem vala-

minek — recsegte a telefonba. — Filmezünk, öreg, filmezünk?! Rádásul olyan rártartti vagy, hogy még fel se hívsz!

— Hát még csak tegnap volt az egész — feleltem.

— Eppen ez az, hogy tegnap történt — replikázott. — Te meg máris megfeledekedtél a haverodról! Nem fair játék ez így, öreg! Nem fair...

Öt órakor megjött Olga Kirillovna, a szakszervezeti titkárnk.

— Szizov! — hadarta. — Úgy döntöttünk, hogy mátol ön fogja irányítani az öntvény művészeti együttest.

Mindenekelőtt a kórust... — De drága elvtársnő, nekem nincs hallásom — tiltakoztam.

— Ne akarjon a falhoz állítani, Szizov — recsegte a fülemben. — Nem vagyok én ma csirke. Nagyon jól tudom, hogy hallás nélkül még a konzervatóriumba sem vesznek fel senkit, a televízióba meg még úgy se.

Este a szomszéd jött át.

— No Petrovics! Kitéttél magadért! — kacintott rám cinkosan. — Láttalak az este a televízióban! Nagyszerű fickó vagy! Mint egy igazi sztár. Mikor mutatják be a második részt? De szóljál ám előre!

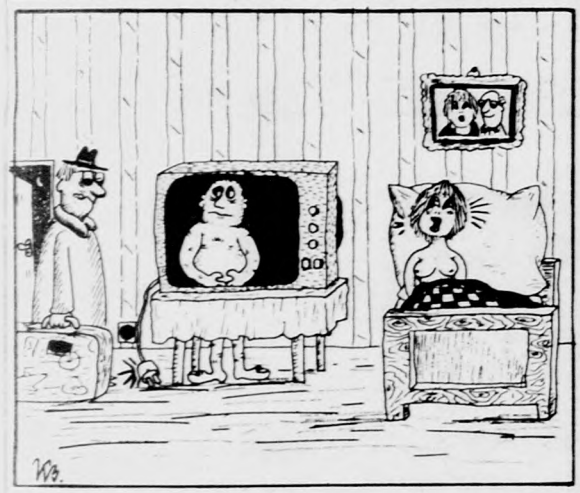
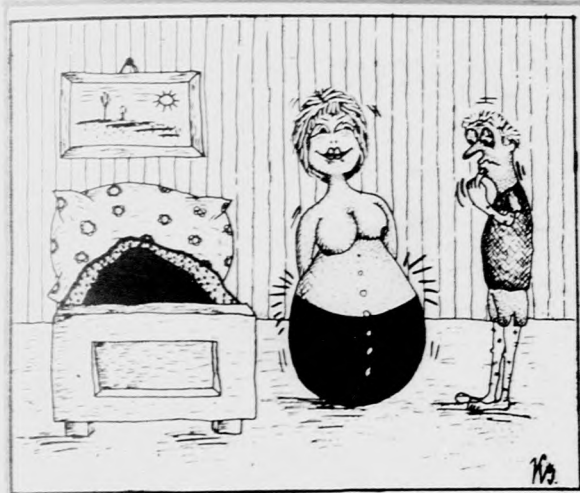
Éjjel csak vergődtem az ágyban. Sehogy sem jött álom a szememre.

Másnap reggel, ahogy bementem a munkahelyemre, hivatott az osztályvezető:

— Hát így állunk! — dörmögte morcosan az orra alá.

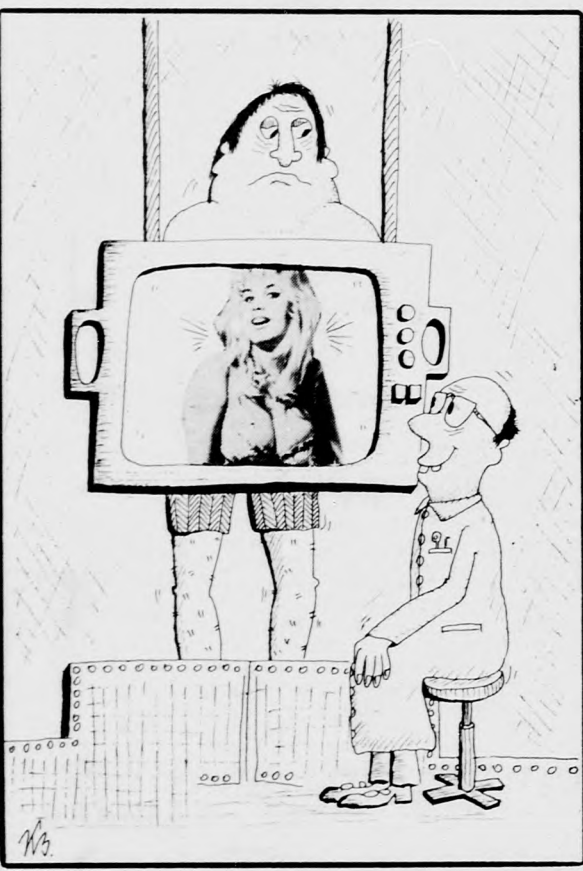
— Most már értem, hogy miért nem adta még le a harmadik dekád jelentését. Természetesen a szabad idejét mindenki úgy használja fel, ahogy akarja. De azt is látom, hogy ön, Szizov, kettős életet él!... Apropos: ha önnek úgy tetszik a tél, akkor vegye ki a szabadságát, és június helyett menjen el üdülni januárban!

Fordította: Sigér Imre

KATONA BÁLINT KARIKATÚRAI

Csak felnőtteknek!

SZVETOZAR KARADZSOV:

Az évszázad csodája

Különleges ésszel rendelkezem. Nem ismert semmi akadályt, semmi korlátozást. Milliőkért ésszerűsített. Már az is érdekes volt, ahogyan csinálta. Egyszerűen fölemelt egy darab vasat, és kijelentette:

— Ebből a vasból egy olyan szerkezetet lehet konstruálni, amelyet idáig külföldről hoztunk be. És a népgazdaság számára megtakarítunk kétszáznegyvenöt ezer háromszázötvenhat levát és tizennygy sztotinkát.

Azon nyomban sürgöni-forgöni kezdtek a szakértők, akik fáradtságos munkával megállapították, hogy a gép a népgazdaság számára pontosan kétszáznegyvenöt ezer háromszázötvenhat levát és tizennygy sztotinka megtakarítást eredményez.

A gondolkodás folyamata volt rejtély. Néhány tudományos intézmény pszichoanatómiai-szociológiai vizsgálatnak vetette alá. Megállapították, hogy az állandó, megfeszített gondolkodás eredményeképpen ennek a különleges észnek nem működik egyszerre az összes centruma. Volt amelyik pihent, és volt amelyik csak az ésszerűsítés bejelentése után kapcsolódott be. Ez a különleges ész az igazgatónál tett látogatásakor nyilvánult meg igazán, aholis megközelítőleg a következő párbeszéd zajlott le:

— Az ésszerűsítéshez egy újabb készüléket kell alkotnunk, igazgató elvtárs. Különböben a szerkezet nem fog működni.

— Csak most jut az eszébe? És mibe kerül?

— Alig háromszáz ezer levába.

— Háromszáz ezer? Honnan vegyem ezt a pénzt?

— Az már az ön dolga. Az én dolgom, hogy a technikai fejlődést előbbre vigyem.

Az igazgató legszívesebben kihajította volna, de nem szolt semmit, mégpedig azért, hogy a pert megelőzze. A becses szerkezetre az üzemi fűrdő rekonstrukciójára hivatkozva szerzett pénzt. De minthogy ez az ész folytonosan újabb gondolatokat termékekkel és pótlólagos szerkezettel állt elő, az igazgató a két új műhely építésére átvett pénzt is fölhasználta. Így most csak a fejéhez kapott. Ebben az állapotban talált rá az a bizottság, amely a műhelyek átvételére érkezett. De miután semmiféle átvételről nem volt szó, a bizottság megelégedett azzal, hogy átvette az igazgató lemondását.

Az új igazgató az eddigi helyettes lett. Már a második nap kitüntették, miután a vezetése alatt álló vállalat országosan első lett az ésszerűsítés területén. Megdicsérték azért, hogy támogatott egy ilyen különleges ésszt, és ő boldogan tért haza, vidáman füttyörészett, annak az embernek a vidám füttyével, aki nem tudja, hogy mi vár rá.

(Fordította: Migray Emőd)

Párizs. A Givenchy cég egyik érdekes modellje

ARCOK

Amiről utat
neveztek el
Debrecenben

Vörös Hadsereg

Elődjének az 1905-1907-es forradalom idején szervezett Vörös Gárda tekinthető, amely a szovjet hatalom első hónapjaiban is a proletárdiktatúra ellenveres támasza volt. Az ellenforradalmi csapatok leverésére és az intervenció visszavetésére ütőképesebb haderőre volt szükség: a Népbiztosok Tanácsa 1918 januárjában elrendelte a Munkás-Paraszt Vörös Hadsereg felállítását. Az önkéntesekből álló csapatai minden tekintetben méltónak bizonyultak a bizalomra.

1918. február 23-án az észak-Oszkóv és Narva között megállították a betolakodó német egységeket. Ezért e napot a hősiesség ellenállására emlékeztetőül a Vörös Hadsereg születésnapjává nyilvánították. Ezután következett a fegyveres harcok szétzúzása; az intervenciók további támadásait pedig a Nagy Októberi Szocialista Forradalom vívmányainak megvédése. A sikerek alapját a szovjet haditudomány magas foka képezte.

A polgárháború befejeztével és a Szovjetunió nemzetközi helyzetének megszilárdításával a Vörös Hadsereg átvált a békeállapotra. Lenin végakarataiban meghagyta: „... legyetek éberek, óvjátok országunk védelmi képességét, mint a szemetek világát.” 1924-ben nagyarányú katonai reformok keretében megerősítették a Vörös Hadsereget. Kijelölték a korszerű harceszközök megalkotásának helyét. Ezt a nemzetközi helyzet kiéleződése, majd a fasiszta Németországnak a Szovjetunió megtámadására irányuló készülődése sürgette.

1941. június 22-én, a meg nem támadási szerződés megszegésével ez be is következett. A támadás váratlanul és készületlenül érte az osztagot. Minden erőforrást mozgósítani kellett. A komunisták és komzomolista képezték az összetartó erőt, amely minden alakulat személyi állományát egybeforrasztotta. Megfogalmazódott az ellenség hátában folytatandó partizán harc elve. A hitleri seregek feltartóztatásáig közel fél esztendő telt el. A Moszkva alatt 1941. december 6-án kezdődött ellen-támadás volt az első nagy jelentőségű támadó hadművelet.

1942 januárjában 2 ezer km-es szakaszon kilenc szovjet front magasabb egységeivel általános támadás indult. 1942 nyarán Voronyezsnél is sikerült az ellenség heves támadásait kivédeni, szeptember végére pedig valamennyi irányban a fasiszta csapatokat megállítani. A háború menetében a nagy fordulat 1943 elején következett be a szovjet fegyvernemek szervezeti megszilárdításával. Szétlángadónál a mintegy 250 ezer főnyi 6. hadsereg bekerítése révén a vörös seregtek végleg magukhoz ragadták a kezdeményezést. Itt szenvedte el a végzetes vereséget a náci Németország.

Ezután már szinte fél Európára terjedő volt a fasiszta seregmardványok üldöző harcokban való szétzúzása. A Nagy Honvédó Háború fő terheit a Vörös Hadsereg hadra kelt szárazföldi csapatai viselték. A fasiszta megsemmisítése annak volt tulajdonítható elsősorban, hogy a soknemzetiségű szovjet népek évekig tartott súlyos erőfeszítések árán biztos bázist alkottak, hogy a harcok állományuk magas erkölcsi-politikai ereje kifejtett. Nem különben az, hogy a legfőbb főparancsnokság által kidolgozott hadművészeti tudomány fölényesen diadalmaskodott.

A Vörös Hadsereg útján, Debrecen fűtőházán levő főbb létesítmények a megyei és városi tanácsok, a Nagy- és a Kistemplom, a MÁV-igazgatóság, az Arany Bika épületei és a szovjet hősi emlékmű.

Dr. Bornyai József

SZABADIDŐ * SZABADIDŐ * SZABADIDŐ

AZ ORVOS TANÁCSA

Gyógyvíz-ivókúra ②

Kloridos (konyhasós) vizek:

Ezer mg-nál nagyobb mennyiségben tartalmaz lítiumionokat. (Hajdúszoboszló, Nyiregyháza-Sóstó, Zalakaros, Igal, Pesterzsébet, Sós-hartyán, Cserkeszőlő). Javallt: idült gyomor- és bélhurut, idült szájnálkahártya-, torokgyulladás. A sós alkalikus gyógyvíz nemcsak csökkenti, hanem fokozott gyomorsavtermelést is javallt. Idült hörghurut.

Ellenjavallt: fokozott víz-visszatartással járó megbetegedések és magas vérnyomás esetén.

Szulfátos vizek: (glauber-sós, keserűsós)

Ezer mg-nál több oldott alkotórészt tartalmaz lítiumionok, főleg nátriumszulfátot (glauber-sós) és magnéziumszulfátot (keserűsós). Glauber-sós ásványvizek közül a legismertebb: Miraviz, a Hunyadi János és a Igmándi keserűvizek. Keserűsós ásványvizek közül legismertebb: az Apenta és a Ferenc József keserűvíz. Javallt: idült gyomor-, bélhurut, epekövbetegségek, cukorbetegség, köszvény, vesemedence- és hólyaghurut, idült székrekedés, elhízás esetén. Ellenjavallt: heveny gyomor- és bélhurut, csökkent gyomorsavtermelés, vérző gyomor és bélkely, hashártya-összenövés, szívgyengeség és rosszindulatú daganatos betegség esetén.

Vasas vizek:

Lítiumionok 10 mg-nál több vas (II.) ionot tartalmaz. (Pa-

rádi Clarissa forrás, csopaki víz, mohai Stefánia forrás vize.) Javallt: vashiányos vérszegénység, általános erősítés esetén.

Kénés vizek:

Lítiumionok legalább 1 mg az össz-kéntartalmuk. (Harkány, Hévíz, parádi Csevice, budapesti Lukács-, Rudas- és a mezőkövesdi Zsóry fürdő vize.) Javallt: csökkent gyomorsavtermelés, idült bélhurut, cukorbetegség esetén. Ellenjavallt: heveny máj-, epe- és emésztőszervi megbetegedések, aktív tuberkulózis, rosszindulatú daganatos megbetegedések, pajzsmirigyműködés fokozódással járó megbetegedések.

Jódos, brómos vizek:

Több mint egy mg jodid, illetve több mint 5 mg bromidiont tartalmaz lítiumionok. (Sós-hartyán, egri Dobó-forrás, Hajdúszoboszló.) Javallt: csökkent működésű pajzsmirigy, jódhiányos strúma, érelmeszesedés és idült hörghurut esetén. Ellenjavallt: pajzsmirigygyulladás, fokozott pajzsmirigyműködés.

Radiotív vizek:

Lítiumionok legalább 1 milimikron-curie rádiumemánációt tartalmaz. (Rudas, Gellért-fürdő, hévízi tó vize.)

Az ivókúráknak — jó tulajdonságai mellett — helytelen alkalmazás esetén éppúgy megvannak a káros hatásai, mint a fürdőkúráknak. Ezért ivókúrák előtt feltétlenül kell kérni a kezelőorvos tanácsait, és utasításait pontosan be kell tartani.

Előírja, hogy milyen összetételű gyógyvizet, milyen mennyiségben, s naponta hányszor és mennyi ideig kell alkalmazni. Fontos, hogy az ivókúra időtartama 3-4 hétnél kevesebb ne legyen, kivétel a hashajtásra alkalmazott keserűvizes kúra, mikor egy-egy alkalommal 2-3 dl tömény keserűvíz fogyasztását javasolja az orvos. Az egyszerű felhasználatos víz mennyisége 1,5-3 dl, amit reggeli és vacsora előtt éhgyomorral, étkezés előtt fél órával, sétálva vagy jobb oldalra fekvéskor nyújtott ki fogyasztani.

Magyarország igen gazdag gyógyforrásokkal. Megyénként a hajdúszoboszlói I. sz. forrás vizét már 1939-től palackozzák. Hajdúszoboszlói gyógyvíz és Hajdúszoboszlói szénas ásványvíz néven. E gyógyvíz hatását a benne megtalálható fontosabb alkotórészek: konyhasós, hidrogén-karbonat, jód, bróm, fluor révén fejt ki. Javallata és ellenjavallata megegyezik az előzőekben már említett alkalikus, kloridos, jódos, brómos gyógyvizekével. Az ivókúra alkalmazott gyógyvíz védőtálcát is alkalmazhat. Nagy melegben, nehéz fizikai munka végzése vagy szaunázás közben, amikor az ember erősen izzad, és ezáltal a szervezet számára fontos vegyületeket veszíti, a gyógyvíz — megfelelő mennyiségben fogyasztva — védőhatást fejt ki.

Az ivókúra, mint természetes gyógy mód, fontos eszköz a gyakorló orvos kezében. Hatása kíméletes, sok esetben gyógyszerrel helyettesít, azok káros mellékhatása nélkül!

BÉLYEGGYŰJTŐKNEK

Hazai hírek

Elhunyt Madarász Gyula, a magyar bélyeggyűjtők nemzetközileg elismert szakértője. Számos szakkönyvet írt, katalógusokat szerkesztett, tanulmányokban tárta fel több mint félszáz évi kutatásainak eredményeit.

Március 6-án jelenik meg a Kittenberg Kálmán-emléksorozat a korábban jelzett február 28-i időponttal szemben.

A Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége tavaszi nagy árverésére március 20-ig vesznek fel anyagot. Áprilisban tartják meg az aukciót, ahol kizárólag magyar bélyegekre lehet licitálni.

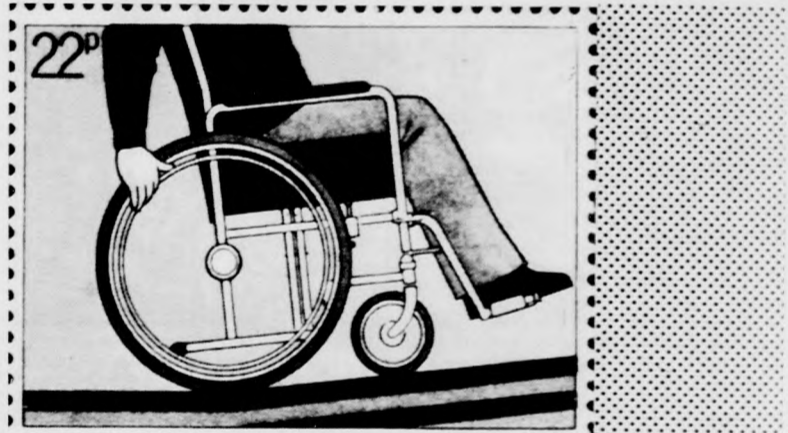
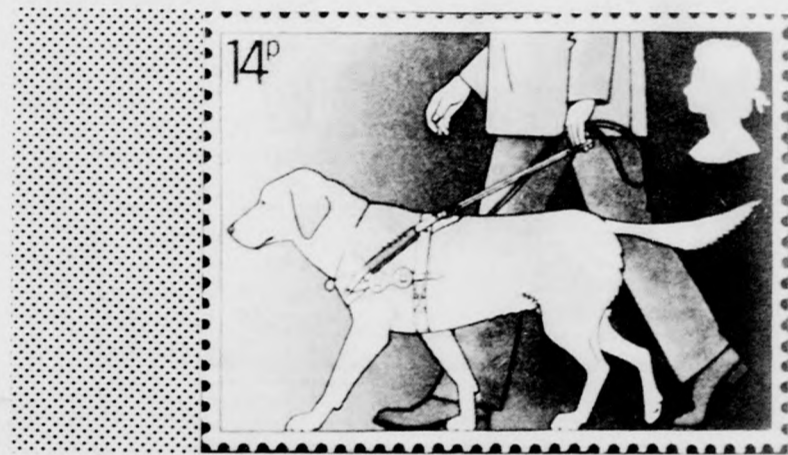
A hazai filatelisták mozgalom hat gyűjteménnyel képviseltette magát a január 30-án megnyílt berlini „militaria” elnevezésű kiállításon. Az NDK bélyegbemutatóját az ottani néphadsereg felállításának 25. évfordulója alkalmából rendezték és bélye-

gek mellett érmekeket, kitüntetések, ólomkatonákat is bemutatnak.

A svájci Zusteim katalógus januári pótlásában 42 sorozatunk és blokkunk értékelését jelentősen felemelte.

A világ sok mindenben, így az időszámításban sem ért egyet. Ennek következtében Avicenna, perzsa orvos és filozófus 1000. születésnapját az NDK bélyegei 1952-ben, míg a török és szovjet posta kiadványai 1980-ban ünnepele. Az eltérés a mohamedán időszámítás átszámításából ered. Ködbe vesznek az időpontok már 175 év távlatából is. A Magyar Posta Batthyány Lajos születésének évfordulójáról emlékezett meg. A sirvelemények születésnapját sokáig 1807-ben jelölték meg és ezt igazolja a most felkutatott anyakönyv is. Ezek szerint a jubileumot csak 1982. február 11-én kellett volna megtartani.

Újdonságok

KERESZTREJTVE

VIZSZINTES: 1. A si kereked őse volt. 2. Hím juh. 13. Ejjeli matul. 14. Tapálkozó. 15. Ima betű. 16. Kezerve. 17. Eteliszit. 19.

Zöldpaprikák, paradicsomos étel 21. Későn. 22. Tapogatva keres 24. Azonos betűk. 25. Vissza: tartozka. hanyada. 26. Szállitosa-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Beküldendő: a vízszintes 1., 73., a függőleges 12., 16., 20., 38. és a 69. számú sorok megfejtése.

lag. 28. Az aroma. 29. Mutató szöcska. 31. Régi, kanócos világító eszközök. 34. Kétfegyű mássalhangzó. 35. Fordított egy. 37. Névelős háztartási eszköz. 38. Vissza: építőiparos. 39. Start. 41. Orvosműszer-kereskedelmi Vállalat. 42. Kerek szám. 43. Számnev. 44. Oldal. 45. Tancmulatság. 47. Búzadara. 50. Vissza: megvet. 52. Angyalrang. 53. Szombathelyi sportegyesület. 55. Fém. 56. L R. 57. Nyakravató. 59. Az erő fizikai mértékegysége. 61. R. Z. 62. Egytorma mássalhangzó. 63. Ön. németül. 65. Jugoszláviai egyetemi város. 67. Kártyalap. 69. Nem hall. 71. Névelős folyami átkelőhely. 73. Elsősorban mi je volt a szán a sarkvidéki vadászok?

FÜGGŐLEGES: 2. Nőstény disznó. 3. Hullott. 4. Kutya. 5. Edény. 6. Ilyen a falevél. 7. Madárriasztó szöcska. 8. Védmező. 9. Gyökér. 10. Kinával határos állam. 11. Recés ruhaanyag. 12. Miért a hickory fa (amerikai diófa) a legalkalmasabb sílecek mellett, hogy sűrű és nem szívja magába a vizet? 16. Mióta használatos a mai korcsolya? 18. Burkolatsúly. 20. A korcsolya egyik régi magyar neve. 21. Terméketlen (szódás) talaj. 23. A beszéd, irás tárgya. 25. Kerek szám. 27. Verne-regény címszereplője. 28. A laticy. 30. Jarom. 32. Láb része. 33. Zuhansz. 34. Mint a vízszintes 38. számú sor. 36. Hullatják. 38. Ilyen eredetű szó a korcsolya. 40. Számnev. 42. Téli ruhadarab. 47. Azonos betűk. 48. Oldal. 49. Fördőedény. 51. Kobasz. 53. Épület. 54. Vágány. 57. Nyilatkozik. 58. Lócaszéri fekhely. 60. Vissza: testgyógyítos bibliai férfi. 62. Fordított kártyalap. 63. Eget. 64. Azonos betűk. 66. Sör betűi, keverve. 68. L Z. 69. Téli sport. 70. Tonnasúly rov. 72. E Z.

G. Gy.

AUTÓSOK-MOTOROSOK

Szózott utak kártétele

Az utak téli síkosságát sóval kevert homok kisorsázásával igyekeznek megsérteni. Kétségtelenül jó hatás érhető el vele, de amennyire csökkenti a csúszásveszélyt, annyira árt is a kocsik alvázának, s általában az autó fémalkatrészeinek. A só káros laticyakká olvasztja az összepréselődött havat, a jeget, de közben olyan oldat keletkezik, ami közismerten maró, korrodáló, fémpusztító hatású. A vékony karosszérialemezek nem képesek neki ellenállni és felületvédelem nélkül viszonylag gyorsan martalékaul esnek. Az így keletkező kár jelentős lehet, mert a kocsiszekrény javítása nemcsak költséges dolog, hanem egy bizonyos határon túl nem is gazdaságos.

Addig is, míg a tél támadásai elleni harc céljára a só-nál kevésbé káros anyagokat találnak a szakemberek (tulajdonképpen van is már ilyen, a magnéziumklorid,

csak az jóval drágább a nátriumkloridnál), az autótulajdonosok fokozottabb gondosságára van szükség, ugyanis sokat tehetnek a sózás következtében fenyegetett korrózió megelőzésére. A fényszózó és krómzott felületeket különféle, elsősorban viasz alapanyagú ápoló- és konzerválószerekkel lehet megóvni. Hasznos, ha a kocsira rakódó felcsapódó sószennyezettséget idejében lemossuk, nemcsak a fényszózó részéről, hanem az alvázról, a futóműről is. Sokan abban a hiedelemben élnek, hogy a garázsban jó helyen van a laticyakkal borított kocsik, pedig tévednek. Ha szellőztet a garázs — márpedig többnyire az —, a helyiségben magas páratartalom alakulhat ki,

ami nagyon kedvez a rozszió-nak, s további korrózióveszély forrása lehet. A piszkosnaggyott kocsik megörzi a sót, ami ha ismét nedvesedik, párat, vagy vizet kap, tovább fokozza a korróziót, és főképp a sérült karosszériarészeknél (amelyek gyakran szabad szemmel alig láthatók), s hajszárpredésekéknél, a parányi festékhiányoknál meglehetősen károsító hatását a só oldat. Ezért, ha szózott utakon közlekedünk, a kocsik gondozása, mosása, tisztítása és a karosszéria letöltése, szárítása fontos a korrózió elleni küzdelemben.

Aki nem sajnálja az idejében elvégzett alvázvédelemre a pénzt, és rendszeresen ellenőriztetni is a védőréteg hibátlanságát, nyugodtan néz-

het a sok meglepetést hozó tavasz elé. Van azonban a kocsik alsó részének egy olyan szerkezeti egysége, a két fémdobból és az azokat összekötő csövekből álló kipufogórendszer, amit az erős felmelegedés miatt nem lehet korrózióvédő bevonattal ellátni. Ezért van az, hogy a kipufogórészkezet a gépkocsi leggyorsabban tönkremenő részei közé tartozik. A sózás és az egyéb agresszív égéstermékek még belülről is pusztítják a „védtelen” kipufogórészkezet. A károsodás mértéke kevésbé függ a jármű kilométerteljesítményétől, sokkal inkább a használat időtartamától. A jelenlegi 10-40 hónapos élettartamot csak akkor lehetne jelentősebb mértékben emelni, ha a

A gabonatermést évente 10 százalékkal kell emelni. Ezt hirdeti a brazil posta háromértékű sorozata, amelyet a budapesti Iparművészeti Főiskolán végzett Jo Oliveria grafikusművész tervezett.

Számos bélyeg emlékezett meg arról, hogy 1831. január 30-án született Henrich von Stephan, az UPU alapítója. A szervezethez azonnal csatlakozott hazánk. Stephan felesége Magyarországon született. E két ok azonban nem volt elég itthon jubileumi bélyeg kibocsátására. Legutóbb a Fülöp szigetek és Egyiptom bélyegeinek megjelenéséről kaptunk hírt.

Az ENSZ felhívására a bélyegeket is a rokkantak segítségének szolgálatába állítják. Az angolok négyértékű sorozata az emberi akaratot példásan közeledek a vak, újjával beszél a néma, kézzel hajtott kocsin halad a lábán sérült és lábujjával fest, akinek a karja béna.

kipufogórészkezetet 12 százalékos krómaccéllal készítenék, vagy mindkét oldalukon alumíniummal bevont lemezekből gyártanák. Az is jó védelmet nyújtana, ha a dobokat és csöveket tüzszómozgatóval látnák el. Ez utóbbi megoldásnak nem hallgatható el az a hátránya, hogy az ütleülethez közeli kipufogórészkezet a felcsapódó kövektől megsemmülne, helyenként utat nyitván a korrózióknak.

Sok jel arra mutat, hogy néhány nagy autógyár már az előállítás során gondoskodik a fokozott korrózióvédelemről. A Volkswagen cég után legutóbb a francia Renault és a Peugeot is bejelentette, hogy jövőre készítenek megújított típusú karosszériáira 6 év garanciát fog adni. Ezekbe a típusokba a tervek szerint a korábbihoz 3-4-szer több jó korrózióálló horganyzott lemezt építenek majd be.

B. I.

Hány hangzik nasz: ideges birok vele! felesel, csava tanul, szemem felsoro nasz. Hány kérdés, mi korábban ké megváltozott de hiába. Le hallgatás a gyerek — d is. Különöse netelenségé fenytéstől Pedig ezzel tovább ront konok gyerekek jobban oss az úton soha szülő a gyerek kadék mind közöttük. Nagyon so ségek is kis tartást a gy keze, minde ra összerz nyere, a l gyakat a k gyermekért es esetben é rángatózik okozhatja ket? A legt

A papa v nyét úgy a gunknak, mélyebre s kitjük. Széle ütő színű, gal harmon póllal disz színével e gombokat t nyabb term karcsúsithat

„Nem fe szöget sem ba” — szok barkácsolók rüli ügye alapművelet több embe leckét.

Már a p elterjedések két jelenté épületek t még inkább nak tűnik, fel a lakó, vagy disztá kezetek t ugyanis a mindössze rétegen tu sem fog so vényekhez sem biztos még a té sem.)

T. B. és sönk keresé ezért most nácsot, m tudjuk szil kedjüket, p gyakat pan házban. Ennek le napjainkba lik haszná tipli és a f

Ha ideges a gyerek

Hány szülő szájából hangzik el naponta a panasza: ideges a gyerek! Nem bírok vele! Makacs, visszafelel, csavarog, konok, nem tanul, szemtelen és ki tudná még felsorolni a sok panaszt. Hány szülőben ég a kérdés, mi történt, hogy a korábban kedves gyerek így megváltozott? Faggatja őt — de hiába. Legtöbbször konok hallgatás a válasz. Ideges a gyerek — de ideges a szülő is. Különösen ilyenkor. Tehetetlenségében még a testi fenyítéstől sem riad vissza. Pedig ezzel nem segít, még tovább rontja a helyzetet. A konok gyermekjakkal még jobban összezárnak, ezen az úton soha nem talál el a szülő a gyermekehez. A szakadék mind mélyebb lesz közöttük.

Nagyon sokszor más jelenségek is kísérik ezt a magatartást a gyereknél. Remeg a keze, minden hangosabb szóra összeressen, izzad a tenyere, a lába, kiejti a tárgyakat a kezéből, fél, kerüli gyermekétársait, súlyosabb esetben éjjel ágyba vizez, rángatózik az arca. Mi okozhatja ezeket a tüneteket? A legtöbb szülő tanács-

tan, nem tudja, mit tegyen. Kétségek között gyötördik, hol hibázta el a nevelést, vagy a beteg gyereket hol gyógykezeltesse. Van az orvostudományban olyan ága, amely ezekkel a problémákkal foglalkozik. Ez a mentálhigiéna, a lelki egészségügy. A gyereket először általános orvosi vizsgálatra küldik, aztán pszichológus foglalkozik vele. Foglalkozás közben megismeri a gyerek személyiségét, kutatja, mi okozhatta a lelki válságot.

A leggyakoribb esetben a családon belül ért csalódások, konfliktusok vagy viszályok okozzák; egy szóval a családi milió idezi elő a lelki problémát (iszákos szülő, szülők közötti viszály, válás, haláleset stb.). De lelki válságba kerülhet az a gyerek is, akinek családi körében ugyan nem fordulnak elő ilyen kirívó esetek, de életéből hiányzik a szeretet, az otthon melege, a szülői törődés, sokat van egyedül. Előfordul az is, hogy féltékenység váltja ki ezt a lelkiállapotot, például az újszülött kistestvér vagy az idősebb testvér iránt, aki ki-

tűnő tanuló és akit állandóan példaképül állítanak elé. De adódhat féltékenység másodszor kötött házasságban is, ahol a szülők el vannak foglalva saját érzelmeikkel, a gyerek nem kap elég szeretetet, s úgy érzi, „ki-lóg” a családból, feleslegessé vált. Így érzelmileg bezárul, elmagányosodik.

A pszichológus felkutatja az okot, mitől rendült meg a gyerek lelki egyensúlya. Ezután határozza meg a gyógyítás módját, amely sokszor hosszú és türelmes törődést igényel. Nem elég azonban a gyermek részére meghatározni, hogy milyen gyógymód alkalmazása lesz sikeres, meg kell változtatni a lelki betegséget előidéző környezetet is. Hiába kezelik a gyermeket bármilyen gyógymóddal, ha a betegséget előidéző családi légkör minduntalan visszaveti gyógyulásában. A szülőnek az orvossal szorosban együtt kell működnie a gyógyulás érdekében. Erre az orvostól részletes tanácsot kap. Például, ha a lelki egyensúly megbomlását a testvér iránti féltékenység

okozta, akkor a szülőnek változtatni kell addigi magatartásán. Érezze a beteg gyerek, hogy egyformán szeretik testvérével és ha ő nem is tud olyan eredményeket elérni az iskolában, mint a testvére, azért egyformán fontosak a szülőnek.

Minden szülőnek az a vágya, hogy testileg-lelkiileg egészséges utódja legyen. Ennek érdekében azonban nemcsak gyermeke testi, hanem a lelki egészségével is törődni kell. A testi ellátottsággal általában nincs baj, hiszen a szülő gondosan óvja gyermekét, ha hideg van, ha éhes, ellátja a legjobb ételekkel — hadd legyen jobb dolga, mint neki. Sokszor anyagi erején felül vásárol játékokat, beiratja különóraikra, utazni viszi. Ha elesik és vérzik, gondosan fertőtleníti, beköti a sebet, de... lelki egészségére már nem fordít ennyi gondot. Talán azért, mert külsőleg csak akkor látszik a lelki betegség, amikor már komoly baj van?!

Fási Katalin

Muzsikus Péter

38 Bőgő: Harmónia tündér nélkül Hangszerország meg nem békül.
Varázsló: De addig is fegyvert tokba, menjétek a házatokba.
Brácsa: Nagy varázsló, Csodadoktor, segítettél rajtunk sokszor!

39 Bőgő: Kis unokám nagyon beteg, talán te még megmentheted, bár már alig dobog szíve!
Varázsló: Meggyógyítom, szól majd újra!

40 Varázsló: Derék beszéd, bátor tett, barátodat megmented. Kik állnak őrt Pali felett?
Péter: Hát... a módosítójelek!
Varázsló: Hogyha őket megtalálod, megszabadul Pál barátod!

41 Vonós család: Szegény, szegény Hegedű, sorsa milyen keserű. Sirdogál, pityereg, szánd meg a kis beteget, gyógyítsd meg!

PAJTÁSOK, FIGYELEM!

Gyűjtitek a képeket?

A Muzsikus Péter című sorozatunk indításakor felhívtuk olvasóink figyelmét arra, hogy gyűjtsék össze a Muzsikus Péter egyes képeit. Most szeretnénk közölni, hogy a folytatásban megjelenő képeket valamilyen formában olvasóinknak fűzték, albummá vagy gyűjteménnyé kell alakítaniuk. Azok között a pajtások között, akik a sorozat megjelenése után két héten belül a teljes anyagot összegyűjtve postán beküldik, vagy személyesen behozzák a szerkesztőségbe, jutalmakat, ajándékokat sorsolunk ki.

A Debreceni Csokonai Színház felajánlott 10 darab színházberletet az 1981-82-es szezonra. A Napló szerkesztősége és a Hajdú-Bihar megyei Lapkiadó Vállalat könyvjutalmazás ajánlott fel, s ezeket kisorsoljuk az albumok bemutatói között.

Pénz nélkül „új ruha”

A papa vagy a férj mellényét úgy alakíthatjuk át magunknak, hogy a kivágást mélyebbre vesszük és elkerekítjük. Széleit körös-körül elütő színű, de az alapanyaggal harmonizáló, sötét paszpóllal díszítjük, s a paszpól színével egyező szép kis gombokat varrunk rá. Vékonyabb termetűek erősen bekarcsúsíthatjuk.

Az örökzöld ingblúz is fanyalogni vesszük fel egy idő után. Vágjuk le az újat könyökig, és fejtjük le a gombokat róla. Vegyünk széles, 2-3 cm himzett szalagot (ennek hiányában valamilyen szép, élénk színű kelmét), s ebből varrjunk a blúz ujjára kézelőt, hamis zsebpántot, és ezzel díszítsük az elejét és alul körbe. Gombolás helyett patenttal zárjuk.

Fiataloknak és jó alakúknak szántuk a következő tippet. Igen divatos és csinos viselet a térdnadrag, amely: akár régi farmerből, akár szövettárgyból könnyen kialakíthatunk. A nadragot térd alatti mintegy 10 centivel levágjuk, s a maradványból kiszabjuk a térd alatti gomboláspántot és a zsebkézelőt. Vastag kötött harisnya, térdokmi és sportos cipő illik hozzá.

Képek, polcok felszerelése

„Nem férfi az, aki egy szöveget sem tud beverni a falba” — szokták mondogatni a barkácsolók, pedig a ház körüli ügyeskedéseink ezen alapművelete újabbán egyre több embernek adja fel a leckét.

Már a paneles építkezés elterjedésekor is nehézségeket jelentett, a házigyári épületek terjedésével még inkább megoldhatatlannak tűnik, hogyan szereljen fel a lakó egy képet, polcot vagy dísz tárgyat. E felszerelések betonanyaga miatt ugyanis a hagyományos szög mindössze a vakolat vékony rétegét tud áthatolni, ott sem fog sokat. (Fali szerelvényekhez a szög egyébként sem biztonságos megoldás még a téglaházak esetében sem.)

T. B. és több kedves olvasónk kérésének eleget téve ezért most ahhoz adunk tanácsot, milyen megoldással tudjuk szilárdan rögzíteni a képeket, polcokat, más tárgyakat panel- vagy házigyári házban.

Ennek legjobb megoldása napjainkban a műanyag tiplik használata. A műanyag tiplé és a facsavar méretét

úgy választjuk meg, hogy fi-gyelembe véve a felfüggesztendő tárgy súlyát, megfelelő mélységig rögzíthető legyen a falban. A tiplibe csavart facsavart tartja a képet, polcot.

A megfelelő méretű és mélységű lyukat villany- vagy kézfúróval, vidia vagy keménybetétes falfúró hegygyel készíthetünk panel- vagy téglafal esetén. Házigyári épületek falához a kereskedelemben kapható fúróvést kell igénybe vennünk. (A panelfalak furatainak is legalább a megkezdéséhez ezt érdemes használni, mert a furat helye pontosabban meghatározható.)

A fúróvést használatkor baj kézben marokra fogjuk s a kívánt helyre illesztve, kalapáccsal apró ütésekkel dolgozunk. Közben bal kezünkkel csuklóból, lassan oda-vissza forgatjuk tengelye körül a vést. Ez nagyon fontos, mert egyrészt a törmelékét ez hozza ki, másrészt ez biztosítja, nehogy a háromlélű fúróvést beszoruljon a betonba, mert akkor nagyon nehéz kiszedni. Így dolgozunk a furat készítésén a megfelelő mélység elérésé-

ig. Akkor óvatosan kifűjük a furatból a port és beletoljuk a műanyag tiplét.

A tiplé belső nyílásába hajtjuk be picit megolajozva a facsavart. A megfelelő méretű facsavar a tiplé belső furatában nem mozog, de becsavarozható. Ilyen esetben behajtaszok a facsavar ékje erősen befeszíti a falfuratba (nem a vakolatba!) a tiplét. Kötőanyag nélkül is szilárdan áll. Ha tengely irányú „úzásnak is ki van téve, a szilárdságot növelhetjük azáltal, hogy a portalanított furatba a műanyag tiplé kevés epokittal is beragasztjuk, s csak száradás után hajtjuk be a csavart.

Semmiképpen nem szabad a tiplébe begipszelnünk a tiplét, mert az nedvesség hatására megtámadhatja a betont. (Más kérdés, hogy a tiplé vagy a csavar környékét ha szükséges, a vakolatban kevés gipszsel javítjuk.)

A szerelvények helyének kiválasztásakor ügyeljünk rá, hogy furatunk nehogy elektromos vezetékét érjen. (Konnektorok, kapcsolók fölé, elosztó kazetták alatt kerülendő a fal furása.)

H. A.

Desszertek

TÖLTÖTT ALMA

Hozzávalók 4 személynek: 4 pirosra érett alma, a töltelékhez: 5 dkg cukros pörkölt mandula, 2 evőkanál joghurt vagy tejszín, 2 evőkanál őrölt pörkölt mogoró, 5 dkg cukor, valamint kevés zsiradék, alufólia, vaníliafagylalt.

Az almákat félbevágjuk és a magházat eltávolítjuk. Az almákba kis mélyedést vágunk. A töltelékhez valókat egy tálba tesszük és elkeverjük. Kávéskanál segítségével az almákba töltjük. Az almákat beszórt fűzőlapon helyezük. Lehet az almákat alufóliába is göngyölni, úgy, hogy a tetejét szabadon hagyjuk. Előmelegített sütőben körülbelül 20 percig sütjük. A sütőből kivéve, melegen tálaljuk. Tetejére tetszés szerint egy-egy gombóc vaníliafagylaltot tesszük.

TEJSZÍNES VANILIA-PUDING:

Hozzávalók 4 személynek: 1 csomag vanília-pudingpor, 5 dkg cukor, 1 csomag vaniliacukor, 4 dl tej, 1 pohár tejszín.

A pudingport a cukorral, vaniliacukorral és kevés tejjel elkeverjük. A tejet egy edényben felforraljuk. A pudingporkeveréket habverővel a forrásban levő tejhez keverjük. Majd a tejszín szintén a tejbe öntjük. Lehűtve tálaljuk.

MÁLNAKRÉM

Hozzávalók 4 személynek: 3 tojás sárgája, 7 dkg cukor, 25 dkg friss vagy mélyhűtött málna, 4-6 csomag zselatin, 1,5 dl tej.

A tojások sárgáját cukorral habosra keverjük, majd a málnát hozzáadagoljuk és elkeverjük. A zselatint meleg vízben (előírás szerint) feloldjuk. Óvatosan a málnakeverékhez adjuk. Majd hűtőszekrénybe tesszük. A tejszín felverjük és amikor a krém már keményedni kezd, ráteesszük a habot.

GYÜMÖLCSURÓ

Hozzávalók: negyed kg friss sovány túró, 1,5 dl tejszín, 3 evőkanányi cukor, 1 csomag vaniliacukor, különféle friss gyümölcs vagy kompót.

A túrot tálba tesszük és habosra keverjük. Majd a tejszín fokozatosan adagolva hozzáöntjük. Cukorral és vaniliacukorral ízesítjük. Rövid időre a hűtőbe tesszük. A hűtőből kivéve ismét felkeverjük és tálaljuk. Friss gyümölcsöt teszünk rá. A gyümölcsöt (almát, körtét stb.) esetleg feldarabolva tesszük rá. Adhatunk hozzá epret, málnát, szedret, ribizli stb., a szezonnak megfelelő gyümölcsöt vagy kompót. Vitamindús és izletes!

CENTRUMHÉTFŐ

ébredtőórák
férfi- és női
felsőkötöttárak

20%

AMFORA ÁRUK VÁSÁRA

NŐNAPRA OLCÓS ÁRUK MEG OLCSÓBBAN

az
Amfora Hungária Műanyag
Áruházból
Vörös Hadsereg útja 57.
Amfora-udvar
február 23-tól március 7-ig.

AMFORA-UVÉRT

a legszebb
szőcske,
ezüstfenyők,
tűjék,
kiszőnyeg,
díszszilvák,
orgonák,
díszcserejék, élősvények.

Vidéki megrendeléseket
postán,
pontosan teljesítjük.
Kérje díjtalan, szíves
nagy árjegyzékünket.
Szalkai Díszfaiskola,
1061 Budapest,
Népköztársaság útja 8.

APRÓHIRDETÉSEK

HÁZ

Kardos utcán 1 szobás,
összkomfortos házrész
garázzsal, jeleire a kiadóba.

Eladó családi ház
melkelyiségekkel, 380
négyzetméter telekkel.
Lahner utca 59.

Eladó házrész Baross
u. 20. sz., egyszobás,
konyha, spájz, előszoba,
pince, beköltözhető. Er-
deklődni Homokkert,
Szabó Kálmán u. 19.
8-as busszal.

Berettyófaluban el-
adó 3 szobás 3 éves
családi ház vagy be-
rettyófalui lakótelepre
cserélem, meggyezéssel.
„I. emeletig” jellegre a
kiadóba.

Hajdúszoboszlón az
üdülővezető, fűrdő-
ház közel eladó 8 laká-
sás társasudúzóban levő
34 négyzetméter alapte-
rületű, 2 szobás, össz-
komfortos üdülőegység.
Ajánlatok: „500 000 Ft”
jellegre a kiadóba kérem.

Azonall beköltözhető
egyszobás, előszoba,
konyha, spájz házrész
eladó. Füst Sándor u. 18.

Lakásnak is alkalmas
teraszos köpűlet, 208
négyzetméter részben ter-
mő gyümölcsös, Dísz-
szegi út mellett, busz-
megállóval igényesen
eladó. „47 négyzetméter”
jellegre a kiadóba.

Alapincézet három-
szobás, összkomfortos,
étváztűzéses családi ház
melkelyiségekkel a város
központjában eladó.
Erdeklődni 24-303. sz.
telefonon, este 7-8 óra
között.

Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

LAKÁS
Vennék minigarzont
„Csere is lehetséges”
jellegre a kiadóba.
Minigarzon lakás el-
adó OTP-átváltással.
Dienes János u. 25. I.
30.

KULTÚRCIKK

Közepes méretű Petróf
zongora eladó. Vörös
Hadsereg útja 77. I. em.
4. B. Telefon: 20-961

Trabant Combi 6 éves,
3 éves műszakival eladó.
Domokos Lajos u. 24.
IV. 17.

Eladó UK-s Trabant
jó állapotban, 83. decem-
berig műszakias. Bocsk-
kaikert, Állomás u. 4.

Trabant Combi keveset
futott, igényesen el-
adó. Zoltai u. 3.

Trabant Combi 3 éves,
garázsos, 28 000 km-rel
levizsgáztatott eladó.
Ajánlatot kér: Vörös
Hadsereg, Postafiók: 79.
óra után, 23-534

Eladó a Léti uti zárt-
kertben 200 négyzetföld
vegyes gyümölcsös. Ér-
deklődni: Jerikó u.
34 VI. em. 54.

Kis szoba, butorral,
gáztűzzel 1-2 doboz-
nak kiadó. Szoyori u.
69

Összkomfortos albér-
ti szobát keresek.
„Fiatal értelmiségő lány”
jellegre a kiadóba.

Szoba-konyha albér-
letbe kiadó. Malvin u.
76.

Műszaki ismeretekkel
rendelkező nyugdíjas
gépkocsivezető munkát
vállal saját kocsijával
vagy anélkül. Ajánlatok
„Még kibízható” jel-
legre a kiadóba kérem.

Műhímnő keresek.
„Alkalmi munkára” jel-
legre a kiadóba.

Nutricionistát, te-
nyészbakot eladó.
Nyírcsád, Rákóczi u.
11.

Növendék nutriák és
vembes anyák minden
színeben eladó. Cím:
Hegedűs Sándor, Püspök-
láday, 4150 Bányász u.
14.

Nutricionistát, te-
nyészbakot eladó.
Nyírcsád, Rákóczi u.
11.

Növendék nutriák és
vembes anyák minden
színeben eladó. Cím:
Hegedűs Sándor, Püspök-
láday, 4150 Bányász u.
14.

Nutricionistát, te-
nyészbakot eladó.
Nyírcsád, Rákóczi u.
11.

Növendék nutriák és
vembes anyák minden
színeben eladó. Cím:
Hegedűs Sándor, Püspök-
láday, 4150 Bányász u.
14.

Nutricionistát, te-
nyészbakot eladó.
Nyírcsád, Rákóczi u.
11.

Növendék nutriák és
vembes anyák minden
színeben eladó. Cím:
Hegedűs Sándor, Püspök-
láday, 4150 Bányász u.
14.

Nutricionistát, te-
nyészbakot eladó.
Nyírcsád, Rákóczi u.
11.

Növendék nutriák és
vembes anyák minden
színeben eladó. Cím:
Hegedűs Sándor, Püspök-
láday, 4150 Bányász u.
14.

Nutricionistát, te-
nyészbakot eladó.
Nyírcsád, Rákóczi u.
11.

Növendék nutriák és
vembes anyák minden
színeben eladó. Cím:
Hegedűs Sándor, Püspök-
láday, 4150 Bányász u.
14.

Nutricionistát, te-
nyészbakot eladó.
Nyírcsád, Rákóczi u.
11.

Növendék nutriák és
vembes anyák minden
színeben eladó. Cím:
Hegedűs Sándor, Püspök-
láday, 4150 Bányász u.
14.

JÁRMŰ

Trabant Combi 6 éves,
3 éves műszakival eladó.
Domokos Lajos u. 24.
IV. 17.

Eladó UK-s Trabant
jó állapotban, 83. decem-
berig műszakias. Bocsk-
kaikert, Állomás u. 4.

Trabant Combi keveset
futott, igényesen el-
adó. Zoltai u. 3.

Trabant Combi 3 éves,
garázsos, 28 000 km-rel
levizsgáztatott eladó.
Ajánlatot kér: Vörös
Hadsereg, Postafiók: 79.
óra után, 23-534

Eladó a Léti uti zárt-
kertben 200 négyzetföld
vegyes gyümölcsös. Ér-
deklődni: Jerikó u.
34 VI. em. 54.

Kis szoba, butorral,
gáztűzzel 1-2 doboz-
nak kiadó. Szoyori u.
69

Összkomfortos albér-
ti szobát keresek.
„Fiatal értelmiségő lány”
jellegre a kiadóba.

Szoba-konyha albér-
letbe kiadó. Malvin u.
76.

Műszaki ismeretekkel
rendelkező nyugdíjas
gépkocsivezető munkát
vállal saját kocsijával
vagy anélkül. Ajánlatok
„Még kibízható” jel-
legre a kiadóba kérem.

Műhímnő keresek.
„Alkalmi munkára” jel-
legre a kiadóba.

Nutricionistát, te-
nyészbakot eladó.
Nyírcsád, Rákóczi u.
11.

Növendék nutriák és
vembes anyák minden
színeben eladó. Cím:
Hegedűs Sándor, Püspök-
láday, 4150 Bányász u.
14.

Nutricionistát, te-
nyészbakot eladó.
Nyírcsád, Rákóczi u.
11.

Növendék nutriák és
vembes anyák minden
színeben eladó. Cím:
Hegedűs Sándor, Püspök-
láday, 4150 Bányász u.
14.

Nutricionistát, te-
nyészbakot eladó.
Nyírcsád, Rákóczi u.
11.

Növendék nutriák és
vembes anyák minden
színeben eladó. Cím:
Hegedűs Sándor, Püspök-
láday, 4150 Bányász u.
14.

Nutricionistát, te-
nyészbakot eladó.
Nyírcsád, Rákóczi u.
11.

Növendék nutriák és
vembes anyák minden
színeben eladó. Cím:
Hegedűs Sándor, Püspök-
láday, 4150 Bányász u.
14.

Nutricionistát, te-
nyészbakot eladó.
Nyírcsád, Rákóczi u.
11.

Növendék nutriák és
vembes anyák minden
színeben eladó. Cím:
Hegedűs Sándor, Püspök-
láday, 4150 Bányász u.
14.

Nutricionistát, te-
nyészbakot eladó.
Nyírcsád, Rákóczi u.
11.

Növendék nutriák és
vembes anyák minden
színeben eladó. Cím:
Hegedűs Sándor, Püspök-
láday, 4150 Bányász u.
14.

Nutricionistát, te-
nyészbakot eladó.
Nyírcsád, Rákóczi u.
11.

Növendék nutriák és
vembes anyák minden
színeben eladó. Cím:
Hegedűs Sándor, Püspök-
láday, 4150 Bányász u.
14.

Nutricionistát, te-
nyészbakot eladó.
Nyírcsád, Rákóczi u.
11.

Központifűtés-szerelő

szakmunkást főállásban
alkalmazok. Katona Fe-
renc központifűtés- és
víz-, gázszerelő. Góhér
u. 46.

13-án, pénteken elvezet-
tettem fekete szerszám-
táskámat, szerszámokkal.
Kérem a megtalálót adja
le a Csapó u. 17. al-
atti trafikba.

Üzletelhelyéget bérel-
nék forgalmas helyen
április 1-től. „Lehet az
Üjkerthben is” jellegre a
kiadóba.

Kerítésdírófonatot,
csibedírófonatot, rabi-
hálókat a legnagyobb áre-
ndímenttel vásárolhat,
díjmentesen házhöz
szállítva. Hatvan u. 34.

Központifűtés-szere-
lő szentivézeli és gáz-
tüzelésű kazánra, vala-
mint vízvezeték- és fűrdő-
szobába szerelést vidék-
re is 2 éves garanciával
vállalok. Katona Ferenc,
Góhér u. 46.

A gyulai Munkácsy
Mgtz vállalat tetőszigetel-
ést és egyéb beázás elleni
szigetelési munkát ki-
szolgáló üvegfólyó alap-
anyagú szigetelőanyaggal
tagadást szervezi 49.
OMK. Budapest, XII.,
Alkotás u. 11. 351-165,
153-998. Kérjen tájékoz-
tatást!

Raktári segédmunkást fel-
vesszünk. GELKA Villamos-
gép Felújító Üzem, Debrecen,
Segerter 1. (Kisállomás mellett).

Szakképzett műszaki előadót
felvesszünk. Jelentkezni lehet H-
B. megyei Vegyipari-
kiskereskedelmi Vállalat munka-
ügyi osztályán, Debrecen,
Kossuth u. 12-14. szám.

Az Eger-mátravidéki Borgaz-
dasági Kombinát hajdúsági üz-
em felvezet: takarítónő, ör-
pörtást, éjjeliőr, kereskedelmi
érettségivel vagy főiskolai vég-
zettséggel rendelkező raktáros,
valamint nyugdíjas adminisz-
trátort. Jelentkezés: írásban vagy
személyesen, Debrecen, Kishé-
gyesi út 3. sz. 401.

A Csonkai Színház könyve-
sében jártas dolgozót alkalmaz.
Jelentkezés a Vörös Hadsereg
útja 28 C alatti könyvtésben.

A Debreceni Baromfi-feldolgo-
zó Vállalat felvezet kontrozó-
könyvelőt, gyakorlatlalt rendel-
kező könyvelőt, gépirőnt, gé-
pésztechnikusot, vagy gépi-
szakközépiszkolát végzett dolgo-
zókat három műszakba, elektro-
technikust, lakatosokat, vízvezet-
ék-szerelőt és hűtőgépezéket.
Jelentkezés: Debrecen, Díszszegi
út 1. szám., munkügyi osztály.

Nyírmártonfalvi Toldi Mgtz
felvezet ács-állványozó, lakatos,
tetőfedő, szigetelő, kőműves,
festő szakmunkásokat, valamint
segédmunkásokat. Jelentkezés a
tsz építérszervelet vezetőjénél
Debrecen, Hid u. 10.

MTA Atommagkutató Intézet
felvetelre keres határozott időre
gyors-gépirot (nyugdíjasok is
jelentkezhetnek). Debrecen,
Eem tér 18C.

Felvetelre keresünk női segéd-
munkást egy műszakos munka-
körbe. Jelentkezni lehet Hatvan
u. 55. szám alatt.

Hajdúszoboszlón TÚZEP-tele-
pünkre árukiadót, éjjeliőrt és
rakodómunkást keresünk felve-
telre.

Marósti, lakatos, hegesztő,
segédmunkást és tmk-s villany-
szerelőt alkalmaz az EPGEP Deb-
recen, Ispótlány u. 10.

Felvezetünk hegesztőt és eszter-
gályos szakmunkásokat, vala-
mint műszaki gumigyártó részle-
günkbe szak- és betanított mun-
kásokat. Motorszerelő Ipari Szó-
vetkezet, Debrecen, Bartók Béla
út 61. Munkaügyi.

A Csonkai Színház elektro-
munkásokat alkalmaz hangtech-
nikai munkakörbe. Jelentkezés a
művelődési központ színházi por-
táján délután 5-7 óra között.
Alkalmaz továbbá eljőrt. Jelent-
kezni lehet a Vörös Hadsereg
útja 28 C alatti titkárságon a
delelőtti órákban.

Gyakorlott E kategóriás gépkoc-
sivezetőket felvezet a Fémfel-
dolgozó Ipari Szövetkezet, Vágó-
hid u. 3/A. Jelentkezés a szállí-
tásvezetőnél.

Toll, dunyha, párna
felvásárlás. Hírvára ház-
hoz megyek. Debrecen,
Csonkai u. 31.

Bimbós paprika, pa-
radicspaprika, kapa-
hód. Debrecen, Solyom
utca 151. sz. alatti, Ju-
hász Géza utca végén,
balra, második ház.
Tóth József.

Eladó két panorámás
mely gyermekkosci,
Biemme sportkosci, álló-
ka és egy variálható
gyermekkosci sportrész-
szel. Sámsóni út 4.

Rádiótelefon venni-
két 2-3 km hatótávolságú.
Ajánlatot „Horgász”
jellegre a kiadóba ké-
rek.

Villanymotorok teker-
cseleket, háztartási gé-
pek javítását rövid ha-
tótávra, garanciával
vállalok. Orbán Sándor
Hajdúszoboszlón, Mátyás
kr. 57.

Saját gyökerei cse-
mege és bor szőlőszere-
zők tavaszi szállására
megrendelhető. Kérjen
árlapot. Szőlőszerező-
lerak. Csongrád, Felza-
badulás u. 42.

Kés, olló, borotva,
darálókések élezése, javi-
tása. Mester u. 39.

Szép külföldi gyermek-
kosci eladó. Monostor
u. 6. IV. em. 13.

EGYÉB

Filmnyomó műhely-
met megnyitottam! Vala-
malom: nyomtatott árn-
kök, felirati láblák
gyártását, papír, textil,
műanyag és óntapadó
címkék nyomását. Levé-
lécím: 3300 Eger, Kisvölgy
út 106.

Bontott téglá, 4-10
m-ig gerendák, szaru-
fák, léc, ajtók, ablakok
és parketta eladó. Béke
útja 3.

Balatonbogláron, Ve-
lencei-tónál Ágárdon szö-
vevényi üdülőterület
tagadást szervezi 49.
OMK. Budapest, XII.,
Alkotás u. 11. 351-165,
153-998. Kérjen tájékoz-
tatást!

Raktári segédmunkást fel-
vesszünk. GELKA Villamos-
gép Felújító Üzem, Debrecen,
Segerter 1. (Kisállomás mellett).

Szakképzett műszaki előadót
felvesszünk. Jelentkezni lehet H-
B. megyei Vegyipari-
kiskereskedelmi Vállalat munka-
ügyi osztályán, Debrecen,
Kossuth u. 12-14. szám.

Az Eger-mátravidéki Borgaz-
dasági Kombinát hajdúsági üz-
em felvezet: takarítónő, ör-
pörtást, éjjeliőr, kereskedelmi
érettségivel vagy főiskolai vég-
zettséggel rendelkező raktáros,
valamint nyugdíjas adminisz-
trátort. Jelentkezés: írásban vagy
személyesen, Debrecen, Kishé-
gyesi út 3. sz. 401.

A Csonkai Színház könyve-
sében jártas dolgozót alkalmaz.
Jelentkezés a Vörös Hadsereg
útja 28 C alatti könyvtésben.

A Debreceni Baromfi-feldolgo-
zó Vállalat felvezet kontrozó-
könyvelőt, gyakorlatlalt rendel-
kező könyvelőt, gépirőnt, gé-
pésztechnikusot, vagy gépi-
szakközépiszkolát végzett dolgo-
zókat három műszakba, elektro-
technikust, lakatosokat, vízvezet-
ék-szerelőt és hűtőgépezéket.
Jelentkezés: Debrecen, Díszszegi
út 1. szám., munkügyi osztály.

Nyírmártonfalvi Toldi Mgtz
felvezet ács-állványozó, lakatos,
tetőfedő, szigetelő, kőműves,
festő szakmunkásokat, valamint
segédmunkásokat. Jelentkezés a
tsz építérszervelet vezetőjénél
Debrecen, Hid u. 10.

MTA Atommagkutató Intézet
felvetelre keres határozott időre
gyors-gépirot (nyugdíjasok is
jelentkezhetnek). Debrecen,
Eem tér 18C.

Felvetelre keresünk női segéd-
munkást egy műszakos munka-
körbe. Jelentkezni lehet Hatvan
u. 55. szám alatt.

Hajdúszoboszlón TÚZEP-tele-
pünkre árukiadót, éjjeliőrt és
rakodómunkást keresünk felve-
telre.

Marósti, lakatos, hegesztő,
segédmunkást és tmk-s villany-
szerelőt alkalmaz az EPGEP Deb-
recen, Ispótlány u. 10.

Felvezetünk hegesztőt és eszter-
gályos szakmunkásokat, vala-
mint műszaki gumigyártó részle-
günkbe szak- és betanított mun-
kásokat. Motorszerelő Ipari Szó-
vetkezet, Debrecen, Bartók Béla
út 61. Munkaügyi.

A Csonkai Színház elektro-
munkásokat alkalmaz hangtech-
nikai munkakörbe. Jelentkezés a
művelődési központ színházi por-
táján délután 5-7 óra között.
Alkalmaz továbbá eljőrt. Jelent-
kezni lehet a Vörös Hadsereg
útja 28 C alatti titkárságon a
delelőtti órákban.

Gyakorlott E kategóriás gépkoc-
sivezetőket felvezet a Fémfel-
dolgozó Ipari Szövetkezet, Vágó-
hid u. 3/A. Jelentkezés a szállí-
tásvezetőnél.

FIATALOKI

A Szalag- és Zsinórgyár hajdúböszörményi gyáregysége az 1981/82-es tanévre beiskoláz 8 általánost végzett lányokat szövő szakmába tanulóknak.

A 3 éves képzés ideje alatt a rendeletekben meghatározott ösztöndíjat, ösztöndíj-kiegészítést, társadalmi ösztöndíjat, munkaruhát, étkezést és egyéb szociális juttatásokat ad a vállalat.

A KÉPZÉST KÖVETŐEN
MAGAS KERESETI LEHETŐSÉGET BIZTOSÍTUNK.
JELENTKEZNI LEHET:
Szalag- és Zsinórgyár, Hajdúböszörmény, Kinizsi tér 5.

TEXTIL-NAGYKERESKEDELMI VÁLLALAT FELVÉTELT HIRDET

áruforgalmi előadói

munkakör betöltésére.

Feltétel: felsőfokú vagy középfokú végzettség, 5 éves szakirányú gyakorlat.

JELENTKEZÉS:
részletes, kézzel írt önéletrajzzal.
Debrecen, Rigó u. 1. szám.

Hajdú-Bihar megyei Fűtéstechnikai Szolgáltató Vállalat új cserépkályhák építését, meglevők átrakását, javítását

rövid határidővel vállalja

MEGRENDELHETŐ

a vállalat központjában és kirendeltségein

Betanított
kőművesek részére
felvétel esetén
díjmentes
**szakmunkás-
vizsgára**

előkészítő tanfolyamot
indítunk.
Debreceni
Építőipari Szövetkezet,
Hatvan utca 43. sz.
Munkaügy.

Termelési osztályvezetői

munkakör ellátására
gyakorlott építésztechnológus,
vagy
üzemtechnológus keresünk.
Fizetés
meggyezés szerint.
Pályázatok
„Műszaki” jellegre
a kiadóra kérjük leadni.

Debreceni ipari üzem
pályázatot hirdet
jogtanácsosi vizsgával
rendelkező

JOGTANÁCSOSI MUNKAKÖR

betöltésére.
Jelentkezéseket kérjük
a Hirdetőbe leadni,
„4-5 éves gyakorlat
143 782” jellegre

A Debreceni
Üvegipari Szövetkezet
kőműveseket,
segédmunkásokat
tmk-munkára

felvesz

JELENTKEZÉS:
Debrecen,
Sebes utca 10. szám,
tmk-vezetőnél.

A MÁV Debreceni Építési Főnökség
1. sz. Felépítményi Építésvezetősége

FELVÉTELRE KERES

vasútépítési munkák végzésére betanított munkásokat.
Jelentkezés: Debrecen, Tompa Mihály u. 2. sz.

MAGASÉPÍTMÉNYI ÉPÍTÉSVEZETŐSÉG

FELVÉTELRE KERES

magasépítési munkák végzésére segédmunkásokat,
kőműves és víz-gázszelő szakmunkásokat.
Jelentkezés: Debrecen Állomás

2. SZ. FELÉPÍTMÉNYI ÉPÍTÉSVEZETŐSÉG Tiszafüred

FELVÉTELRE KERES

vasútépítési munkák végzésére betanított munkásokat.
Jelentkezés: Tiszafüred MÁV Állomás

HID-ÉPÍTÉSVEZETŐSÉG APAFA

FELVÉTELRE KERES

segédmunkásokat.
Jelentkezés Apafa MÁV-állomás

MÁV GÉPÁLLOMÁS DEBRECEN

FELVÉTELRE KERES

nehézsúlyú gépközlekedőket.
Jelentkezés: Debrecen, Lótvér u. 2. sz.,
valamint

AZ ÉPÍTÉSI FŐNÖKSÉG KÖZPONTJA Debrecen, Wesselényi u. 6. sz.

FELVÉTELRE KERES

1 fő építésztechnológus, valamint a BME közlekedési
építő-mérnöki karán végzett tervezésben jártas,
gyakorlattal rendelkező mérnököt.

Jelentkezés:
Építkezési Főnökség Központ, személyzeti vezető,
valamint

1 fő vizsgázott kazánfűtőt és 1 fő takarítót.

Jelentkezés:
Debrecen, Wesselényi u. 4. sz. házigondnok.

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

Körkérdés az edzőkhöz

Labdarúgó NB II: Itthon kezd a D. Kinizsi és a H. Bocskai, Egerben az Universitas

Ma délután 2 órakor folytatódik a labdarúgó NB II. küzdelemsorozata. Az őszi idényt követően az első tavaszi forduló mérkőzéseit már decemberben lejátszották — most tizen-nyolc egymást követő vasárnap zajlanak majd az összecsapások. Körinterjúnkban a keleti csoportban szereplő hajdúbihari együttesek vezetőitől az alábbi kérdésekre vártunk választ:

1. **Hogyan sikerült a téli felkészülés?**

2. **Változott-e a húszas keret?**

3. **Milyen tervekkel vágnak a tavaszi folytatásnak?**

4. **Ki nyeri a bajnokságot, mely csapatok búcsúznak az NB II-től?**

5. **Mi lesz a vasárnap délutáni összeállítás?**

A D. Universitas labdarúgó szakosztályából Nagykaposi Elemér, a Hajdúböszörményi Bocskai együttesétől Komlósy Imre vezető edzők választották kérdéseinkre. A D. Kinizsi-nél Molnár János vezető edző az őszi idény zárása óta kisebb megszakításokkal szabadságon, illetve táppénzen van, nem is tartózkodik Debrecenben — mondották az egyesület vezetői —, ezért a felkészülést irányító Szabó Béla megbízott edző volt a beszélgetőpartnerünk.

DUSE

1. Felkészülésünk jól sikerült. Tulajdonképpen abba sem hagytuk a munkát, hiszen az ünnepek leszámítva megszakítás nélkül dolgoztunk. A terembezések követően nyolc napig a Tátrában táboroztunk, s kitűnő erőállapotban érkezünk haza. Sajnos, február elején az egyetemi sporttelepen elég mostoha pályavizonyok között játszhattunk. Tíz edzőmérkőzésünk közül nyolcat megnyertünk, értékesnek tartom a Nyiregyháza elleni 0-0 és 2-1 arányú győzelemmel végződött mérkőzéseket, valamint a DMVSC 2-0 arányú legyőzését.

2. Két játékosal szerződést bontottunk, Potyók és Maczkó Szeghalomra távoztak. Belényesi februárban bevonult katonának. Hozzájárult Magyar Lajos (Hajdúböszörmény, DVSC), s visszahoztuk a Derecskére

D. KINIZSI

1. Szemléletbeli változást tapasztaltam a csapatnál, a január 4-e óta tartó igen kemény felkészülést komoly hozzáállással, becsülettel végezték a játékosok. Még azok is, akikről köztudott volt a városban, hogy nem szeret-

nyáron kölcsönadott Zsupost.

3. Összel húsz mérkőzésen szereztünk húsz pontot, most tizennyolc találkozóan akarunk ugyanennyit gyűjteni. Feltétlenül előrelépést várok a csapattól. Úgy hiszem az együttes most kezd összekovácsolódnia, a nyár óta tartó munka eredménye tavasszal már látszani fog. Elsősorban csatárjatekünk javulásában bízok.

4. A keleti csoport bajnoka az Ózd lesz, s azt hiszem a táblázat végén nem változik a jelenlegi helyzet az idényzárásra sem.

5. Mező — Szabolcsi, Kiváry, Lutherán, Pistár — Mohácsi (Fidler), Magyar, Lakatos — Varga, Balla, Kincses. Az Eger mindig musunk volt, az utóbbi időben még döntetlent sem tudtunk elérni a hevesi megyeszékhelyen. Remélem most megszakad e negatív sorozat.

nek edzeni. Hajdúböszörmény két héten át napi két edzéssel készültünk — teremben és szabadtéren. Hazajövetelünk után folytatódott e sorozat, s csak február második hetében álltunk át az évközi ritmusra (hétfő szabad nap). Ti-

zenőt előkészületi találkozózt játszottunk, háromszor szenvedtünk vereséget (DMVSC, Nyiregyháza, Olefin). Értékesnek tartom a DVTK elleni 0-0 és az NYVSSC elleni 2-1 arányú eredményeket.

2. Andirkó még az ősszel bevonult, más nem távozott. Új ember a volt DMTE középpályás, Magyar Árpád. Jelenleg nálunk edz a DVSC egykori ifjúsági válogatottja, Zavaczkó is.

3. A szakosztály vezetőinek az az elképzelése, hogy 41-43 ponttal zárjuk majd a bajnokságot, ezzel a teljesítménnyel feltétlenül az első tíz között végezhetünk.

4. A Salgótarján csapatát tippeltem az első helyre, a kiesők zónájában véleményem szerint nem lesz változás, azok búcsúznak, akik jelenleg is a 17-20. helyen állnak.

5. Varga — Kelemen, Takács, Vajda, Tóth I. — Tóth F., Tózsér, Tóth E. — Szabó, Bodonyi, Orenstein összeállítását tervezek a Kazincbarcika ellen. Puskás és Magyar Á. áll készenlétben, s az ifjúsági válogatott kerettag kapus, Komáromi. Berki sérült. Az MLSZ-től engedélyt kaptunk arra, hogy két vagy három hazai mérkőzésünket még salakon rendezhessük, a DMVSC Vágóhíd utcai edzőpályáján.

H. BOCSKAI

1. Január 4-től hazai környezetben, tornateremben és mezei futással kezdtük az edzőmunkát, majd két hétre Hajdúböszörményre költöztünk. Ott is naponta kétszer gyakoroltunk. A felkészülést Bözörményben fejeztük be. Tizenkét mérkőzést játszottunk: az NB-s csapatoktól vereségeket szenvedtünk, a többieket legyőztük. Ez az időszak a csapatkeresés jegyében telt el.

2. Györki és Pajkos bevonult katonának, Sütő és Mándi viszont leserült, s ők már velünk alapoztak. A Hajdúböszörmény játékosai lett Herceg András is, aki korábban a DVSC középpályása volt, az utóbbi időben pedig katonáskodott.

3. Még egyszer nekiregaszkodunk, ha sikerül bentmaradnunk. Tavaly kiegyensúlyozottabb volt a mezőny, most a sereghajtók nagyon leszakadtak. Úgy hiszem, hogy 32-33 ponttal már bent lehet maradni. Sok függ attól, hogy miként rajtolunk: a Miskolc és a Lehel SC elleni hazai, valamint az Asztalos SE elleni idegenbeli mérkőzésekben, de legalább négy pontot kell gyűjtenünk, s akkor esélyünk van arra, hogy feljebb kerüljünk. Az elmondottakból is kiderül, hogy tizenkilenc tavaszi mérkőzésünkön 20-22 pontot kellene gyűjtenünk ahhoz, hogy nyugodtan legyünk. Nehéz lesz.

4. A Salgótarján a feljutó, a Borsodi Volán, a

Karcag, a Nagybatony kiesőnek tűnik, a negyedikre hadd ne tippeljek, remélem nem mi búcsúznak.

5. Andorkó sérült, az összeállításban a balszélen van kérdőjel, a miskolci csapat ismeretében döntök — a gólyáros Kiss T. eltűlése miatt valószínűleg még nem játszhat. A tervezett együttes: Lovas — Kiss, Lipók, Derzsenyi, Kapusi — Herczeg, Burai, Váci — Zelenák, Vaszilko, Bezzegh (Muzsnai). Feltétlenül győzünk kell.

Árvay Sándor

A BAJNOKSÁG ÁLLÁSA

1. Ózd	20	13	3	4	33	-14	29
2. Gyöngyös	20	12	4	4	28	-17	28
3. STC	20	11	5	4	32	-18	27
4. Szolnok	20	9	5	6	35	-23	23
5. Eger	20	9	5	6	26	-25	23
6. Asztalos SE	20	6	6	8	29	-31	18
7. Papp SE	20	7	8	5	30	-26	22
8. Gyula	20	7	8	5	25	-23	22
9. DUSE	20	7	6	7	25	-19	20
10. Szabó SE	20	6	8	6	20	-17	20
11. D. Kinizsi	20	4	8	31	31	-20	19
12. Lehel SC	20	5	9	6	22	-19	19
13. Hódmezőv.	20	5	8	20	-19	19	
14. K.-barcika	20	6	6	8	29	-31	18
15. Szarvas	20	7	4	9	22	-24	18
16. MVSC	20	7	4	9	31	-34	18
17. Karcag	20	6	3	11	21	-37	15
18. Nagybatony	20	5	4	11	23	-33	14
19. H. Bocskai	20	3	6	11	12	-31	12
20. Borsodi V.	20	2	7	11	19	-43	11

A rajt műsora: Nagybatony—STC, B. Volán—Hódmezővásárhely, Papp SE—Szabó SE, Szarvas—Gyöngyös, Eger—DUSE, Szolnok—Ózd, D. Kinizsi—Kazincbarcika, Gyula—Lehel SC, Karcag—Asztalos SE, Hajdúböszörmény—MVSC.

SAKK: DUSE-VOLÁN

A DUSE OB I-es sakkszapata ma délelőtt 9 órai kezdettel játssza első hazai bajnoki mérkőzését a Volán SC ellen. A találkozót a Kossuth Egyetem kémiai épületében rendezik meg. A fővárosi együttes tavaly a közepesportban végzett és az átigazolási időszakban tovább erősödött. Az éltáblás Bilek nk. nagymester, a második táblán pedig Rajna nk. nagymester játszik, rajtuk kívül még nyolc mestert vonultat fel a Volán.

A DUSE Emödi, Filep, Kovács L., Bánfalvi, Kovács dr., Forgács, Tóth, Siklósi, Halász, Szilágyi, Kámán, Borsavölgyi, Balla összeállításban játszik. A női csapatok is összemérik erejüket, a DUSE-ben Miléné és Halász E. játszik.

F. T.

EDZŐMÉRKŐZÉS

DMVSC—Tiszavasvári 4-0 (1-0). Debrecen, 300 néző, vezette: Fazekas. DMVSC: Szűcs I. — Orosházi, Garamvölgyi (Szigeti), Menyhart, Fodor — Somogyi, Sallai, Feledi — Timár, Kerekes, Jankovics.

A gólok sorát a 21. percben Timár nyitotta meg (1-0), a másodikra az 51. percben kellett várni, amikor is Kerekes lött a hálóba. A 72. percben a tiszavasvári Kató 11-est rúgott, de Szűcs I. védte a büntetőt. A 77. percben Jankovics (3-0), a 89. percben pedig Feledi volt eredményes (4-0).

A DMVSC-ből jelenleg Kiss J., Szűcs J., Barta, Szigyártó és Dákay sérült. A csapat legközelebb szerdán délután 2 órától a DUSE-val játszik előkészületi mérkőzést.

A kézilabda népszerűbb, mint a labdarúgás BIHARKERESZTES SPÖRTJÁRÓL

Biharkeresztés az ország és a megye határain levő bihari nagyközség sportélete magán viseli a perifériális jellegét. Ez derül ki amint Balogh Gézával, a nagyközségi tanács elnökével beszélgettünk. Kéves itt a szakember, a kis társközségek szétszórtsága miatt pedig a szervezőmunka sem könnyű feladat. Így a versenysportban bizony szerény eredményeket értek el a közelmúltban a keresztesiek. A labdarúgócsapatuk a járási bajnokságban szerepel, a férfi kézilabda megyei I. osztályban játszanak. Ugyanakkor az egyik kisközség, Bojt női kézilabdacsapata megnyerte a II. osztályú bajnokságot és ebben az évben már a megyei I. osztályban szerepelhet.

Biharkeresztésen meglehetősen szomorú képet mutat a meglévő sportpálya. A füves labdarúgópálya feltöltésre vár (ha hirtelen eső jön, áll a víz rajta), meglehetősen elhasználódott a salakos, atlétikai pálya is. Úgy tűnik azonban, hogy a többi hajdúbihari községhez hasonlóan rövidesen javul ezen a téren és itt is a helyzet. A gimnázium tőzomszédságában a bitumenes kézilabdapálya mellett megkezdődött egy „mikro-sporttelep” építése, amely rövidesen a község tömegsportjának bázisa lehet. Füves kispálya, 100 méter hosszú salakos futópálya ké-

szület. A tanács biztosította a területet, viselte a szanálás költségeit, a sportlétesítmény pedig a biharkeresztési üzemek és dolgozók társadalmi összefogásával épül. A tervek szerint még ebben az évben avatják Biharkeresztés új sportlétesítményét.

A községben érdekes módon nem a labdarúgás az igazán népszerű, hanem a kézilabda. Nem véletlenül, a gimnázium testnevelő tanára, Molnár György évek óta kitűnő nevelőmunkát végez, s az iskolai csapata jó eredményeket ért el a középiskolás bajnokságon. Itt kezdte pályáját Garzó János, a D. Dózsa játékos is. Biharkeresztés társközségében, Bojtton is szeretik a kézilabdát. A tanácselnök (korábban maga is aktív játékos volt) a bojtói lányok edzője. Az elmúlt évi sikerek alapján a megyei I. osztályban szerepelnek. Szó van arról, hogy 1981-ben a bojtói együttes Biharkeresztésen a fiúkkal együtt rendezi majd mérkőzéseit és a szakosztályt átveszi Biharkeresztés.

A nagyközségi tömegsportmozgalma azonban figyelemre méltó. A legnépszerűbb itt a kispályás labdarúgás. A szövetkezeti dolgozói rendszeresen és sikeresen vesznek részt az OKISZ különböző versenyein. Úgy tervezik, hogy a jövőben a társközsé-

geket valamennyi sportágra bevonják a tömegsportprogramba.

Ha értékelni akarjuk a tapasztaltakat, felvetődik a kérdés, hogy az elért eredményekkel elégedettek lehetnek-e a község sportéletének irányítói? Kétségtelen, hogy a tömegsport terén jelentős eredményeket értek el és kis községekben alapvetően ez a legfontosabb sportpolitikai feladat. Úgy tűnik azonban, hogy egységes, nagyközségi egyesület jó szervező munkával a versenysport terén a jelenleginél lényegesen jobb eredményeket érhetne el. Annál is inkább, mert pár évvel ezelőtt ezen a területen több sportág volt népszerű, mint ma.

MAI INFORMÁCIÓK

A lakásigénylés megújításának debreceni rendjéről

Mint ahogyan már hírt adtunk róla, Debrecenben március 2. és április 15. között újíthatják meg kérelmüket mindazok, akik 1980. december 31. előtt lakásigényléssel rendelkeztek. Lakásigénylő megújítási lap vásárolható a városi tanács vb hivatala, Kossuth utca 12-14. szám alatti ügyfélszolgálati irodájában, az ügyfélszolgálati idő alatt 8-16 óráig mindennap, szombaton 8-12 óráig. A Beloiannisz utca 2. szám alatt az I. emeleten.

Vásárolható továbbá nagyobb vállalatoknál, a hirdetőtáblán megjelölt helyen és időben. Beszerezhető az igényt megújító lap az üzemi jogsegély szolgálatoknál az alábbi munkahelyeken: AFIT, Alföldi Nyomda, Debreceni Állami Gazdaság, TITÁSZ, Dohánygyár, DOTE, Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat, HÁEV, BFK, TIGÁZ, KISZÓV, MÁV, MGM, megyei kórház, MEDICOR, MERKUR, MEZŐGÉP, Postaigazgatóság, Ruhagyár, Sütőipari Vállalat, Szék- és Kárpitipari Vállalat, Vízmű, Volán 6. sz. Vállalat, KEVIÉP, Bőrgyár, Hőszolgáltató Vállalat. Kapható úrlap a Vörös Hadsereg—Csapó utca sarkán levő dohánypavilonban, a Kossuth utca—Vörös Hadsereg útja sarki, az Apolló mozi mellett és a Medgyessy terem melletti trafikban.

Ezen túlmenően az alábbi magánkereskedők dohánygyaru pavidonjaiban, illetve dohányboltjaiban: Vörös Hadsereg útja, a Csonka-templom előtti pavilon, Szabadság útja 27.—János utca sarkon, Wesselényi—Béke uti sarkon, Kisállomás előtti pavilon, Tanács utca sarkon, a viztorony mellett, Ibolya—Dózs Gy. út sarkon, Újkert, Jerikó utca 25. szám alatt, Szoboszlói út 1., Szeremlei utca—Sámsóni út sarkon, Bocskai tér, Hét vezér utca—Dioszegi út sarkon, Bokányi Dezső út 1. szám.

A lakásigény megújító lap ára 3 forint. A szabályszerű megújításhoz 2 db lakásigény megújítási úrlap szükséges, melyhez egy külön tájékoztató is jár.

A lakás megújítási lapokat a Kossuth utca 12-14. szám alatt levő vb hivatali ügyfélszolgálati irodában lehet beadni mindennap 8-16 óráig, keddi napokon 8-18 óráig.

A lakásigénylések megújítása az igénylő vezetéknevének kezdő betűje szerint az alábbi napokon történik:

Március 2-án A, Á; 3-án D; 4-én B; 5-én C, Cs; 9-én D; 10-én E, E; 11-én F; 12-én G, Gy; 13-án H; 16-án I, J; 17-én K; 18-án K; 19-én K; 20-án K; 23-án L; 24-én M; 25-én M; 26-án N; 27-én N, O; 30-án P; 31-én P; április 1-én R; 2-án S; 3-án Sz; 6-án Sz; 7-én Sz; 8-án T; 9-én T; 10-én U, V; 13-án V; 14-én Z.

Külszolgálat, betegség, vagy egyéb akadályoztatás esetén az elmaradás pótlására lehetőség van szombati napokon 8-12 óráig.

V. országos népművészeti pályázat

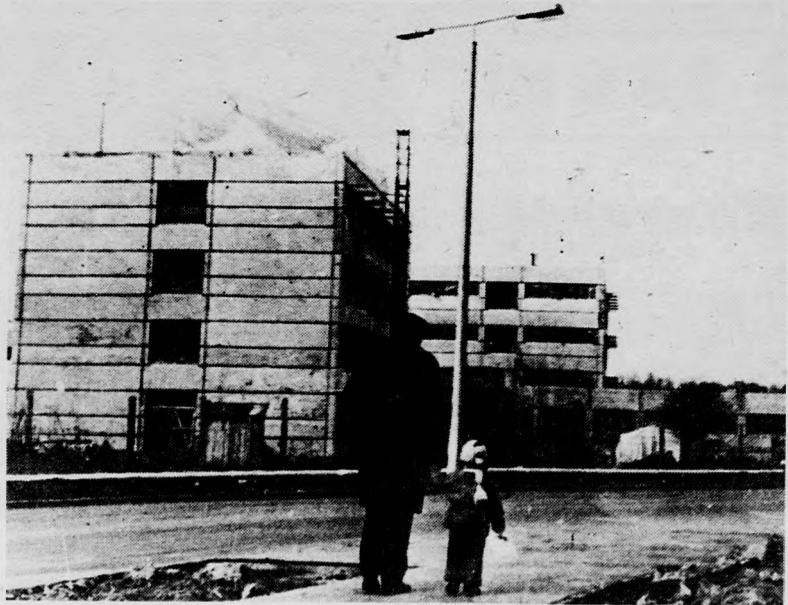
A Népművelési Intézet 1981-ben is meghirdeti az országos népművészeti pályázatot, amely ebben az évben más rendszerben szerveződik, mint az előző években. Az országos pályázatot most megyei pályázat, illetve kiállítás előzi meg. A kiállítás Debrecenben, az Aranybika Bartók termében rendezi a Kölcsy Művelődési Központ, 1981. április 16-22-ig.

Az országos pályázaton megfelelően, azzal azonos feltételekkel lehet a megyeire jelentkezni a tárgyi népművészeti minden ágában (hímzés, szövés, használati és szoboripar, faragás, fazekesség, kovácsmunkák, bőrművesség, kétfestés, népi gyermekjátékok és hangszerkészítés, vessző- és gyékényfonás, tojásfestés stb.). A pályázaton részt vehet mindenki, aki pályamunkáit amatőr-ként készítette. Nem lehet pályázni olyan tárgyakkal, melyek országos pályázatokon már szerepeltek, vagy a kereskedelmi forgalomból már ismertek. Az alkotók népművészeti áganként 3-3 alkotást küldhetnek be, 3 példányos letárlívi kíséretében, amely tartalmazza a tervező és kivitelező nevét, a tárgy etnikai hovartartozását, megnevezését, méretét, a beküldő lakcímét és irányítószámát. A munkákat a Kölcsy Művelődési Központba, 1981. április 1-én, 2-án és 3-án lehet beküldeni vagy bevinni 10-18 óráig.

A megyei pályázatra küldött munkákból a zsüri döntése alapján válogatják ki a megyei kiállításon szereplő darabokat, majd a Népművelési Intézet szakzsűrije a megyei kiállításon válogat az országos kiállításra, amely 1981. július 4-8-ig lesz Nyíregyházán. A megyei kiállításra el nem fogadott munkákat, valamint az országos kiállításra be nem válogatottakat 1981. április 24-én és 25-én lehet elvinni a

Kölcsy Ferenc Művelődési Központból. (Az országos kiállításra kerülő alkotásokról a nyíregyházi rendező szervezőknek majd.) A pályázatról és a kiállításról felvilágosítást a Kölcsy Művelődési Központ művészeti csoportjától lehet kérni. (Debrecen, Hunyadi u. 1-3. 4026. Telefon: 13-977, 13. mellék.)

FIGYELEM! A Filmmúzeum műsora a megszokottól eltérően nem hétfőn, hanem kedden lesz.
Premier előtt: **BOLDGATALAN KALAP** (magyar). Híradó hétfő 1/12, 3/4, 3/6.
ISTEN HOZTA, MR! (amerikai). Apolló ma 1/10, 1/12, 3/2, hétfő 1/10, 1/12, 3/4, 3/6, 3/8, 3/8, 3/8, 3/8.
Stúdióháza bemutatója: **NEMZETI VADÁSZAT** (spanyol, 18). Művész ma, hétfő 5, 1/8.
SEM VELED, SEM NELKÜLED (NDK). Apolló ma 4, 6.
FEKETE FARKASOK ÜVÖLÉSE (NSZK). Híradó hétfő reggel 1/10, este 3/8.
FELFÉL A LEJTŐN (magyar). Híradó ma 1/12, 1/2, 3/4, 3/6.
FÉLEK VAGYOK, DE HÓDITANI AKAROK (francia). Apolló hétfő 4, 6, 8.
FÉRIAK PÓRÁZ NELKÜL (olasz, 16). Apolló ma 8, 10.
KICSÍ A KÓCSI, DE ERŐS (amerikai). Horváth Árpád ma 1/4, 1/6.
LEGENDÁK LOVAGJA (japán, 16). Meteor ma 10, 3, 1/6.
LILJOMFI (magyar). Meteor ma 3.
LUXSBORDÉLY PÁRIZSBAN (francia, 16). Vig hétfő 2, 3/4, 3/8.
AZ OROSZLÁN UGRANI KÉSZÜL (magyar). Vig ma 1/12, 1/2.
PÉNTEK 13. (magyar). Vig mese hétfő 3/4, 6.
PIEDONE **AFRIKÁBAN** (olasz). Híradó ma 1/10, este 3/8, 3/8, 3/8.
SZELID MOTOROSOK (amerikai, 16). Meteor ma 1/6, 3/8, Horváth Árpád hétfő 1/7.
A VOLEGÉNY NYOLCKOR ERKEZIK (magyar). Vig hétfő 1/10.
ZSARU (francia). Vig ma 1/10

Az újkerti lakóteleppel majdnem egyidejűleg épülnek a járulékos beruházások. A munkák keretén belül a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat, a KELETTERV tervei alapján iskolát és óvodát épít a Görgey utcában. A 16 tantermes iskolához tornaterem, melegítőkonyha és étterem is készül. Az építők a szerkezet építési munkáit befejezték, jelenleg a belső gépészeti munkán, válaszfalak építésén dolgoznak. Az új iskola a tervek szerint a következő oktatási év kezdetére készül el. (Fotó: Kőszeghy)

Finn professzor Debrecenben

Vainó Kaukonen professzor, az ismert finn irodalomkutató és közéleti személyiség február 24-én látogatást tesz a Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar és Finnugor Nyelvtudományi Tanszékén, s előadást tart a Kalevala és a régi Versek mint a szó művészetének termékei címmel.

A vendéget régi és szoros tudományos és baráti szálak fűzik egyetemünkhöz. Több-ször tett itt látogatást, és tartott előadást a Kalevalához fűződő irodalmi kutatásairól. Azt mondhatjuk, hogy szinte egész tudományos tevékenységét a Kalevalának, a finnek e csodálatos népi eposza kutatásának szentelte. Sok jelentős cikke és több könyve jelent meg kutatásainak eredményeképpen, mint például a Kalevala és a valóság, a „rég” Kalevala egybeszerkesztése, a Kalevala kritikai kiadása stb. Alapvető kérdéseket tárgyalt el a debreceni egyetem falai között. Legújabb könyve: Lönnrot és a Kalevala, amelyet akár egész életműve összefoglalásának is tekinthetünk, a közeljövőben magyarul is megjelenik.

Biztosak vagyunk abban, hogy a könyv teljes lefordítása és itthoni megjelenítése árnyalni fogja a Kalevaláról eddig szerzett ismereteinket, s táplálni fogja a mű — mondhatni — magyarországi kultuszát.

Vainó Kaukonen — tudományos tevékenysége mellett

1981. február 22., vasárnap
Gerzson napja
A Nap kél 6.38 —
nyugszik 17.18 órakor

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Százhusz évvel ezelőtt, 1861. február 22-én született Debrecenben és 71 éves korában, 1932. február 28-án halt meg Budapesten Ambrus Zoltán író, kiváló műfordító és kritikus.

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS
vasárnap estig: Vasárnap dél felől ismét erősen megnövekedő felhőzet, sokfelé eső. Megélénkült, időként megerősödő délkeleti, déli szél. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet: —3, plusz 2. A legmagasabb nappali hőmérséklet vasárnap: 3—8 fok között. (MTI)

INGYENES JOGI TANÁCSADÁS. A bíróság KISZ-alapszervezete ingyenes jogi tanácsadást tart fiataloknak február 23-án, hétfőn 16 órától a Kölcsy Művelődési Központ felnőtt-nevelési stúdiójában.

EMLEKKIÁLLÍTÁS. A Kossuth Lajos Tudományegyetem könyvtárának kiállítását február 24-én, kedden 11 óra 10 perctől — emlékkiállítás nyílik Oláh Gábor születésének 100. évfordulója alkalmából. Megnyitót mond dr. Kovács Kálmán egyetemi tanár.

AMATŐRFILM-BEMUTATÓ. A hajdúböszörményi művelődési központ nagytermében február 23-án, hétfőn este 6 órakor — kezdődik dr. Oláh Imre amatőrfilmjeinek bemutatása. Bevezetőt mond Gazda László, az MSZMP megyei bizottságának osztály-vezetője.

BARTÓK-EMLEKMŰSOR. A biharkeresztesi művelődési házban február 23-án, hétfőn 14 órától Bartók-emlékműsort tartanak. Közreműködők: Moldován Stefánia, Kertész Lajos és Várnagy Katalin.

KÜLPOLITIKAI ELŐADÁS. A Szovjetunió szerepe a világban védelmében címmel Szepesi György tart előadást február 23-án, hétfőn 15 órakor a berettyóújfalui Mezőgazdasági Szakmunkásképző Intézetben.

LOTTÓTÁJÉKOZTATÓ. A Sportföldadési és Lottó Igazgatóság közlése szerint a 8. játékhéten öttalalatos szelvény nem volt. A lottónyermények a nyereményilleték levonása után a következők: 4 találatos szelvénye 148 fogadónak volt, nyereményük egyenként 55 531 forint, három találatú 7482 fogadónak volt, nyereményük egyenként 549 forint, a két-találatos szelvények száma 202 445 darab, nyereményük egyenként 25 forint.

BULGÁRIÁBAN JÁRTAM. Ez a címe Benedek László élménybeszámolójának, amelyet február 23-án, hétfőn este 6 órától hallgathatnak meg az érdeklődők a darvasi művelődési házban.

ZENÉS KÖNYVTÁRI ESTEK. A sorozat második rendezvényét február 24-én 18 órakor tartják meg a debreceni városi könyvtár Jerikó utcai fiókkönyvtárában. Közreműködik Varga Magda érdemes művész, zongorán kísér Irmak Kálmán.

ÚJ VIRAGÜZLET. A Debreceni Városgazdálkodási Vállalat február 23-án nyitja meg 3. számú virágüzletét a Jerikó utca 25. szám alatt. Nyitva tartás: naponta 10-től 18 óráig, szombaton 9-től 14-ig.

KITÜNTETÉS. A Munka Erdemrend arany fokozatát kapta hatvanadik születésnapja alkalmából dr. Nagy János, a TIT Hajdú-Bihar megyei szervezeteinek titkára. A közművelődés kiváló munkása a kitüntetést Budapesten vette át.

ÜTTÖRÖZENEKAROK BEMUTATÓJA. Ma, február 22-én 9 órakor kezdődik a berettyóújfalui járás üttörözenekeinek szemléje. Helye: a művelődési központ nagyterme.

DIVATBEMUTATÓ. A Divatúru Nagykereskedelmi Vállalat február 24-től 26-ig bemutatott tart tavaszi-nyári divatújdonságából, valamint bódisszűkekből. A bemutató naponta 8-tól 15 óráig tekinthető meg a Kossuth utca 1. szám alatti Pódiámszertéren.

IRODALMI MŰZEUUM. Az új debreceni múzeum (Borsos József tér 1.) kiállításában február 24-én 14 órakor dr. Várhelyi Ilona irodalomtörténetes tart előadást.

BÁNYÁSZ ÜTTÖRÖK. Szocialista szerződést kötött az oroszlanzi szénbányák Komszomol elnevezésű többszörösén kitüntetett szocialista brigádját és a hajdúböszörményi általános iskola. A bányászok a közeljövőben találkoznak az iskola egyik üttörőrajzával. A találkozón sok érdekességet hallhattak a gyerekek a bányászok életéről, munkájáról.

KÖZLEMÉNY
A TITÁSZ Vállalat Debreceni Üzemigazgatósága értesíti a lakosságot, hogy Debrecenben a Borzán G. utcán a postaigazgatóság telephely részére épített 10 kV-os kábeleket 1981. febr. 24-én feszültség alá helyezi. A fenti létesítmények érintése ezen időn túl életveszélyes, tehát szigorúan tilos! (x)

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

WON TON TON, HOLLYWOOD MEGMENTŐJE (amerikai). Vig mese hétfő 3, 1/4, 6, Meteor mese hétfő 3, 1/4, 6.
ZÁRTKÖRŰ ELŐADÁS: Vig hétfő 1/12, Meteor hétfő 3.

SZÍNHÁZ
Műv. Központ:
Ma 10 órakor: Repülési kísérlet — Petőfi-bérlét. Rádiófelvétel.
Febr. 23. hétfő:
Hungária: 7 órakor: Villámfény — Varsányi-bérlét.
Stúdió: 7 órakor: Dühöngő ifjúság — bérlészünet.

TV
VASÁRNAP
BUDAPEST, 1. műsor
8.04 Műsorismertetés. 8.05 Idősebbek is elkezdhetik... Tévé-torna. 8.10—9.15 Mindenki iskolája (ism.). 9.15 Óvodások film-műsora. Kétfilm-összeállítás. 9.35 Tau bácsi. Csehszlovák filmsorozat gyerekeknek. VIII. rész: Tau bácsi mindent elintézt. 10.10 Hírek. 10.15 Nagy tévében kis mozi. Összeállítás a Pannónia Filmstúdió kislírműveiről. 10.45 Deszesshangverseny. Közvetítés a Zenekadémia nagyterméből felvételről. 11.40 —11.55 Török tírdűk. Budán. 14.43 Műsorismertetés. 14.45 Reklám. 14.50 Hogyan neveljük meg apát? Csehszlovák tévéfilm. 16.15 Kalendárium. Ismeretterjesztő magazin. 17.15 Műsorainkat ajánljuk. 17.40 Az emberekkel együtt. Dokumentumfilm. 18.15 Nagycsédi cigánytáncok. 18.30 Reklám. 18.35 A Közvélemény tájékoztatója. 18.40 Idősebbek is elkezdhetik... Tévé-torna. 18.45 Esti

mese. 19.00 A Hét. 20.00 Hírek — Sporthírek. 20.10 Hogyan csináljunk karriert? Osztrovszki komédiájának tévéváltozata. 21.45 Kapcsolat... Társasjáték. 22.25 Hírek — Totóeredmények.

BUDAPEST, 2. műsor
14.58 Műsorismertetés. 15.00—18.00 Telesport.
POZSONY, 1. műsor
8.15 Hírek. 8.20 Gyerekek műsora. 10.50 Szovjet—amerikai dokumentumfilm-sorozat. 11.40 A CSKP XVI. kongresszusa előtt. 12.10 Hangverseny. 12.40 A CSKP XVI. kongresszusa előtt. 14.20 Szilárdabb, mint a gránit. Szovjet film. 16.00 Fedettpályás atlétikai EB. 18.00 Zenés szórakoztató műsor. 18.30 Esti mese. 18.40 Szovjet dokumentum-sorozat (befejező rész). 19.30 Tv-híradó. 20.00 Vers. 20.10 Királyi játék. Tévéfilm. 21.20 Dokumentumműsor. 22.05 Sport-híradó. 22.20 Jékkorong-össze-foglaló. 23.20 Hírek.

BUKAREST
8.10 Monte Cristo grófia. Gyermekfilmsorozat. 8.35 Az egészséges életmód. 9.00 A falu életéből. 10.45 Zenészd. 12.05 Vasárnapi album. 15.25 Operák a képernyőn. 16.20 Telesport. 17.20 Az SZKP kongresszusáról jelentjük. 17.40 A képernyő a kislányoké. 18.00 Tv-híradó. 18.25 Román tájakon. 18.55 Váránekek. 19.45 „Fuss utána” nam”. Francia film. 21.15 Tv-híradó.

A NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA
17.00 Hírek. Időjárás. Lap-szemle. 17.10 Hét-nyitó. Hétfői információk magazin. Szerkesztő: Gönczi Mária. 18.00 Észak-tiszántúli krónika. 18.15 Hortobágyi népdalok. 18.25—18.30 Hír-összefoglaló. Műsorlevezetés.

VILÁG PRO
HAJDÚ-BIHARI
XXXVIII. É
46. SZÁM
ÁRA: 1,40 F
1981. II. 24.
KEDD
A MAGY
SZ
AZ MTI T
MOSZK
Hétfőn
unió Kom
Az ünnepe
küldött, sz
meghívott
tájában a
Breznyev
Hosszan
szusi küld
szovjet ve
jait és pót
Éltették a
ben kapott
je, köztük
káspárt K
len volt az
Világzóve
ra vesz rés
Leonyid
5002 küld
4994 küld
A
Előljáróba
hogy az edd
eredményes
oldották me
kongresszus
adatokat. A
terv eredm
jetunio gazd
podott, term
nyos-techni
növekedett
ése megsz
esemény vo
új alkotmár
sa. Ez az al
sabb rendű
meg a szoci
fejlődésébe
Az SZKP
mutatott, he
vonatkozásb
volt. „Mint
lágpolitika
intenzív ha
Egyfelől a f
szám megfék
és az enyhül
sának, a nég
gai és szabá
nek irányvo
enyhülés al
verkezési h
célzó irány
getőzésnek
ügyeibe va
nak, a felsz
fojtásának
Ezekben a
növekedett
és a szocial
bi országána
sa és tekint
Leonyid
a népek for
I.